

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VII kadencja

Druk nr 553
Warszawa, 16 lutego 2012 r.

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. i na podstawie art. 32 ust. 2 regulaminu Sejmu niżej podpisani posłowie wnoszą projekty ustaw:

- o związkach partnerskich,

**- przepisy wprowadzające ustawę o
związkach partnerskich.**

Do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy pana posła Roberta Biedronia

(-) Romuald Ajchler; (-) Leszek Aleksandrak; (-) Marek Balt; (-) Maciej Banaszak; (-) Piotr Paweł Bauć; (-) Robert Biedroń; (-) Bartłomiej Bodio; (-) Jerzy Borkowski; (-) Artur Bramora; (-) Jan Cedzyński; (-) Piotr Chmielowski; (-) Jacek Czerniak; (-) Artur Dębski; (-) Marek Domaracki; (-) Dariusz Cezar Dziadzio; (-) Wincenty Elsner; (-) Tomasz Garbowski; (-) Artur Górczyński; (-) Anna Grodzka; (-) Tadeusz Iwiński; (-) Dariusz Joński; (-) Michał Kabaciński; (-) Ryszard Kalisz; (-) Tomasz Kamiński; (-) Adam Kępiński; (-) Witold Klepacz; (-) Krzysztof Kłosowski; (-) Henryk Kmieć; (-) Sławomir Kopyciński; (-) Roman Kotliński; (-) Łukasz Krupa; (-) Jacek Kwiatkowski; (-) Krystyna Łybacka; (-) Tomasz Makowski; (-) Małgorzata Marcinkiewicz; (-) Zbigniew Matuszczak; (-) Leszek Miller; (-) Maciej Mroczek; (-) Jacek Najder; (-) Grzegorz Napieralski; (-) Wanda Nowicka; (-) Cezary Olejniczak; (-) Artur Ostrowski; (-) Michał Tomasz Pacholski; (-) Janusz Palikot; (-) Wojciech Penkalski; (-) Andrzej Piątak; (-) Zofia Popiołek; (-) Marek Poznański; (-) Stanisława Prządka; (-) Andrzej Rozenek; (-) Adam Rybakowicz; (-) Armand Kamil Ryfiński; (-) Paweł Sajak; (-) Małgorzata Sekuła-Szmajdzińska; (-) Marek Stolarski; (-) Halina Szymiec-Raczyńska; (-) Tadeusz Tomaszewski; (-) Jerzy Wenderlich; (-) Bogusław Wontor; (-) Maciej Wydrzyński; (-) Stanisław Wziątek; (-) Zbyszek Zaborowski; (-) Ryszard Zbrzyzny.

Ustawa

z dnia ... .. 2012 r.

Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich¹

- 1 Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców, ustawę z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych, ustawę z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, ustawę z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim, ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny, ustawę z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego, ustawę z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ustawę z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń, ustawę z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji, ustawę z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy, ustawę z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych, ustawę z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe, ustawę z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela, ustawę z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze, ustawę z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, ustawę z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze, ustawę z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych, ustawę z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn, ustawę z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsulów Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego, ustawę z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym, ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji, ustawę z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej, ustawę z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników, ustawę z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, ustawę z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie, ustawę z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej, ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, ustawę z dnia 28 września 1991 r. o lasach, ustawę z dnia 21 grudnia 1991 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych, ustawę z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych, ustawę z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych, ustawę z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin, ustawę z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, ustawę z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin, ustawę z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych, ustawę z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego, ustawę z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, ustawę z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej, ustawę z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego, ustawę z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych, ustawę z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora, ustawę z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym, ustawę z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty, ustawę z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego, ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy, ustawę z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych, ustawę z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, ustawę z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych, ustawę z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa, ustawę z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym, ustawę z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa, ustawę z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, ustawę z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustawę z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, ustawę z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej, ustawę z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych, ustawę z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych, ustawę z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości, ustawę z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu, ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych, ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa, ustawę z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów budownictwa oraz

urbanistów, ustawę z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu, ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych, ustawę z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie, ustawę z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach, ustawę z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów, ustawę z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, ustawę z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych, ustawę z 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia, ustawę z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu, ustawę z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych, ustawę z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach, ustawę z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym, ustawę z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze, ustawę z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową, ustawę z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej, ustawę z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach, ustawę z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych, ustawę z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej, ustawę z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności, ustawę z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych, ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawę z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych, ustawę z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy, ustawę z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych, ustawę z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej, ustawę z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej, ustawę z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych, ustawę z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych, ustawę z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne, ustawę z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przetwarzaniu komórek, tkanek i narządów, ustawę z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw, ustawę z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa, ustawę z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi, ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym, ustawę z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego, ustawę z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin, ustawę z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów, ustawę z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, ustawę z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych, ustawę z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych, ustawę z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie, ustawę z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawę z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym, ustawę z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych, ustawę z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej, ustawę z dnia 6 listopada 2008 r. o akredytacji w ochronie zdrowia, ustawę z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych, ustawę z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju, ustawę z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki, ustawę z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności, ustawę z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy, ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe, ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa, ustawę z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych, ustawę z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych, ustawę z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej.

Rozdział 1

Przepis ogólny

Art. 1.

Ustawa z dnia ... 2012 r. o związkach partnerskich wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Rozdział 2

Zmiany w przepisach obowiązujących

Art. 2.

W ustawie z dnia 24 marca 1920 r. o nabywaniu nieruchomości przez cudzoziemców (Dz. U. z 2004 r. Nr 167, poz. 1758, z późn. zm.²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 1a w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) zawarcie związku małżeńskiego albo związku partnerskiego z obywatelem Rzeczypospolitej Polskiej;”;

2) w art. 8 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nabycie przez cudzoziemca, będącego małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego i zamieszkującego w Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej 2 lata od udzielenia mu zezwolenia na osiedlenie się lub zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich, nieruchomości, które w wyniku nabycia stanowią wspólność ustawową małżonków albo partnerów;”.

Art. 3.

W ustawie z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687, z późn. zm.³⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Prawo to służy, obok osoby określonej w ust. 3, także jej bliskim, to jest małżonkowi albo partnerowi, wstępnym, zstępnym, rodzeństwu i przysposobionym.”;

---

2 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 94, poz. 788 i Nr 183, poz. 1538 oraz z 2008 r. Nr 180, poz. 1112 i Nr 216, poz. 1367.

3 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 144, poz. 853.

2) w art. 10 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pozostały małżonek(ka) albo partner(ka);”.

Art. 4.

W ustawie z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24

a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) swego małżonka, partnera oraz krewnych i powinowatych do drugiego stopnia,”

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powody wyłączenia pracownika od udziału w postępowaniu trwają także po ustaniu małżeństwa oraz związku partnerskiego (§ 1 pkt 2), przysposobienia, opieki lub kurateli (§ 1 pkt 3).”;

2) w art. 83 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonka strony, partnera strony, wstępnych, zstępnych i rodzeństwa strony oraz jej powinowatych pierwszego stopnia, jak również osób pozostających ze stroną w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Prawo odmowy zeznań trwa także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 5.

W ustawie z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z późn. zm.⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 dodaje się ust. 3 i 4 w brzmieniu:

„3. Zawarcie związku partnerskiego przez obywatela polskiego z osobą, nie będącą obywatelem polskim, nie powoduje zmian w obywatelstwie partnerów.

4. Zmiana obywatelstwa jednego z partnerów nie pociąga za sobą zmiany obywatelstwa drugiego

---

4 Zmiany tekstu jednolitego ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 49, poz. 509, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, z 2003 r. Nr 130, poz. 1188, Nr 170, poz. 1660, z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 64, poz. 565, Nr 78, poz. 682, Nr 181, poz. 1524, z 2008 r. Nr 229, poz. 1539, z 2009 r. Nr 195, poz. 1501, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228, Nr 254, poz. 1700, z 2011 r. Nr 6, poz. 18, Nr 34, poz. 173, Nr 106, poz. 622, Nr 186, poz. 1100.

5 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 42, poz. 475, z 2003 r. Nr 128, poz. 1175, z 2005 r. Nr 94, poz. 788 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 144, poz. 1043 oraz z 2007 r. Nr 120, poz. 818

partnera.”;

2) w art. 10 ust. 1 i 1a otrzymują brzmienie:

„1. Cudzoziemiec pozostający co najmniej 3 lata w związku małżeńskim albo w związku partnerskim zawartym z osobą posiadającą obywatelstwo polskie, który zamieszkuje na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub posiadając prawo stałego pobytu, może nabyć obywatelstwo polskie, jeżeli w terminie określonym w ust. 1a złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.

1a. Termin do złożenia oświadczenia woli w sprawie nabycia obywatelstwa polskiego wynosi 3 lata i 6 miesięcy od dnia zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego z osobą posiadającą obywatelstwo polskie albo 6 miesięcy od dnia uzyskania przez cudzoziemca zezwolenia na osiedlenie się, zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich lub nabycia prawa stałego pobytu.”;

3) w art. 11 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba, która utraciła obywatelstwo polskie przez nabycie obywatelstwa obcego wskutek zawarcia małżeństwa albo związku partnerskiego z cudzoziemcem lub w związku z zawarciem takiego małżeństwa albo związku partnerskiego, odzyskuje obywatelstwo polskie, jeżeli po ustaniu lub unieważnieniu tego małżeństwa albo związku partnerskiego złoży odpowiednie oświadczenie przed właściwym organem i organ ten wyda decyzję o przyjęciu oświadczenia.”.

Art. 6.

W ustawie z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. Nr 9, poz. 59, z późn. zm.⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. 1. Nie może zawrzeć małżeństwa, kto już pozostaje w związku małżeńskim albo związku partnerskim.

2. Unieważnienia małżeństwa z powodu pozostawania przez jednego z małżonków w poprzednio zawartym związku małżeńskim albo w związku partnerskim może żądać każdy, kto ma w tym interes prawny.

---

⁶ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1986 r. Nr 36, poz. 180, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1998 r. Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 122, poz. 1322, z 2001 r. Nr 128, poz. 1403, z 2003 r. Nr 83, poz. 772, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 162, poz. 1691, z 2007 r. Nr 121, poz. 831, Nr 134, poz. 947, Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 220, poz. 1431, z 2010 r. Nr 125, poz. 842, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 149, poz. 887.

3. Nie można unieważnić małżeństwa z powodu pozostawania przez jednego z małżonków w poprzednio zawartym związku małżeńskim, jeżeli poprzednie małżeństwo ustało lub zostało unieważnione, chyba że ustanie tego małżeństwa nastąpiło przez śmierć osoby, która zawarła ponowne małżeństwo pozostając w poprzednio zawartym związku małżeńskim.

4. Nie można unieważnić małżeństwa z powodu pozostawania przez jednego z małżonków w uprzednio zawartym związku partnerskim, jeżeli związek partnerski ustał lub został unieważniony, chyba, że ustanie związku partnerskiego nastąpiło przez śmierć osoby, która zawarła małżeństwo pozostając w uprzednio zawartym związku partnerskim.”;

2) art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18. Nie można unieważnić małżeństwa po jego ustaniu. Nie dotyczy to jednak unieważnienia z powodu pokrewieństwa między małżonkami oraz z powodu pozostawania przez jednego z małżonków w chwili zawarcia małżeństwa w zawartym poprzednio związku małżeńskim albo związku partnerskim.”;

3) w art. 55 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Jeżeli po uznaniu jednego z małżonków za zmarłego drugi małżonek zawarł nowy związek małżeński albo związek partnerski, związek ten nie może być unieważniony z tego powodu, że małżonek uznany za zmarłego żyje albo że jego śmierć nastąpiła w innej chwili aniżeli chwila oznaczona w orzeczeniu o uznaniu za zmarłego. Przepisu tego nie stosuje się, jeżeli w chwili zawarcia nowego związku strony wiedziały, że małżonek uznany za zmarłego pozostaje przy życiu.”;

4) w art. 60 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Obowiązek dostarczania środków utrzymania małżonkowi rozwiedzionemu wygasa w razie zawarcia przez tego małżonka nowego małżeństwa albo związku partnerskiego. Jednakże gdy zobowiązany jest małżonek rozwiedziony, który nie został uznany za winnego rozkładu pożycia, obowiązek ten wygasa także z upływem pięciu lat od orzeczenia rozvodu, chyba że ze względu na wyjątkowe okoliczności sąd, na żądanie uprawnionego, przedłuży wymieniony termin pięcioletni.”;

4

5) w art. 61 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Małżonek pozostający w separacji nie może zawrzeć małżeństwa ani związku partnerskiego.”;

6) w art. 159 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przy czynnościach prawnych między jedną z tych osób a opiekunem albo jego małżonkiem, partnerem, zstępnymi, wstępnymi lub rodzeństwem, chyba że czynność prawna polega na bezpłatnym przysporzeniu na rzecz osoby pozostającej pod opieką.”;

7) art. 176 otrzymuje brzmienie:

„Art. 176. Jeżeli wzgląd na dobro pozostającego pod opieką nie stoi temu na przeszkodzie, opiekunem ubezwłasnowolnionego całkowicie powinien być ustanowiony przede wszystkim jego małżonek albo partner, a w braku tegoż - jego ojciec lub matka.”.

Art. 7.

W ustawie z dnia 23 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

⁵
1) w art. 43 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Firma osoby prawnej może zawierać nazwisko lub pseudonim osoby fizycznej, jeżeli służy to ukazaniu związków tej osoby z powstaniem lub działalnością przedsiębiorcy. Umieszczenie w firmie nazwiska albo pseudonimu osoby fizycznej wymaga pisemnej zgody tej osoby, a w razie jej śmierci - zgody jej małżonka i dzieci albo partnera i dzieci.”;

⁸
2) w art. 43 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przypadku utraty członkostwa przez wspólnika, którego nazwisko było umieszczone w firmie, spółka może zachować w swej firmie nazwisko byłego wspólnika tylko za wyrażoną na piśmie jego zgodą, a w razie jego śmierci – za zgodą jego małżonka i dzieci albo partnera i dzieci.”;

¹
3) w art. 121 po pkt 3 dodaje się pkt 3¹ w brzmieniu:

---

7 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z z 1971 r. Nr 27, poz. 252, z 1976 r. Nr 19, poz. 122, z 1982 r. Nr 11, poz. 81, Nr 19, poz. 147, Nr 30, poz. 210, z 1984 r. Nr 45, poz. 242, z 1985 r. Nr 22, poz. 99; z 1989 r. Nr 3, poz. 11, z 1990 r. Nr 34, poz. 198, Nr 55, poz. 321, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 107, poz. 464, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 17, poz. 78, z 1994 r. Nr 27, poz. 96, Nr 85, poz. 388, Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 114, poz. 542, Nr 139, poz. 646, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 272, Nr 115, poz. 741, Nr 117, poz. 751, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 758, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 271, Nr 74, poz. 855 i 857, Nr 88, poz. 983, Nr 114, poz. 1191, z 2001 r. Nr 11, poz. 91, Nr 71, poz. 733; Nr 130, poz. 1450, Nr 145, poz. 1638 z 2002 r. Nr 113, poz. 984, Nr 141, poz. 1176, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 60, poz. 535, Nr 64, poz. 592, Nr 124, poz. 1151, z 2004 r. Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 162, poz. 1692, Nr 172, poz. 1804, Nr 281, poz. 2783, z 2005 r. Nr 48, poz. 462, Nr 157, poz. 1316, Nr 172, poz. 1438, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 164, poz. 1166, z 2007 r. Nr 80, poz. 538, Nr 82, poz. 557, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 116, poz. 731, Nr 163, poz. 1012, Nr 220, poz. 1425 i 1431, Nr 228, poz. 1506, z 2009 r. Nr 42, poz. 341, Nr 79, poz. 662, Nr 131, poz. 1075, z 2010 Nr 40, poz. 222, Nr 155, poz. 1037, z 2011 r. Nr 80, poz. 432, Nr 85, poz. 458, Nr 230, poz. 1370.

„3) co do roszczeń, które przysługują jednemu z partnerów przeciwko drugiemu - przez czas trwania związku partnerskiego;”;

4) w art. 216 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Przepisów § 2 i 3 nie stosuje się do spłat na rzecz małżonka w razie zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, które stosownie do przepisów Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego należy do wspólnego majątku małżonków, ani do spłat na rzecz partnera w razie zniesienia współwłasności gospodarstwa rolnego, o ile należy ono do wspólnego majątku partnerów.”;

5) art. 301 otrzymuje brzmienie:

„Art. 301. § 1. Mający służebność mieszkania może przyjąć na mieszkanie małżonka i dzieci małoletnie albo partnera i dzieci małoletnie. Inne osoby może przyjąć tylko wtedy, gdy są przez niego utrzymywane albo potrzebne przy prowadzeniu gospodarstwa domowego. Dzieci przyjęte jako małoletnie mogą pozostać w mieszkaniu także po uzyskaniu pełnoletniości.

§ 2. Można się umówić, że po śmierci uprawnionego służebność mieszkania przysługiwać będzie jego dzieciom, rodzicom i małżonkowi albo jego dzieciom, rodzicom i partnerowi.”;

6) art. 680¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 680¹. § 1. Małżonkowie albo partnerzy są najemcami lokalu bez względu na istniejące między nimi stosunki majątkowe, jeżeli nawiązanie stosunku najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych założonej przez nich rodziny nastąpiło w czasie trwania małżeństwa albo związku partnerskiego. Jeżeli między małżonkami albo partnerami istnieje rozdzielność majątkowa albo rozdzielność majątkowa z wyrównaniem dorobków do wspólności najmu stosuje się odpowiednio przepisy o wspólności ustawowej.

§ 2. Ustanie wspólności majątkowej w czasie trwania małżeństwa albo związku partnerskiego nie powoduje ustania wspólności najmu lokalu mającego służyć zaspokojeniu potrzeb mieszkaniowych rodziny. Sąd, stosując odpowiednio przepisy o ustanowieniu w wyroku rozdzielności majątkowej, może z ważnych powodów na żądanie jednego z małżonków lub partnerów znieść wspólność najmu lokalu.”;

7) w art. 691 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W razie śmierci najemcy lokalu mieszkalnego w stosunek najmu lokalu wstępują: małżonek albo partner nie będący współnajemcą lokalu, dzieci najemcy i jego współmałżonka, inne osoby, wobec których najemca był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych, oraz osoba, która

pozostawała faktycznie we wspólnym pożyciu z najemcą – niezależnie od płci najemcy i płci tej osoby.”;

8) art. 923 otrzymuje brzmienie:

„Art. 923. § 1. Małżonek, partner i inne osoby bliskie spadkodawcy, które mieszkały z nim do dnia jego śmierci, są uprawnione do korzystania w ciągu trzech miesięcy od otwarcia spadku z mieszkania i urządzenia domowego w zakresie dotychczasowym. Rozrządzenie spadkodawcy wyłączające lub ograniczające to uprawnienie jest nieważne.

§ 2. Przepisy powyższe nie ograniczają uprawnień małżonka, partnera i innych osób bliskich spadkodawcy, które wynikają z najmu lokali lub ze spółdzielczego prawa do lokalu.”;

9) w art. 931 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W pierwszej kolejności powołane są z ustawy do spadku dzieci spadkodawcy oraz jego małżonek albo partner; dziedziczą oni w częściach równych. Jednakże część przypadająca małżonkowi albo partnerowi nie może być mniejsza niż jedna czwarta całości spadku.”;

10) w art. 932:

a) § 1-3 otrzymują brzmienie:

„§ 1. W braku zstępnych spadkodawcy powołani są do spadku z ustawy jego małżonek i rodzice albo partner i rodzice.

§ 2. Udział spadkowy każdego z rodziców, które dziedziczy w zbiegu z małżonkiem albo partnerem spadkodawcy, wynosi jedną czwartą całości spadku. Jeżeli ojcostwo rodzica nie zostało ustalone, udział spadkowy matki spadkodawcy, dziedziczącej w zbiegu z jego małżonkiem albo partnerem, wynosi połowę spadku.

§ 3. W braku zstępnych i małżonka spadkodawcy albo zstępnych i partnera spadkodawcy cały spadek przypada jego rodzicom w częściach równych.”,

b) § 6 otrzymuje brzmienie:

„§ 6. Jeżeli jedno z rodziców nie dożyło otwarcia spadku i brak jest rodzeństwa spadkodawcy lub ich zstępnych, udział spadkowy rodzica dziedziczącego w zbiegu z małżonkiem albo partnerem spadkodawcy wynosi połowę spadku.”;

11) art. 933 otrzymuje brzmienie:

„Art. 933. § 1. Udział spadkowy małżonka albo partnera, który dziedziczy w zbiegu z rodzicami, rodzeństwem i zstępnymi rodzeństwa spadkodawcy, wynosi połowę spadku.

§ 2. W braku zstępnych spadkodawcy, jego rodziców, rodzeństwa i ich zstępnych, cały spadek

przypada małżonkowi spadkodawcy albo partnerowi spadkodawcy.”;

12) w art. 934 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W braku zstępnych, małżonka, partnera, rodziców, rodzeństwa i zstępnych rodzeństwa spadkodawcy cały spadek przypada dziadkom spadkodawcy; dziedziczą oni w częściach równych.”;

13) art. 934¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 934¹. W braku małżonka oraz krewnych spadkodawcy albo partnera oraz krewnych spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada w częściach równych tym dzieciom małżonka spadkodawcy albo partnera spadkodawcy, których żadne z rodziców nie dożyło chwili otwarcia spadku.”;

14) art. 935 otrzymuje brzmienie:

„Art. 935. W braku małżonka albo partnera spadkodawcy, jego krewnych i dzieci małżonka albo dzieci partnera spadkodawcy, powołanych do dziedziczenia z ustawy, spadek przypada gminie ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy jako spadkobiercy ustawowemu. Jeżeli ostatniego miejsca zamieszkania spadkodawcy w Rzeczypospolitej Polskiej nie da się ustalić albo ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy znajdowało się za granicą, spadek przypada Skarbowi Państwa jako spadkobiercy ustawowemu.”;

15) w art. 939 po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy niniejszego artykułu stosuje się także do partnera.”;

16) w art. 940 po § 2 dodaje się § 3 w brzmieniu:

„§ 3. Przepisy niniejszego artykułu odpowiednio stosuje się do partnera.”;

17) art. 957 otrzymuje brzmienie:

„Art. 957. § 1. Nie może być świadkiem przy sporządzaniu testamentu osoba, dla której w testamencie została przewidziana jakakolwiek korzyść. Nie mogą być również świadkami: małżonek tej osoby, partner tej osoby, jej krewni lub powinowaci pierwszego i drugiego stopnia oraz osoby pozostające z nią w stosunku przysposobienia.

§ 2. Jeżeli świadkiem była jedna z osób wymienionych w paragrafie poprzedzającym, nieważne jest tylko postanowienie, które przysparza korzyści tej osobie, jej małżonkowi, partnerowi, krewnym

lub powinowatym pierwszego lub drugiego stopnia albo osobie pozostającej z nią w stosunku przysposobienia. Jednakże gdy z treści testamentu lub z okoliczności wynika, że bez nieważnego postanowienia spadkodawca nie sporządziłby testamentu danej treści, nieważny jest cały testament.”;

• 18) w art. 991 § 1 otrzymuje brzmienie:

• „§ 1. Zstępnym, małżonkowi, partnerowi oraz rodzicom spadkodawcy, którzy byliby powołani do spadku z ustawy, należą się, jeżeli uprawniony jest trwale niezdolny do pracy albo jeżeli zstępny uprawniony jest małoletni - dwie trzecie wartości udziału spadkowego, który by mu przypadł przy dziedziczeniu ustawowym, w innych zaś wypadkach - połowa wartości tego udziału (zachówek).”;

19) w art. 994 po § 3 dodaje się § 4 w brzmieniu:

„§ 4. Przy obliczaniu zachowku należnego partnerowi nie dolicza się do spadku darowizn, które spadkodawca uczynił przed zawarciem z nim związku partnerskiego.”;

20) art. 1008 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1008. Spadkodawca może w testamencie pozbawić zstępnych, małżonka, partnera i rodziców zachowku (wydziedziczenie), jeżeli uprawniony do zachowku:

- 1) wbrew woli spadkodawcy postępuje uporczywie w sposób sprzeczny z zasadami współżycia społecznego;
- 2) dopuścił się względem spadkodawcy albo jednej z najbliższych mu osób umyślnego przestępstwa przeciwko życiu, zdrowiu lub wolności albo rażącej obrazie czci;
- 3) uporczywie nie dopełnia względem spadkodawcy obowiązków rodzinnych.”;

21) w art. 1039 § 1 otrzymuje brzmienie:

• „§ 1. Jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnymi albo między zstępnymi i małżonkiem, albo między zstępnymi i partnerem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna została dokonana ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia.”;

22) art. 1063 otrzymuje brzmienie:

• „Art. 1063. Jeżeli ani małżonek spadkodawcy albo partner spadkodawcy, ani żaden z jego krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy nie odpowiada warunkom przewidzianym dla dziedziczenia gospodarstwa rolnego albo jeżeli uprawnionymi do dziedziczenia są wyłącznie osoby,

które w chwili otwarcia spadku są trwale niezdolne do pracy, gospodarstwo dziedziczą spadkobiercy na zasadach ogólnych.”.

Art. 8.

W ustawie z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296, z późn. zm.⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1)¹ po art. 41 dodaje się art. 41¹ w brzmieniu:

„Art. 41¹. Powództwo ze stosunku związku partnerskiego wytacza się wyłącznie przed sąd, w którego okręgu partnerzy mieli ostatnie miejsce zamieszkania, jeżeli choć jeden z nich w okręgu tym jeszcze ma miejsce zamieszkania lub zwykłego pobytu. Z braku takiej podstawy wyłącznie właściwy jest sąd miejsca zamieszkania strony pozwanej, a jeżeli i tej podstawy nie ma – sąd miejsca zamieszkania powoda.”;

2) w art. 48 w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w sprawach swego małżonka, partnera, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia;”;

---

8 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1965 r. Nr 15, poz. 113, z 1974 r. Nr 27, poz. 157, Nr 39, poz. 231, z 1975 r. Nr 45, poz. 234, z 1982 r. Nr 11, poz. 82, Nr 30, poz. 210, z 1983 r. Nr 5, poz. 33, z 1984 r. Nr 45, poz. 241 i 242, z 1985 r. Nr 20, poz. 86, z 1987 r. Nr 21, poz. 123, z 1988 r. Nr 41, poz. 324, z 1989 r. Nr 4, poz. 21, Nr 33, poz. 175, z 1990 r. Nr 14, poz. 88, Nr 34, poz. 198, Nr 53, poz. 306, Nr 55, poz. 318, Nr 79, poz. 464, z 1991 r. Nr 7, poz. 24, Nr 22, poz. 92, Nr 115, poz. 496, z 1993 r. Nr 12, poz. 53, z 1994 r. Nr 105, poz. 509, z 1995 r. Nr 83, poz. 417, z 1996 r. Nr 24, poz. 110, Nr 43, poz. 189, Nr 73, poz. 350, Nr 149, poz. 703, z 1997 r. Nr 43, poz. 270, Nr 54, poz. 348, Nr 75, poz. 471, Nr 102, poz. 643, Nr 117, poz. 752, Nr 121, poz. 769 i 770, Nr 133, poz. 882, Nr 139, poz. 934, Nr 140, poz. 940, Nr 141, poz. 944, z 1998 r. Nr 106, poz. 668, Nr 117, poz. 757, z 1999 r. Nr 52, poz. 532, z 2000 r. Nr 22, poz. 269 i 271, Nr 48, poz. 552 i 554, Nr 55, poz. 665, Nr 73, poz. 852, Nr 94, poz. 1037, Nr 114, poz. 1191 i poz. 1193, Nr 122, poz. 1314, 1319 i 1322, z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 49, poz. 508, Nr 63, poz. 635, Nr 98, poz. 1069, 1070 i 1071, Nr 123, poz. 1353, Nr 125, poz. 1368, Nr 138, poz. 1546, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 26, poz. 265, Nr 74, poz. 676, Nr 84, poz. 764, Nr 126, poz. 1069 i 1070, Nr 129, poz. 1102, Nr 153, poz. 1271, , Nr 219, poz. 1849, Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 41, poz. 360, Nr 42, poz. 363, Nr 60, poz. 535, Nr 109, poz. 1035, Nr 119, poz. 1121, Nr 130, poz. 1188, Nr 139, poz. 1323, Nr 199, poz. 1939, Nr 228, poz. 2255, z 2004 r. Nr 9, poz. 75, Nr 11, poz. 101, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 871, Nr 93, poz. 891, Nr 121, poz. 1264, Nr 162, poz. 1691, Nr 169, poz. 1783, Nr 172, poz. 1804, Nr 204, poz. 2091, Nr 210, poz. 2135, Nr 236, poz. 2356, Nr 237, poz. 2384, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 22, poz. 185, Nr 86, poz. 732, Nr 122, poz. 1024, Nr 143, poz. 1199, Nr 150, poz. 1239, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1413 i 1417, Nr 172, poz. 1438, Nr 178, poz. 1478, Nr 183, poz. 1538, Nr 264, poz. 2205, Nr 267, poz. 2258, z 2006 r. Nr 12, poz. 66, Nr 66, poz. 466, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 186, poz. 1379, Nr 208, poz. 1537 i 1540, Nr 226, poz. 1656, Nr 235, poz. 1699, z 2007 r. Nr 7, poz. 58, Nr 47, poz. 319, Nr 50, poz. 331, Nr 99, poz. 662, Nr 106, poz. 731, Nr 112, poz. 766 i 769, Nr 115, poz. 794, Nr 121, poz. 831, Nr 123, poz. 849, Nr 176, poz. 1243, Nr 181, poz. 1287, Nr 192, poz. 1378, Nr 247, poz. 1845, z 2008 r. Nr 59, poz. 367, Nr 96, poz. 609 i poz. 619, Nr 110, poz. 706, Nr 116, poz. 731, Nr 119, poz. 772, Nr 120, poz. 779, Nr 122, poz. 796, Nr 171, poz. 1056, Nr 220, poz. 1431, Nr 231, poz. 1547, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 67, poz. 571, Nr 69, poz. 592 i 593, Nr 131, poz. 1075, Nr 179, poz. 1395, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 3, poz. 13, Nr 7, poz. 45, Nr 40, poz. 229, Nr 108, poz. 684, Nr 109, poz. 724, Nr 125, poz. 842, Nr 152, poz. 1018, Nr 155, poz. 1037, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 215, poz. 1418, Nr 217, poz. 1435, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 482, Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 735, Nr 138, poz. 806 i 807, Nr 144, poz. 854, Nr 149, poz. 887, Nr 224, poz. 1342.

3) w art. 48 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

4) w art. 87 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnikiem może być adwokat lub radca prawny, a w sprawach własności przemysłowej także rzecznik patentowy, a ponadto osoba sprawująca zarząd majątkiem lub interesami strony oraz osoba pozostająca ze stroną w stałym stosunku zlecenia, jeżeli przedmiot sprawy wchodzi w zakres tego zlecenia, współuczestnik sporu, jak również rodzice, małżonek, partner, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.”;

5) art. 170 otrzymuje brzmienie:

„Art. 170. Niedopuszczalne jest przywrócenie terminu do złożenia środka odwoławczego od wyroku orzekającego unieważnienie małżeństwa, unieważnienie związku partnerskiego, rozwód lub rozwiązanie związku partnerskiego albo ustalającego nieistnienie małżeństwa lub związku partnerskiego, jeżeli choćby jedna ze stron zawarła po uprawomocnieniu się wyroku związek małżeński albo związek partnerski.”;

6) w art. 182 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Umożnienie zawieszonego postępowania przez sąd wyższej instancji powoduje uprawomocnienie się zaskarżonego orzeczenia, z wyjątkiem spraw o unieważnienie małżeństwa, unieważnienie związku partnerskiego, rozwód, rozwiązanie związku partnerskiego, ustalenie nieistnienia małżeństwa oraz spraw o ustalenie nieistnienia związku partnerskiego, w których postępowanie umarza się wówczas w całości.”;

7) w art. 261 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonków stron, partnerów stron, ich wstępnych, zstępnych i rodzeństwa oraz powinowatych w tej samej linii lub stopniu, jak również osób pozostających ze stronami w stosunku przysposobienia. Prawo odmowy zeznań trwa po ustaniu małżeństwa, ustaniu związku partnerskiego lub rozwiązaniu stosunku przysposobienia. Jednakże odmowa zeznań nie jest dopuszczalna w sprawach o prawa stanu, z wyjątkiem spraw o rozwód oraz spraw o rozwiązanie związku partnerskiego.”;

8) w art. 398² w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

1) o rozwód, o separację, o rozwiązanie związku partnerskiego, o alimenty, o czynsz najmu lub dzierżawy oraz o naruszenie posiadania;”;

9) w art. 398² § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Niedopuszczalna jest skarga kasacyjna od wyroku ustalającego nieistnienie małżeństwa, ustalającego nieistnienie związku partnerskiego, orzekającego unieważnienie małżeństwa, a także od wyroku orzekającego unieważnienie związku partnerskiego, jeżeli choćby jedna ze stron po uprawomocnieniu się wyroku zawarła związek małżeński albo związek partnerski.”;

10) art. 400 otrzymuje brzmienie:

„Art. 400. Niedopuszczalna jest skarga o wznowienie od wyroku orzekającego unieważnienie małżeństwa, unieważnienie związku partnerskiego, rozwód, rozwiązanie związku partnerskiego, a także od wyroku ustalającego nieistnienie małżeństwa i wyroku ustalającego nieistnienie związku partnerskiego, jeżeli choćby jedna ze stron zawarła po jego uprawomocnieniu się związek małżeński albo związek partnerski.”;

11) dział I w tytule VII w księdze I otrzymuje nazwę „Postępowanie w sprawach małżeńskich i w sprawach partnerskich”;

12) art. 425 otrzymuje brzmienie:

„Art. 425. Przepisy niniejszego działu stosuje się w sprawach o unieważnienie małżeństwa, o unieważnienie związku partnerskiego, o ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, o ustalenie istnienia lub nieistnienia związku partnerskiego, o rozwód, o rozwiązanie związku partnerskiego oraz o separację na żądanie jednego z małżonków. Z zastrzeżeniem przepisów o mediacji i przepisów o separacji, ilekroć w przepisach niniejszego działu jest mowa o związku małżeńskim, należy przez to rozumieć także związek partnerski, a ilekroć jest mowa o małżonkach, należy przez to rozumieć także partnerów.”;

13) w art. 519¹ § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. W sprawach z zakresu prawa rodzinnego, opiekuńczego i kurateli skarga kasacyjna przysługuje tylko w sprawach o przysposobienie oraz o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami albo partnerami, chyba że wartość przedmiotu zaskarżenia jest niższa niż sto pięćdziesiąt tysięcy złotych.”;

14) w art. 545 w § 1 po pkt 1¹ dodaje się pkt 1¹ w brzmieniu:

„1¹) partner osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie;”;

15) w art. 546 w § 1 w pkt 3 kropkę zastępuje się średnikiem oraz dodaje się pkt 4 w brzmieniu:

„4) partner osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.”;

16) w art. 548 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Doradcą tymczasowym należy ustanowić przede wszystkim małżonka, partnera, krewnego lub inną osobę bliską, jeżeli nie stoi temu na przeszkodzie wzgląd na dobro osoby, której dotyczy wniosek o ubezwłasnowolnienie.”;

17) po art. 567⁵ dodaje się rozdział 1a w brzmieniu:

„Rozdział 1a

Sprawy partnerskie

Art. 567⁶ .

Postanowienie rozstrzygające o tym, czy:

- 1) okoliczność przedstawiona przez kierownika urzędu stanu cywilnego wyłącza zawarcie związku partnerskiego,
  - 2) okoliczności przedstawione przez kierownika urzędu stanu cywilnego uzasadniają odmowę przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek partnerski,
  - 3) okoliczności przedstawione przez kierownika urzędu stanu cywilnego uzasadniają odmowę wydania zaświadczenia, że obywatel polski lub zamieszkały w Polsce cudzoziemiec nie mający żadnego obywatelstwa zgodnie z prawem polskim może zawrzeć związek partnerski za granicą,
- sąd wydaje po przeprowadzeniu rozprawy.

Art. 567⁷ .

§ 1. Rozstrzygnięcie o wyłączeniu odpowiedzialności partnera za zobowiązania zaciągnięte przez drugiego z partnerów w sprawach wynikających z zaspokajania zwykłych potrzeb gospodarstwa domowego, może nastąpić dopiero po umożliwieniu złożenia wyjaśnień partnerowi wnioskodawcy, chyba że jego wysłuchanie nie jest możliwe lub celowe.

§ 2. Przepis § 1 stosuje się także do uchylecia postanowienia w tym przedmiocie.

§ 1. W sprawie o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między partnerami właściwy jest sąd miejsca położenia majątku, a jeżeli wspólność ustała przez śmierć jednego z partnerów - sąd spadku.

§ 2. W postępowaniu o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między partnerami sąd rozstrzyga także o żądaniu ustalenia nierównych udziałów partnerów w majątku wspólnym oraz o tym, jakie wydatki, nakłady i inne świadczenia z majątku wspólnego na rzecz majątku osobistego lub odwrotnie podlegają zwrotowi.

§ 3. W razie sporu co do ustalenia nierównych udziałów w majątku wspólnym sąd może w tym przedmiocie orzec postanowieniem wstępnym.

§ 4. Do postępowania o podział majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między partnerami, a zwłaszcza do odrębnego postępowania w sprawach wymienionych w § 2 stosuje się odpowiednio przepisy o dziale spadku.”;

18) w art. 619 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W postępowaniu o zniesienie współwłasności gospodarstwa rolnego sąd ustala jego skład i wartość, w szczególności obszar i rodzaj nieruchomości wchodzących w skład tego gospodarstwa oraz obszar i rodzaj nieruchomości stanowiących już własność współwłaścicieli i ich małżonków albo współwłaścicieli i ich partnerów, a w miarę potrzeby także okoliczności przewidziane w art. 216 Kodeksu cywilnego.”;

19) art. 682 otrzymuje brzmienie:

„Art. 682. Współspadkobiercy powinni podać sądowi swój wiek, zawód, stan rodzinny oraz dane co do swych zarobków i majątku, a także zarobków i majątku małżonka albo partnera, wyjaśnić, w jaki sposób korzystali ze spadku dotychczas, jak również podać inne okoliczności, które mogą mieć wpływ na rozstrzygnięcie, co każdy ze współspadkobierców ma otrzymać ze spadku. Jeżeli przedmiotem działu jest gospodarstwo rolne, współspadkobiercy powinni w szczególności podać dane dotyczące okoliczności przewidzianych w art. 214 kodeksu cywilnego.”;

20) art. 743¹ otrzymuje brzmienie:

„Art. 743¹ . § 1. Postanowienie o udzieleniu zabezpieczenia wydane przeciwko osobie pozostającej w związku małżeńskim albo w związku partnerskim stanowi podstawę do podjęcia czynności

związanych z wykonaniem zabezpieczenia na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego.

§ 2. W terminie tygodnia od dnia dokonania pierwszej czynności związanej z wykonaniem zabezpieczenia małżonek albo partner obowiązanego może sprzeciwić się wykonaniu postanowienia o udzieleniu zabezpieczenia, o czym organ wykonujący zabezpieczenie niezwłocznie zawiadamia uprawnionego.

§ 3. Sprzeciw, o którym mowa w § 2, nie wstrzymuje wykonania zabezpieczenia. Jeżeli jednak zabezpieczenie prowadzi do zaspokojenia uprawnionego, wstrzymuje się wypłatę pieniędzy uzyskanych w postępowaniu zabezpieczającym.

§ 4. W razie sprzeciwu, o którym mowa w § 2, uprawniony może w terminie dwóch tygodni od dnia zawiadomienia go, pod rygorem upadku zabezpieczenia w zakresie wykonania na mieniu wchodzącym w skład majątku wspólnego, wystąpić do sądu o nadanie temu postanowieniu klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi albo partnerowi obowiązanego. Przepisy art. 787 stosuje się odpowiednio. Upadek, o którym mowa w zdaniu pierwszym, następuje również w razie oddalenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności.”;

21) art. 756 otrzymuje brzmienie:

„Art. 756. W sprawach o rozwód, o separację, o unieważnienie małżeństwa oraz o unieważnienie związku partnerskiego i o rozwiązanie związku partnerskiego, sąd może również orzec o wydaniu małżonkowi bądź partnerowi, opuszczającemu mieszkanie zajmowane wspólnie przez małżonków bądź partnerów, potrzebnych mu przedmiotów.”;

22) w art. 776¹ dodaje się § 5 w brzmieniu:

„§ 5. Przepisy niniejszego artykułu stosuje się także do związku partnerskiego i partnerów.”;

23) po art. 787² dodaje się art. 787³ w brzmieniu:

„Art. 787³. Przepisy art. 787 - 787² stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

24) dotychczasową treść art. 822 oznacza się jako § 1, po którym dodaje się § 2 w brzmieniu:

„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

25) w art. 840 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonek albo partner, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art.

787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi albo partnerowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek albo partner wcześniej nie mógł podnieść.”;

26) dotychczasową treść art. 840¹ oznacza się jako § 1, po którym dodaje się § 2 w brzmieniu:
„§ 2. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

27) w art. 891² dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

28) art. 910³ otrzymuje brzmienie:
„Art. 910³. Do egzekucji z prawa majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego małżonków oraz do egzekucji z prawa majątkowego wchodzącego w skład majątku wspólnego partnerów stosuje się odpowiednio przepisy art. 923¹.”;

29) w art. 923¹ dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. Przepis § 1 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

30) w art. 976 § 1 otrzymuje brzmienie:
„§ 1. W przetargu nie mogą uczestniczyć: dłużnik, komornik, ich małżonkowie ani partnerzy, dzieci, rodzice i rodzeństwo oraz osoby obecne na licytacji w charakterze urzędowym, licytant, który nie wykonał warunków poprzedniej licytacji, osoby, które mogą nabyć nieruchomość tylko za zezwoleniem organu państwowego, a zezwolenia tego nie przedstawiły.”;

31) w art. 1103¹ dodaje się § 4 w brzmieniu:
„§ 4. Przepis § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

32) w art. 1106² dodaje się § 3 w brzmieniu:
„§ 3. Przepis § 1 i 2 stosuje się odpowiednio do osób pozostających w związku partnerskim.”;

33) art. 1149 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1149. Przepisy art. 170 i art. 400 stosuje się odpowiednio do prawomocnych postanowień sądu polskiego ustalających, że orzeczenia sądu państwa obcego orzekające rozwód, unieważnienie małżeństwa, unieważnienie związku partnerskiego, rozwiązanie związku partnerskiego, a także orzeczenia ustalające nieistnienie małżeństwa i ustalające nieistnienie związku partnerskiego podlegają uznaniu.”.

Art. 9.

W ustawie z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (Dz. U. z 2005 r. Nr 29, poz. 1954 z późn. zm.⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 27c otrzymuje brzmienie:

„27c. Jeżeli egzekucja ma być prowadzona zarówno z majątku wspólnego zobowiązanego i jego małżonka albo partnera, jak i z ich majątków osobistych, tytuł wykonawczy wystawia się na oboje małżonków albo partnerów.”;

2) w art. 107 w § 4 pkt. 2 - 3 otrzymuje brzmienie:

„2) poborca skarbowy prowadzący licytację, jego małżonek albo partner i dzieci;

3) pracownicy organu egzekucyjnego prowadzącego licytację, ich małżonkowie albo partnerzy, ich dzieci, a jeżeli w danej miejscowości jest więcej organów egzekucyjnych - także pracownicy tych innych organów;”;

3) w art. 111d w § 1 pkt. 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonkowie albo partnerzy, dzieci, rodzice i rodzeństwo osób, o których mowa w pkt 1 i 2;”.

Art. 10.

W ustawie z dnia 21 listopada 1967 r. o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2004 r. Nr 241, poz. 2416, z późn. zm.¹⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

9 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 157, poz. 1119 i Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 115, poz. 794, Nr 176, poz. 1243 i Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 209, poz. 1318, z 2009 r. Nr 3, poz. 11, Nr 39, poz. 308, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241 i Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 28, poz. 143, Nr 40, poz. 229, Nr 75, poz. 474, Nr 122, poz. 826, Nr 152, poz. 1018 i Nr 229, poz. 1497 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458 i Nr 34, poz. 1391.

10 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 277, poz. 2742, z 2005 r. Nr 180, poz. 1496, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 107, poz. 732 i Nr 176, poz. 1242, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 180, poz. 1109, Nr 206, poz. 1288, Nr 208, poz. 1308 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 97, poz. 801, Nr 161, poz. 1278, Nr 190, poz. 1474 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745, Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228, Nr 217, poz. 1427 i Nr 240, poz. 1601 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 112, poz. 654, Nr 171, poz. 1016, Nr 185, poz. 1092, Nr 187, poz. 1109 i Nr 228, poz.

1) w art. 49 w ust. 2c pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) stan cywilny i rodzinny, w tym imiona i nazwisko oraz data urodzenia małżonka albo partnera, a także dzieci;”;

2) w art. 127 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Żołnierzem samotnym w rozumieniu ustawy jest osoba niebędąca w związku małżeńskim ani związku partnerskim, prowadząca odrębne gospodarstwo domowe, samodzielnie zajmująca lokal mieszkalny lub dom mieszkalny, w którym jest zameldowana na pobyt stały, jeżeli nie ma innych osób zobowiązanych do pokrywania należności z tytułu zajmowania tego lokalu lub domu mieszkalnego.”;

3) w art. 131 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują również małżonkom oraz partnerom żołnierzy odbywających zasadniczą służbę wojskową, jeżeli ze względu na nie żołnierze zostali uznani za posiadających na wyłącznym utrzymaniu członków rodziny.”;

4) w art. 133a:

a) w ust. 3 po wyrazach „również małżonek” dodaje się wyrazy „albo partner”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Minister Obrony Narodowej określi, w drodze rozporządzenia, szczegółowe warunki i tryb korzystania przez żołnierzy, o których mowa w ust. 1 i 2, a także małżonków, partnerów oraz dzieci pozostających na utrzymaniu żołnierzy, którzy zaginęli lub ponieśli śmierć, w związku z wykonywaniem zadań służbowych, z pomocy wymienionej w ust. 1, z uwzględnieniem szczególnego traktowania tych żołnierzy, którzy zostali inwalidami.”.

Art. 11.

W ustawie z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 275, z późn. zm.¹¹⁾) w art. 47 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Osobą najbliższą jest małżonek, partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek albo partner, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu – niezależnie od jej płci.”.

1368.

11 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 106, poz. 672, Nr 152, poz. 1017, Nr 152, poz. 1018, Nr 217, poz. 1427, Nr 225, poz. 1466, z 2011 r. Nr 126, poz. 715.

Art. 12.

W ustawie z dnia 16 grudnia 1972 r. o odszkodowaniach przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą w Policji (Dz. U. Nr 53, poz. 345, z późn. zm.¹²) w art. 6:

1) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonkowi albo partnerowi, który w dniu śmierci funkcjonariusza pozostawał z nim we wspólności majątkowej,”

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Małżonkowi albo partnerowi, a także dziecku, które jest sierotą zupełną przysługuje odszkodowanie w wysokości 40.000 zł.”

3) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Kwota odszkodowania przysługującego małżonkowi albo partnerowi, a dzieciom, które są sierotami zupełnymi, nie może być niższa niż kwota określona w art. 5 ust. 2.”;

Art. 13.

W ustawie z dnia 29 maja 1974 r. o zaopatrzeniu inwalidów wojennych i wojskowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2010 r. Nr 101, poz. 648 i Nr 113, poz. 745, z 2011 r. Nr 21, poz. 117) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24 w ust. 2 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) partnera, który:

a) osiągnął wiek: kobieta 50 lat, mężczyzna 65 lat albo

b) jest inwalidą;”;

2) art. 44 otrzymuje brzmienie:

„Art. 44. 1. Członkami rodziny uprawnionymi do świadczeń są: dzieci, wnuki, rodzeństwo, małżonek albo partner, a także rodzice, jeżeli spełniają warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, z zastrzeżeniem ust. 2.

2. W razie śmierci albo zaginięcia żołnierza w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych z realizacją celów, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17

---

¹² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1983 r. Nr 16, poz. 79, z 1985 r. Nr 20, poz. 85 i Nr 38, poz. 181, z 1989 r. Nr 35, poz. 192, z 2001 r. Nr 81, poz. 877 oraz z 2004 r. Nr 43, poz. 411.

grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa (Dz. U. Nr 162, poz. 1117, z 2004 r. Nr 210, poz. 2135 oraz z 2009 r. Nr 79, poz. 669 i Nr 161, poz. 1278), albo jeżeli śmierć żołnierza pozostająca w związku ze służbą jest następstwem czynu karalnego, renta rodzinna przysługuje małżonkowi albo partnerowi bez względu na wiek i stan zdrowia.

3. W razie śmierci żołnierza w ciągu 3 lat po zwolnieniu ze służby wojskowej, jeżeli śmierć nastąpiła wskutek chorób powstałych lub urazów doznanych w czasie wykonywania zadań służbowych poza granicami państwa, związanych z realizacją celów, o których mowa w art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o zasadach użycia lub pobytu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej poza granicami państwa, albo jeżeli śmierć żołnierza zwolnionego ze służby wojskowej pozostająca w związku ze służbą jest następstwem chorób powstałych lub urazów doznanych w wyniku czynu karalnego, renta rodzinna przysługuje małżonkowi albo partnerowi bez względu na wiek i stan zdrowia.”.

Art. 14.

W ustawie z dnia 26 czerwca 1974 r. – Kodeks pracy (Dz. U. z 1998 r. Nr 21, poz. 94, z późn. zm.¹³) wprowadza się następujące zmiany:

1
1) w art. 63 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Prawa majątkowe ze stosunku pracy przechodzą po śmierci pracownika, w równych częściach, na małżonka, partnera oraz inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W razie braku takich osób prawa te wchodzi do spadku.”;

1
2) w art. 93 § 4 po pkt 1 dodaje się pkt 1¹ w brzmieniu:

1
„1¹) partnerowi.”.

---

¹³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 106, poz. 668 i Nr 113, poz. 717, z 1999 r. Nr 99, poz. 1152, z 2000 r. Nr 19, poz. 239, Nr 43, poz. 489, Nr 107, poz. 1127 i Nr 120, poz. 1268, z 2001 r. Nr 11, poz. 84, Nr 28, poz. 301, Nr 52, poz. 538, Nr 99, poz. 1075, Nr 111, poz. 1194, Nr 123, poz. 1354, Nr 128, poz. 1405 i Nr 154, poz. 1805, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 135, poz. 1146, Nr 196, poz. 1660, Nr 199, poz. 1673 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1608 i Nr 213, poz. 2081, z 2004 r. Nr 96, poz. 959, Nr 99, poz. 1001, Nr 120, poz. 1252 i Nr 240, poz. 2407, z 2005 r. Nr 10, poz. 71, Nr 68, poz. 610, Nr 86, poz. 732 i Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 133, poz. 935, Nr 217, poz. 1587 i Nr 221, poz. 1615, z 2007 r. Nr 64, poz. 426, Nr 89, poz. 589, Nr 176, poz. 1239, Nr 181, poz. 1288 i Nr 225, poz. 1672, z 2008 r. Nr 93, poz. 586, Nr 116, poz. 740, Nr 223, poz. 1460 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 56, poz. 458, Nr 58, poz. 485, Nr 98, poz. 817, Nr 99, poz. 825, Nr 115, poz. 958, Nr 157, poz. 1241 i Nr 219, poz. 1704, z 2010 r. Nr 105, poz. 655, Nr 135, poz. 912, Nr 182, poz. 1228, Nr 224, poz. 1459, Nr 249, poz. 1655 i Nr 254, poz. 1700 oraz z 2011 r. Nr 36, poz. 181, Nr 63, poz. 322, Nr 80, poz. 432, Nr 144, poz. 855, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378.

Art. 15.

W ustawie z dnia 17 grudnia 1974 r. o uposażeniu żołnierzy niezawodowych (Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 693, z późn. zm.¹⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 ust. 1b-1bb otrzymują brzmienie:

„1b. W razie zaginięcia żołnierza w związku z wykonywaniem zadań służbowych lub śmierci żołnierza Minister Obrony Narodowej może przyznać zapomogę małżonkowi albo partnerowi, a w razie braku małżonka albo partnera dzieciom, z zastrzeżeniem ust. 1ba.

1ba. W przypadku braku małżonka albo partnera, a także braku dzieci, zapomogę, o której mowa w ust. 1b, Minister Obrony Narodowej może przyznać rodzicom żołnierza.

1bb. Przepis ust. 1b stosuje się odpowiednio do małżonka albo partnera, dzieci lub rodziców żołnierza, który zmarł w ciągu trzech lat po zwolnieniu z czynnej służby wojskowej, w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej.”;

2) w art. 33 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Odprawę i ekwiwalent, o których mowa w ust. 2 i 3, wypłaca się małżonkowi albo partnerowi, dzieciom, rodzicom lub rodzeństwu zmarłego żołnierza.”.

Art. 16.

W ustawie z dnia 31 lipca 1981 r. o wynagrodzeniu osób zajmujących kierownicze stanowiska państwowe (Dz. U. z 2011 r. Nr 79, poz. 430 oraz Nr 112, poz. 654) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Prezydentowi Rzeczypospolitej Polskiej, Marszałkowi Sejmu, Marszałkowi Senatu, Prezesowi Rady Ministrów, małżonkom, partnerom tych osób oraz członkom rodzin będącym na ich utrzymaniu, przysługuje prawo do świadczeń opieki zdrowotnej w razie nagłego zachorowania lub urazu, wypadku, zatrucia lub konieczności natychmiastowego leczenia szpitalnego.”;

2) w art. 5b ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„Osobie zajmującej kierownicze stanowisko państwowe przysługuje lokal służący do zaspokojenia

---

¹⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 166, poz. 1363 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 166, poz. 1609 i Nr 179, poz. 1750, z 2005 r. Nr 122, poz. 1025, z 2007 r. Nr 176, poz. 1242, z 2008 r. Nr 208, poz. 1308, z 2009 r. Nr 161, poz. 1278, z 2010 r. Nr 113, poz. 745 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114.

potrzeb mieszkaniowych, zwany dalej "lokałem", na czas zajmowania stanowiska, jeżeli osoba ta i jej małżonek albo partner nie dysponują innym lokalem w miejscowości, w której objęła ona stanowisko, z zastrzeżeniem ust. 2.”.

Art. 17.

W ustawie z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (Dz. U. z 2006 r. Nr 97, poz. 674, z późn. zm.¹⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 18 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) zapewnienia nauczycielowi w nowym miejscu pracy odpowiedniego do jego stanu rodzinnego mieszkania oraz miejsca pracy dla współmałżonka albo partnera, jeśli jest on nauczycielem;”;

2) w art. 54 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Nauczyciel po przejściu na emeryturę, rentę lub nauczycielskie świadczenie kompensacyjne zachowuje prawo do zajmowania mieszkania. Prawo to służy także małżonkowi albo partnerowi nauczyciela emeryta (rencisty, pobierającego nauczycielskie świadczenie kompensacyjne) oraz dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu i prowadzącym z nim wspólne gospodarstwo domowe.”;

3) w art. 70 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Nauczycielowi zatrudnionemu na podstawie mianowania, który wniósł podanie o przeniesienie do miejscowości będącej miejscem stałego zamieszkania współmałżonka albo partnera, jeżeli podanie o przeniesienie nie może być uwzględnione z powodu niemożności zatrudnienia go w zawodzie nauczycielskim w miejscu stałego zamieszkania współmałżonka albo partnera, dyrektor szkoły udziela urlopu bezpłatnego.”.

Art. 18.

W ustawie z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (Dz. U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188, z późn. zm.¹⁶) wprowadza się następujące zmiany:

---

¹⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 170, poz. 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 17, poz. 95, Nr 80, poz. 542, Nr 102, poz. 689, Nr 158, poz. 1103, Nr 176, poz. 1238, Nr 191, poz. 1369 i Nr 247, poz. 1821, z 2008 r. Nr 145, poz. 917 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 1, poz. 1, Nr 56, poz. 458, Nr 67, poz. 572, Nr 97, poz. 800, Nr 213, poz. 1650 i Nr 219, poz. 1706 oraz z 2011 r., Nr 149, poz. 887.

¹⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 166, poz. 1317, Nr 210, poz. 1628 i Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 7, poz. 45, Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

1) w art. 75g:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego małżonkiem albo partnerem;”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”;

2) w art. 87 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego, postanowienie o jego umorzeniu traci moc, a postępowanie toczy się nadal, jeżeli żąda tego - w terminie dwumiesięcznym od dnia zgonu obwinionego - jego małżonek albo partner, krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

Art. 19.

W ustawie z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 10, poz. 65, z późn. zm.¹⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 ⁷ :

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego małżonkiem albo partnerem;”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”;

2) art. 69 otrzymuje brzmienie:

„Art. 69. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek albo partner obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra w terminie dwóch miesięcy od dnia zgonu obwinionego.”.

Art. 20.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. - Prawo spółdzielcze (Dz. U. z 2003 r. Nr 188, poz. 1848, z późn. zm.¹⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

¹⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 200, poz. 1326 i Nr 217, poz. 1429 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 142, poz. 830.

¹⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 99, poz. 1001, z 2005 r. Nr

1) art. 30 otrzymuje brzmienie:

„Art. 30. Zarząd spółdzielni prowadzi rejestr członków zawierający ich imiona i nazwiska oraz miejsce zamieszkania (w odniesieniu do członków będących osobami prawnymi - ich nazwę i siedzibę), wysokość zadeklarowanych i wniesionych udziałów, wysokość wniesionych wkładów, ich rodzaj, jeżeli są to wkłady niepieniężne, zmiany tych danych, datę przyjęcia w poczet członków, datę wypowiedzenia członkostwa i jego ustania, a także inne dane przewidziane w statucie. Członek spółdzielni, jego małżonek albo partner, a także wierzyciel członka lub spółdzielni ma prawo przeglądać rejestr.”;

2) art. 57 otrzymuje brzmienie:

„Art. 57. W skład rady nie mogą wchodzić osoby będące kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni lub pełnomocnikami zarządu oraz osoby pozostające z członkami zarządu lub kierownikami bieżącej działalności gospodarczej spółdzielni w związku małżeńskim, związku partnerskim albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej i w drugim stopniu linii bocznej.”.

Art. 21.

W ustawie z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 9 otrzymuje brzmienie:

„Art. 9. Małżonkowie, partnerzy oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą być zatrudnieni w tym samym urzędzie, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek służbowej podległości.”;

2) w art. 26 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Rada Ministrów określi, w drodze rozporządzenia, wysokość i warunki wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości, w szczególności diet za czas przejazdu i za pierwszą dobę pobytu w nowym miejscu zamieszkania, zwrotu poniesionych

---

122, poz. 1024, z 2006 r. Nr 94, poz. 651, z 2007 r. Nr 125, poz. 873, z 2008 r. Nr 163, poz. 1014, z 2009 r. Nr 77, poz. 649 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622 i Nr 133, poz. 767.

19 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 i Nr 227, poz. 1505, z 2010 r. Nr 165, poz. 1118, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1494 oraz z 2011 r. Nr 82, poz. 451 i Nr 201, poz. 1183.

kosztów podróży, przewozu urządzenia domowego, zakwaterowania oraz dodatku za rozłąkę, z uwzględnieniem okresu, na jaki urzędnik został przeniesiony, jak również jego stanu rodzinnego, biorąc pod uwagę, że za członków rodziny uważa się małżonka albo partnera, dzieci oraz inne osoby prowadzące z nim wspólne gospodarstwo domowe, jeżeli przesiedlają się wraz z urzędnikiem.”.

Art. 22.

W ustawie z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768, z późn. zm.²⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) nabycie w drodze darowizny praw do rachunku oszczędnościowo-kredytowego przez osobę pozostającą faktycznie we wspólnym pożyciu małżeńskim albo we wspólnym pożyciu partnerskim z posiadaczem rachunku oszczędnościowo-kredytowego w kasie mieszkaniowej, pod warunkiem przeznaczenia środków zgromadzonych na tym rachunku na cele mieszkaniowe;”;

2) w art. 4a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Zwalnia się od podatku nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych przez małżonka, partnera, zstępnych, wstępnych, pasierba, rodzeństwo, ojczyma i macochę, jeżeli:

1) zgłoszą nabycie własności rzeczy lub praw majątkowych właściwemu naczelnikowi urzędu skarbowego w terminie 6 miesięcy od dnia powstania obowiązku podatkowego powstałego na podstawie art. 6 ust. 1 pkt 2–8 i ust. 2, a w przypadku nabycia w drodze dziedziczenia w terminie 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się orzeczenia sądu stwierdzającego nabycie spadku, z zastrzeżeniem ust. 2 i 4, oraz

2) udokumentują – w przypadku gdy przedmiotem nabycia tytułem darowizny lub polecenia darczyńcy są środki pieniężne, a wartość majątku nabytego łącznie od tej samej osoby w okresie 5 lat, poprzedzających rok, w którym nastąpiło ostatnie nabycie, doliczona do wartości rzeczy i praw majątkowych ostatnio nabytych, przekracza kwotę określoną w art. 9 ust. 1 pkt 1 – ich otrzymanie dowodem przekazania na rachunek bankowy nabywcy albo jego rachunek prowadzony przez spółdzielczą kasę oszczędnościowo-kredytową lub przekazem pocztowym.”;

3) w art. 14 w ust. 3 pkt 1 - 2 otrzymują brzmienie:

„1) do grupy I – małżonka, partnera, zstępnych, wstępnych, pasierba, zięcia, synową, rodzeństwo,

---

²⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 85, poz. 458, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016.

ojczyzna, macochę i teściów;”

2) do grupy II:

- a) zstępnych rodzeństwa,
- b) rodzeństwo rodziców,
- c) zstępnych, małżonków i partnerów pasierbów,
- d) małżonków i partnerów rodzeństwa oraz rodzeństwo małżonków i partnerów,
- e) małżonków i partnerów rodzeństwa małżonków,
- f) małżonków i partnerów rodzeństwa partnerów,
- g) małżonków i partnerów innych zstępnych;”.

Art. 23.

W ustawie z dnia 13 lutego 1984 r. o funkcjach konsułów Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2002 r. Nr 215, poz. 1823, z późn. zm.²¹) w art. 26 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

- „1) przyjmuje oświadczenia o wstąpieniu w związek małżeński, oświadczenia o zawarciu związku partnerskiego, a także oświadczenia o nazwisku małżonków i ich dzieci, jeżeli osoby zawierające małżeństwo są obywatelami polskimi;
- 2) wydaje zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia małżeństwa za granicą oraz zaświadczenia o zdolności prawnej do zawarcia związku partnerskiego za granicą;”.

Art. 24.

W ustawie z 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. 2004 r. Nr 161, poz. 1688, z późn. zm.²²) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 1 otrzymuje brzmienie:

„Art. 1. Ustawa reguluje sprawy związane z rejestracją urodzeń, małżeństw, związków partnerskich oraz zgonów, a także sprawy dotyczące innych zdarzeń, które mają wpływ na stan cywilny osób.”;

2) art. 2 otrzymuje brzmienie:

„Art. 2. Rejestracji stanu cywilnego osób dokonuje się w księgach stanu cywilnego w formie aktów urodzenia, małżeństwa, związku partnerskiego oraz zgonu. W księgach stanu cywilnego dokonuje się także innych wpisów przewidzianych w odrębnych przepisach.”;

---

21 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 173, poz. 1808, z 2007 r. Nr 180, poz. 1280, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531, Nr 167, poz. 1131.

22 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 21, poz. 125, Nr 181, poz. 1287, z 2008 r. Nr 182, poz. 1121, Nr 195, poz. 1198, Nr 220, poz. 1431, Nr 234, poz. 1571.

3) w art. 7:

a) w ust. 2:

- po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) przyjęcia oświadczeń o wstąpieniu w związek partnerski,”,

- pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wydania zaświadczenia, że obywatel polski lub zamieszkały w Polsce cudzoziemiec niemający żadnego obywatelstwa zgodnie z prawem polskim może zawrzeć małżeństwo lub związek partnerski za granicą,”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Wystąpienie z wnioskiem, o którym mowa w ust. 2, jest niedopuszczalne, jeżeli sąd na podstawie odpowiednich przepisów rozstrzygnął, że małżeństwo albo związek partnerski nie mogą być zawarte.”;

4) po art. 12 dodaje się art. 12 a w brzmieniu:

„Art. 12a. Zawarcie związku partnerskiego następuje w urzędzie stanu cywilnego wybranym przez osoby zamierzające zawrzeć związek partnerski.”;

5) art. 13 otrzymuje brzmienie:

„Art. 13. Odtworzenia aktu stanu cywilnego, wpisania treści aktu stanu cywilnego sporządzonego za granicą do polskich ksiąg stanu cywilnego lub zarejestrowania w nich urodzenia, zawarcia małżeństwa, zawarcia związku partnerskiego albo zgonu, które nastąpiły za granicą, dokonuje się w urzędzie stanu cywilnego miejsca zamieszkania wnioskodawcy, chyba że przepisy ustawy stanowią inaczej.”;

6) art. 17 otrzymuje brzmienie:

„Art. 17. 1. Akty urodzenia, małżeństwa, związku partnerskiego oraz zgonu sporządza się oddzielnie dla każdego rodzaju aktu.

2. Dokumenty i oświadczenia złożone w czasie lub po sporządzeniu aktów urodzenia, małżeństwa, związku partnerskiego oraz zgonu, a także dokumenty przekazane urzędom stanu cywilnego przez sądy i inne organy państwowe stanowią akta zbiorowe rejestracji stanu cywilnego.”;

7) w art. 27 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) wzory protokołów sporządzanych w przypadku zawarcia małżeństwa albo związku partnerskiego poza lokalem urzędu stanu cywilnego oraz zawarcia małżeństwa albo związku

partnerskiego przed konsulem.”;

8) w art. 32 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) akt urodzenia lub akt małżeństwa lub akt związku partnerskiego nie został sporządzony i nie można go sporządzić w trybie przewidzianym w przepisach ustawy.”;

9) art. 35 otrzymuje brzmienie:

„Art. 35. Jeżeli akt urodzenia, małżeństwa, związku partnerskiego lub zgonu został sporządzony za granicą, a uzyskanie odpisu aktu jest niemożliwe lub związane z poważnymi trudnościami, można odtworzyć jego treść na wniosek osoby zainteresowanej, organu państwowego lub z urzędu.”;

10) w art. 54 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) przedstawić dokument stwierdzający tożsamość oraz złożyć odpis skrócony aktu urodzenia, a także dowód ustania lub unieważnienia małżeństwa, jeżeli pozostawała poprzednio w związku małżeńskim, albo nieistnienia małżeństwa, jeżeli postępowanie o ustalenie nieistnienia małżeństwa toczyło się wobec tej osoby, oraz dowód ustania lub unieważnienia związku partnerskiego, jeżeli pozostawała poprzednio w związku partnerskim, albo nieistnienia związku partnerskiego, jeżeli postępowanie o ustalenie nieistnienia związku partnerskiego toczyło się wobec tej osoby;”;

11) po rozdziale 6 dodaje się rozdział 6a w brzmieniu:

„Rozdział 6 a

Zawieranie związków partnerskich i akt związku partnerskiego

Art. 62b. Zawarcie związku partnerskiego następuje zgodnie z przepisami ustawy o związkach partnerskich.

Art. 62c. 1. Osoba zamierzająca zawrzeć związek partnerski jest obowiązana:

1) przedstawić dokument stwierdzający tożsamość oraz złożyć odpis skrócony aktu urodzenia, a także dowód ustania lub unieważnienia małżeństwa, jeżeli pozostawała poprzednio w związku małżeńskim, albo nieistnienia małżeństwa, jeżeli postępowanie o ustalenie nieistnienia małżeństwa toczyło się wobec tej osoby, a także dowód ustania lub unieważnienia związku partnerskiego, jeżeli pozostawała poprzednio w związku partnerskim, albo nieistnienia związku partnerskiego, jeżeli postępowanie o ustalenie nieistnienia związku partnerskiego toczyło się wobec tej osoby;

2) złożyć pisemne zapewnienie, że nie wie o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie związku partnerskiego;

2. Osoba, o której mowa w ust. 1, nie składa odpisu skróconego aktu stanu cywilnego, jeżeli został

on sporządzony w urzędzie stanu cywilnego, w którym nastąpi sporządzenie aktu związku partnerskiego.

Art. 62d. 1. Dowodem ustania związku partnerskiego jest:

- 1) odpis skrócony aktu zgonu partnera lub odpis prawomocnego orzeczenia sądu o stwierdzeniu zgonu partnera lub uznaniu partnera za zmarłego;
- 2) odpis skrócony aktu związku partnerskiego z adnotacją o jego rozwiązaniu przez oświadczenia partnerów albo przez orzeczenie sądu o rozwiązaniu związku partnerskiego
- 3) odpis prawomocnego orzeczenia sądu o rozwiązaniu związku partnerskiego.

2. Dowodem unieważnienia związku partnerskiego jest odpis skrócony aktu związku partnerskiego z adnotacją o unieważnieniu związku partnerskiego albo odpis prawomocnego orzeczenia sądu o unieważnieniu związku partnerskiego.

3. Dowodem nieistnienia związku partnerskiego jest odpis prawomocnego orzeczenia sądu ustalającego nieistnienie związku partnerskiego.

Art. 62e. 1. Cudzoziemiec zamierzający zawrzeć związek partnerski jest obowiązany złożyć kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokument stwierdzający, że zgodnie z właściwym prawem może zawrzeć związek partnerski lub związek małżeński.

2. Jeżeli otrzymanie dokumentu napotyka trudne do przewyciężenia przeszkody, sąd w postępowaniu nieprocesowym na wniosek cudzoziemca może go zwolnić od złożenia dokumentu.

3. W postępowaniu o zwolnienie cudzoziemca od złożenia dokumentu sąd na podstawie właściwego prawa ustala, czy osoba ta może zawrzeć związek partnerski lub związek małżeński.

4. Przepisów powyższych nie stosuje się do cudzoziemca niemającego obywatelstwa żadnego państwa, jeżeli ma on w Polsce miejsce zamieszkania.

Art. 62f. Kierownik urzędu stanu cywilnego sprawdza tożsamość osób wstępujących w związek partnerski.

Art. 62g. Jeżeli zachodzą uzasadnione przyczyny, kierownik urzędu stanu cywilnego może przyjąć oświadczenia o wstąpieniu w związek partnerski poza lokalem urzędu stanu cywilnego.

Art. 62h. Jeżeli zawarcie związku partnerskiego następuje poza lokalem urzędu stanu cywilnego, w miejscu zawarcia związku partnerskiego sporządza się protokół stwierdzający złożenie przez przyszłych partnerów oświadczeń o wstąpieniu w związek partnerski. W protokole zamieszcza się ponadto inne dane wymagane przy zawieraniu związku partnerskiego. Protokół po podpisaniu przez partnerów i kierownika urzędu stanu cywilnego stanowi podstawę do sporządzenia aktu związku partnerskiego.

Art. 62i. 1. Jeżeli zawarcie związku partnerskiego następuje przed konsulem, sporządza on protokół stwierdzający złożenie przez przyszłych partnerów oświadczeń o wstąpieniu w związek partnerski. W protokole zamieszcza się ponadto inne dane przewidziane przy zawieraniu związku

partnerskiego. Przepisy art. 62b, 62c ust. 1 i art. 62f stosuje się odpowiednio.

2. Protokół, o którym mowa w ust. 1, podpisany przez partnerów i konsula stanowi podstawę do sporządzenia aktu związku partnerskiego w polskich księgach stanu cywilnego. W tym celu protokół wraz z zapewnieniami osób wstępujących w związek partnerski, że nie wiedzą o istnieniu okoliczności wyłączających zawarcie przez nie związku partnerskiego - konsul przesyła niezwłocznie do urzędu stanu cywilnego właściwego dla dzielnicy Śródmieście miasta stołecznego Warszawy.

Art. 62j. 1. Akt związku partnerskiego sporządza się niezwłocznie po jego zawarciu.

2. Jeżeli akt związku partnerskiego nie mógł być z ważnych przyczyn sporządzony niezwłocznie po jego zawarciu, sporządza się go natychmiast po ustaniu przeszkody.

Art. 62k. 1. Do aktu związku partnerskiego wpisuje się:

- 1) nazwiska i imiona osób zawierających związek partnerski, ich nazwiska rodowe, stan cywilny, miejsce i datę urodzenia oraz miejsce zamieszkania;
- 2) miejsce i datę zawarcia związku partnerskiego;
- 3) nazwiska i imiona oraz nazwiska rodowe rodziców każdej z osób wstępujących w związek partnerski;
- 4) stwierdzenie, że osoby zawierające związek partnerski złożyły zgodne oświadczenia o wstąpieniu w związek partnerski.

2. Przyjęcie do protokołu oświadczeń o rozwiązaniu związku partnerskiego, prawomocne orzeczenie o rozwiązaniu związku partnerskiego oraz prawomocne orzeczenie o unieważnieniu związku partnerskiego stanowi podstawę wpisania wzmianki dodatkowej do aktu związku partnerskiego.”;

12) w art. 65 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek, partner lub dzieci zmarłego;”;

13) w art. 67 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nazwisko, imię (imiona) oraz nazwisko rodowe małżonka albo partnera osoby zmarłej;”;

14) art. 70 otrzymuje brzmienie:

„Art. 70. Urodzenie, zawarcie małżeństwa, zawarcie związku partnerskiego lub zgon, które nastąpiły za granicą i nie zostały zarejestrowane w zagranicznych księgach stanu cywilnego, można zarejestrować w polskich księgach stanu cywilnego.”;

15) w art. 71 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Obywatel polski lub zamieszkały w Polsce cudzoziemiec niemający obywatelstwa żadnego państwa zamierzający zawrzeć małżeństwo lub związek partnerski za granicą może otrzymać zaświadczenie stwierdzające, że zgodnie z prawem polskim nie pozostaje on w związku małżeńskim ani w związku partnerskim. Przepis art. 4¹ § 2 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego stosuje się odpowiednio.”;

16) w art. 82:

a) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) w odpisie aktu związku partnerskiego - nazwiska i imiona partnerów, ich nazwiska rodowe, miejsca i daty ich urodzenia, miejsce i datę zawarcia związku partnerskiego, imiona i nazwiska rodowe rodziców, a jeżeli związek partnerski ustał wskutek śmierci jednego z partnerów albo rozwiązania, bądź został unieważniony - adnotację o ustaniu związku partnerskiego albo o jego unieważnieniu.”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) w odpisie aktu zgonu - nazwisko i imię (imiona) zmarłego, jego nazwisko rodowe, miejsce i datę zgonu, datę lub rok urodzenia, miejsce urodzenia, stan cywilny zmarłego i jego ostatnie miejsce zamieszkania oraz nazwisko, imię i nazwisko rodowe małżonka albo partnera, a także imiona i nazwiska rodowe rodziców zmarłego.”;

17) w art. 83 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Odpisy oraz zaświadczenia określone w art. 79 wydaje się na wniosek sądu lub innego organu państwowego, osoby, której stan cywilny został w akcie stwierdzony, jej wstępnego, zstępnego, rodzeństwa, małżonka, partnera lub przedstawiciela ustawowego.”.

Art. 25.

W ustawie z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.²³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24f ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Radni i ich małżonkowie albo partnerzy, oraz małżonkowie albo partnerzy wójtów, zastępców

---

²³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 80, poz. 717 i Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1203 i Nr 167, poz. 1759, z 2005 r. Nr 172, poz. 1441 i Nr 175, poz. 1457, z 2006 r. Nr 17, poz. 128 i Nr 181, poz. 1337, z 2007 r. Nr 48, poz. 327, Nr 138, poz. 974 i Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 52, poz. 420 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 117, poz. 679, Nr 134, poz. 777, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1281.

wójtów, sekretarzy gminy, skarbników gminy, kierowników jednostek organizacyjnych gminy oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających gminnymi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem gminnych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.”;

2) w art. 24h:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoba składająca oświadczenie majątkowe określa w nim przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego.”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym dokonuje również urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Analizując oświadczenie majątkowe, urząd skarbowy uwzględnia również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) małżonka albo partnera osoby składającej oświadczenie.”.

Art. 26.

W ustawie z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2007 r. Nr 43, poz. 277, z późn. zm.²⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 62 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Policjant jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową albo partnerską wspólnością majątkową, przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku służbowego lub stosunku pracy, corocznie oraz na żądanie przełożonego właściwego w sprawach osobowych. Oświadczenie to powinno zawierać

²⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 57, poz. 390, Nr 120, poz. 818, Nr 140, poz. 981 i Nr 165, poz. 1170, z 2008 r. Nr 86, poz. 521, Nr 171, poz. 1065 i Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 22, poz. 120, Nr 62, poz. 504, Nr 85, poz. 716, Nr 97, poz. 803, Nr 98, poz. 817, Nr 115, poz. 959, Nr 157, poz. 1241, Nr 168, poz. 1323, Nr 195, poz. 1502, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589 i Nr 223, poz. 1777, z 2010 r. Nr 34, poz. 190, Nr 96, poz. 620, Nr 98, poz. 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 164, poz. 1108, Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578 i Nr 240, poz. 1602 oraz z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 117, poz. 677, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1205, Nr 207, poz. 1229, Nr 217, poz. 1280 i Nr 230, poz. 1371.

informacje o źródłach i wysokości uzyskanych przychodów, posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka bądź partnera od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.”;

2) art. 62a otrzymuje brzmienie:

„Art. 62a. Policjant jest obowiązany poinformować przełożonego właściwego w sprawach osobowych o podjęciu przez małżonka albo partnera lub osoby pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub ochrony osób i mienia oraz o objęciu w nich akcji lub udziałów, a także o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2006 r. Nr 164, poz. 1163, Nr 170, poz. 1217 i Nr 227, poz. 1658) na rzecz organów i jednostek nadzorowanych i podległych ministrowi właściwemu do spraw wewnętrznych, w terminie 14 dni od dnia powzięcia informacji o tym zdarzeniu.”;

3) w art. 77 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny policjanta uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 73, 75 i 76 uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

4) w art. 89:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner,”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice policjanta i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo²³⁾, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

5) w art. 95:

a) w ust. 1 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2,

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo dom, o którym

mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 96 ust. 3.”,

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jeżeli policjantowi lub jego małżonkowi albo partnerowi przysługuje tytuł prawny do innego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 90; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali;

6) w art. 116 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi policjanta, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi policjanta, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci policjanta spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji oraz ich rodzin²⁵⁾.”

7) w art. 119 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)²⁶⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;

8) w art. 135c w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jest małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego,”.

Art. 27.

W ustawie z dnia 12 października 1990 r. o Straży Granicznej (Dz. U. z 2011 r. Nr 116, poz. 675, z późn. zm.²⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 81 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 77 uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

2) w art. 91a ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową albo partnerską wspólnością majątkową przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku służbowego

---

²⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 170, poz. 1015, Nr 171, poz. 1016 i Nr 230, poz. 1371

lub stosunku pracy, corocznie oraz na żądanie Komendanta Głównego Straży Granicznej, właściwych komendantów oddziałów lub komendantów ośrodków szkolenia Straży Granicznej.”;

3) art. 91b otrzymuje brzmienie:

„Funkcjonariusze oraz pracownicy Straży Granicznej są obowiązani poinformować przełożonego właściwego w sprawach osobowych o podjęciu przez małżonka albo partnera lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub usługi w zakresie ochrony osób i mienia, objęciu w nich akcji lub udziałów lub podjęciu działalności gospodarczej w tym zakresie, a także o fakcie bycia wykonawcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.¹⁶⁾) na rzecz organów i jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych, w terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji o wystąpieniu takiej sytuacji.”;

4) w art. 93:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo niezdolność do pracy, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

5) w art. 99 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 100 ust. 3.”;

6) w art. 99a w ust. 1 pkt 8 i 9 otrzymują brzmienie:

„8) przysługuje jemu lub jego małżonkowi albo partnerowi tytuł prawny do innego lokalu, o którym mowa w art. 94 ust. 1; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali;

9) w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej on lub jego małżonek albo partner uzyskali inny lokal mieszkalny lub dom o powierzchni mieszkalnej odpowiadającej co najmniej

przysługującym funkcjonariuszowi i członkom jego rodziny normom zaludnienia;”;

7) w art. 118 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka albo partnera oraz dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych;”;

8) w art. 120 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji oraz ich rodzin¹⁹⁾ lub żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin.”;

9) w art. 123 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”.

Art. 28.

W ustawie z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz. U. z 2008 r. Nr 50, poz. 291, z późn. zm.²⁶⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 5 otrzymuje brzmienie:

„Art. 5. Przepisy ustawy dotyczące ubezpieczenia rolnika i świadczeń przysługujących rolnikowi stosuje się także do małżonka albo partnera rolnika, chyba że ten małżonek albo partner nie pracuje w gospodarstwie rolnika ani w gospodarstwie domowym bezpośrednio związanym z tym gospodarstwem rolnym.”;

2) w art. 10 w ust. 1a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”;

3) w art. 13 w ust. 8 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

---

²⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 67, poz. 411, Nr 70, poz. 416, Nr 180, poz. 1112, Nr 227, poz. 1505, Nr 228, poz. 1507 i Nr 237, poz. 1654 i 1656, z 2009 r. Nr 69, poz. 595, Nr 79, poz. 667 i Nr 97, poz. 800 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887 i Nr 232, poz. 1378.

„1) kwoty jednorazowego odszkodowania za 100 % uszczerbek na zdrowiu, jeżeli do świadczenia jest uprawniony małżonek albo partner lub dziecko;”;

4) w art. 13 w ust. 9 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner lub jedno albo więcej dzieci, świadczenie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 8 pkt 1, zwiększonej na każde dziecko o kwotę określoną w ust. 6;”;

5) w art. 13 ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Jeżeli obok małżonka albo partnera lub dzieci do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich świadczenie to przysługuje w kwocie określonej w ust. 6, niezależnie od świadczenia przysługującego małżonkowi albo partnerowi lub dzieciom.”;

6) w art. 13 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni tylko członkowie rodziny inni niż małżonek lub dzieci albo partner lub dzieci, świadczenie to przysługuje w wysokości określonej w ust. 8 pkt 2, zwiększonej na drugiego i każdego następnego uprawnionego o kwotę określoną w ust. 6.”;

7) w art. 16 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) małżonek albo partner osoby, o której mowa w pkt 3, jeżeli renta strukturalna współfinansowana ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej lub ze środków pochodzących z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich wypłacana jest ze zwiększeniem na tego małżonka albo partnera.”;

8) w art. 25 ust. 3 zdanie pierwsze otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli w okresie, o którym mowa w ust. 2 pkt 1, za rolnika i jego małżonka albo partnera opłacono roczną składkę na ubezpieczenie społeczne rolników indywidualnych i członków ich rodzin w wysokości wyższej niż 120 % przeciętnej emerytury podstawowej w danym roku, zamiast jednego roku przyjmuje się okres dłuższy, odpowiadający wskaźnikowi indywidualnego wymiaru składki w danym roku.”;

9) w art. 28:

a) w ust. 4:

- zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„4. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek albo partner nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając;”,

- w pkt 1 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) małżonkiem albo partnerem emeryta lub rencisty;”,

- pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka albo partnera, z którym emeryt lub rencista zawarł związek małżeński albo związek partnerski po ustaleniu prawa do emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia;”,

- pkt. 4 otrzymuje brzmienie:

„4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka albo partnera.”,

b) w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą z małżonkiem albo partnerem, który nie ma ustalonego prawa do emerytury albo renty i nie spełnia warunków do uzyskania emerytury rolniczej albo renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, jeżeli małżonek ten albo partner podlega ubezpieczeniu emerytalno-rentowemu z mocy ustawy;”;

10) w art. 29 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonek albo partner (wdowa, wdowiec);”;

11) w art. 58 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Na wniosek właściciela gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, który ma ustalone prawo do emerytury lub renty z ubezpieczenia albo którego małżonek albo partner ma ustalone takie prawo, jeżeli zachodzą okoliczności określone w art. 28 ust. 7 pkt 1, wskazaną we wniosku nieruchomość przejmuje się na własność Skarbu Państwa za odpłatnością.”;

12) w art. 118 ust. 2a otrzymuje brzmienie:

„2a. Z wnioskiem o przyznanie prawa własności działki określonej w ust. 1 lub 2 może wystąpić również zstępny osoby uprawnionej, o której mowa w tych przepisach, który po śmierci tej osoby faktycznie włada, w zakresie odpowiadającym jej uprawnieniom, daną nieruchomością; jeżeli jednak uprawnionymi są oboje małżonkowie albo partnerzy, wniosek taki może być zgłoszony

dopiero po śmierci obojga małżonków albo partnerów.”.

Art. 29.

W ustawie z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2002 r. Nr 42, poz. 371, z późn. zm.²⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Uprawnienia, o których mowa w ust. 2, przysługują również wdowom lub wdowcom (przez co rozumie się również osobę, której partner zmarł) - emerytom i rencistom oraz osobom pobierającym uposażenie w stanie spoczynku lub uposażenie rodzinne pozostałym po kombatantach i innych osobach uprawnionych.”;

2) w art. 22 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W trybie, o którym mowa w ust. 1, wydawane są zaświadczenia potwierdzające uprawnienia osób, o których mowa w art. 20 ust. 3, z tym że w przypadku gdy zmarły małżonek (małżonka) albo partner posiadał potwierdzone uprawnienia, rekomendacja nie jest wymagana.”.

Art. 30.

W ustawie z dnia 14 lutego 1991 r. Prawo o notariacie (Dz. U. z 2008 r. Nr 189, poz. 1158, z późn. zm.²⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 71h:

a) w § 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego małżonkiem albo partnerem;”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”;

2) w art. 84:

---

27 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 181, poz. 1515, z 2003 r. Nr 72, poz. 658, z 2004 r. Nr 46, poz. 444 i Nr 281, poz. 2779, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 99, poz. 658 i Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 oraz z 2011 r. Nr 187, poz. 1109.

28 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 37, poz. 286 i Nr 166, poz. 1317, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 87, poz. 483, Nr 106, poz. 622, Nr 142, poz. 830 i Nr 85, poz. 458.

a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jego małżonka albo partnera;”,

b) § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Ograniczenia wymienione w § 1 i 2 trwają także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

3) w art. 95e w § 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) wskutek braku małżonka albo partnera spadkodawcy i krewnych powołanych do dziedziczenia z ustawy spadek przypada, jako spadkobiercy ustawowemu, gminie albo Skarbowi Państwa;”;

4) w art. 95f w § 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) tytuł powołania do spadku i wysokość udziałów w spadku wraz ze wskazaniem w razie dziedziczenia ustawowego, czy spadkobierca był małżonkiem albo partnerem spadkodawcy, czy jego krewnym i w jakim stopniu, a w razie dziedziczenia testamentowego wraz z określeniem formy testamentu;”.

Art. 31.

W ustawie z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego (Dz. U. Nr 34, poz. 149, z późn. zm.²⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Stwierdzenie nieważności orzeczenia następuje na wniosek Rzecznika Praw Obywatelskich, Ministra Sprawiedliwości, prokuratora, osoby represjonowanej, osoby uprawnionej do składania na jej korzyść środków odwoławczych, a w razie śmierci, nieobecności w kraju lub choroby psychicznej osoby represjonowanej, także jej krewnego w linii prostej, przysposabiającego lub przysposobionego, rodzeństwa oraz małżonka albo partnera; jak również organizacji zrzeszającej osoby represjonowane za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Jeżeli przepisy ustawy nie stanowią inaczej, w postępowaniu o stwierdzenie nieważności orzeczenia mają odpowiednie zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania karnego, z tym że udział prokuratora w posiedzeniu o stwierdzenie nieważności jest obowiązkowy. W posiedzeniu ma

---

²⁹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1993 r. Nr 36, poz. 159, z 1995 r. Nr 28, poz. 143, z 1998 r. Nr 97, poz. 604, z 2002 r. Nr 240, poz. 2055, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2007 r. Nr 191, poz. 1372, z 2009 r. Nr 14, poz. 74 oraz z 2011 r. Nr 53, poz. 277.

prawo wziąć udział osoba represjonowana, osoba uprawniona do składania na jej korzyść środków odwoławczych, a w razie śmierci, nieobecności w kraju lub choroby psychicznej osoby represjonowanej, także jej krewny w linii prostej, przysposabiający lub przysposobiony, rodzeństwo oraz małżonek albo partner, a ponadto, za zgodą sądu, inne osoby. Z przebiegu posiedzenia sporządza się protokół.”;

2) w art. 8 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osobie, wobec której stwierdzono nieważność orzeczenia albo wydano decyzję o internowaniu w związku z wprowadzeniem w dniu 13 grudnia 1981 r. w Polsce stanu wojennego, przysługuje od Skarbu Państwa odszkodowanie za poniesioną szkodę i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę wynikłe z wykonania orzeczenia albo decyzji. W razie śmierci tej osoby uprawnienie to przechodzi na małżonka albo partnera, dzieci i rodziców.”.

Art. 32.

W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 51, poz. 307, z późn. zm.³⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w ust. 1:

a) pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) przychodów z tytułu podziału wspólnego majątku małżonków i partnerów w wyniku ustania lub ograniczenia wspólności majątkowej oraz przychodów z tytułu wyrównania dorobków po ustaniu rozdzielności majątkowej małżonków i partnerów lub śmierci jednego z nich;”;

b) w pkt 7 kropkę na końcu zdania zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 8 w brzmieniu:

„8) świadczeń na zaspokojenie potrzeb rodziny, o których mowa w art. 8 ustawy o związkach partnerskich, objętych wspólnością majątkową partnerów.”;

2) w art. 5a:

a) w pkt 23 kropkę na końcu zdania zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 24 i 25 w brzmieniu:

„24) małżeństwie lub związku małżeńskim – należy przez to rozumieć także związek partnerski w rozumieniu ustawy o związkach partnerskich;

„25) małżonku lub współmałżonku – należy przez to rozumieć także partnera w rozumieniu ustawy o związkach partnerskich.”.

---

³⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 57, poz. 352, Nr 75, poz. 473, Nr 105, poz. 655, Nr 149, poz. 996, Nr 182, poz. 1228, Nr 219, poz. 1442, Nr 226, poz. 1475 i 1478, Nr 257, poz. 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 84, poz. 455, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 120, poz. 690, Nr 131, poz. 764, Nr 149, poz. 887, Nr 168, 1006, Nr 178, poz. 1059, Nr 197, poz. 1170, Nr 205, poz. 1202 i 1203.

Art. 33.

W ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. o Państwowej Straży Pożarnej (Dz. U. z 2009 r. Nr 12, poz. 68, z późn. zm.³¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 37c w ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) pełnienia służby w tej samej jednostce organizacyjnej przez małżonków bądź partnerów albo osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia, jeżeli między tymi osobami istnieje stosunek podległości służbowej.”;

2) w art. 57a ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Strażak jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, w tym o majątku objętym małżeńską wspólnością majątkową albo partnerską wspólnością majątkową, przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku służbowego, corocznie oraz na żądanie przełożonego uprawnionego do mianowania lub powołania. Oświadczenie o stanie majątkowym powinno zawierać informacje o źródłach i wysokości uzyskanych przychodów, posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, uczestnictwie w spółkach cywilnych lub spółkach prawa handlowego, posiadanych udziałach lub akcjach w tych spółkach, mieniu nabytym od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego, które podlegało zbyciu w drodze przetargu, mieniu ruchomym, innych prawach majątkowych oraz o zobowiązaniach pieniężnych. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub w spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.”;

3) w art. 57b w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) podjęciu przez małżonka albo partnera strażaka, jego wstępnych, zstępnych pierwszego stopnia lub rodzeństwo pozostające z nim we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych u przedsiębiorcy prowadzącego działalność gospodarczą w zakresie ochrony przeciwpożarowej polegającą na dostarczaniu wyrobów, których wykaz ustalają przepisy wydane na podstawie art. 7 ust. 14 pkt 1 ustawy z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej lub świadczeniu usług podlegających sprawdzeniu w toku czynności kontrolno-rozpoznawczych, o których mowa w art. 23;”;

---

³¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578 i Nr 239, poz. 1589 oraz z 2011 r. Nr 117, poz. 677, Nr 171, poz. 1016 i Nr 207, poz. 1230.

4) w art. 67 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny strażaka uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 63, 65²³⁾ i 66²⁴⁾ uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

5) w art. 71g ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Strażakowi, który wyjeżdża wspólnie z małżonkiem albo partnerem:

1) wyznaczonym do wykonywania zadań za granicą albo

2) przeniesionym do wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej, w rozumieniu przepisów o służbie zagranicznej,

na jego pisemny wniosek udziela się urlopu bezpłatnego na czas wykonywania przez małżonka albo partnera zadań za granicą albo obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.”;

6) w art. 75:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice strażaka i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek, inwalidztwo²⁹⁾ albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

7) w art. 77 w ust. 4 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jeżeli strażak lub jego małżonek albo partner otrzymuje równoważnik za brak lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 78 ust. 1;”;

8) w art. 78 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) utracił ze swojej winy lub zrzekł się prawa do zajmowanego dotychczas lokalu mieszkalnego lub domu, o których mowa w ust. 1, z wyjątkiem przypadków zniesienia współwłasności na mocy orzeczenia właściwego sądu, podziału wspólnego mieszkania albo przyznania mieszkania jednemu z małżonków w wyroku orzekającym rozwód albo jednemu z partnerów w wyroku orzekającym rozwiązanie związku partnerskiego, a także umownego działu spadku;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) lub jego małżonek albo partner otrzymał pomoc finansową na uzyskanie lokalu mieszkalnego lub domu, chyba że strażak został przeniesiony do służby w miejscowości innej niż pobliska.”;

9) w art. 79 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie zbiegu uprawnień strażaka i jego małżonka albo partnera do równoważnika za remont albo za brak lokalu mieszkalnego na podstawie niniejszej ustawy lub innego tytułu prawnego przysługuje jeden równoważnik, wybrany przez strażaka.”;

10) w art. 81 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu mieszkalnego albo domu stanowiącego odrębną nieruchomość, o których mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 82 ust. 1.”;

11) w art. 83 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) uzyskania przez strażaka lub jego małżonka albo partnera w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej tytułu prawnego do innego lokalu mieszkalnego lub domu o powierzchni mieszkalnej odpowiadającej co najmniej przysługującym strażakowi i członkom jego rodziny normom zaludnienia.”;

12) w art. 100 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi strażaka, który pozostawał z nim we wspólnocie małżeńskiej albo partnerowi strażaka, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci strażaka spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.”;

13) w art. 103 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)³³⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;

14) w art. 104 w ust. 2

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera.”;

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) rodziców i byłych prawnych opiekunów strażaka albo jego małżonka bądź partnera;

6) osobę, której opiekunem prawnym został ustanowiony strażak lub jego małżonek bądź partner.”;

15) w art. 124k ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie śmierci ukaranego wniosek o wznowienie postępowania mogą złożyć jego małżonek albo partner, krewni w linii prostej, rodzeństwo, przysposabiający lub przysposobiony oraz rzecznik dyscyplinarny.”.

Art. 34.

W ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.³²⁾) w art. 94a w ust. 2a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pkt 6, 8 i 12 – uważa się małżonka albo partnera, a także małoletnie dzieci tych osób niepozostające w związku małżeńskim albo w związku partnerskim i będące na ich utrzymaniu.”.

Art. 35.

W ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (Dz. U. z 2011 r. Nr 12, poz. 59, z późn. zm.³³⁾) w art. 40a ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przepis ust. 4 stosuje się również do osób bliskich, pozostałych po pracownikach, które w dniu ich śmierci zamieszkiwały razem z nimi. Przez osoby bliskie rozumie się małżonków, partnerów oraz wstępnych i zstępnych, a także osoby przysposobione. W razie zbiegu uprawnień do obniżenia należności osób prowadzących wspólne gospodarstwo domowe, okresy zatrudnienia tych osób mogą być sumowane, przy czym łączna obniżka nie może przekraczać 95 % ceny sprzedaży lokalu. Uprawnienie to przysługuje tylko przy nabyciu jednego lokalu.”.

Art. 36.

W ustawie z dnia 21 grudnia 1991 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-

³² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, Nr 281, poz. 2781, z 2005 r. Nr 17, poz. 141, Nr 94, poz. 788, Nr 122, poz. 1020, Nr 131, poz. 1091, Nr 167, poz. 1400, Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1043, Nr 208, poz. 1532, Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 42, poz. 273, Nr 80, poz. 542, Nr 115, poz. 791, Nr 120, poz. 818, Nr 180, poz. 1280, Nr 181, poz. 1292, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 145, poz. 917, Nr 216, poz. 1370, Nr 235, poz. 1618, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 31, poz. 206, Nr 56, poz. 458, Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1705, z 2010 r. Nr 44, poz. 250, Nr 54, poz. 320, Nr 127, poz. 857, Nr 148, poz. 991, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 139, poz. 814, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1206.

³³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 106, poz. 622 i Nr 224, poz. 1337.

weterynaryjnych (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 767, z późn. zm.³⁴) w art. 53 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania w sprawach odpowiedzialności zawodowej, toczy się ono dalej, jeżeli zażąda tego w terminie dwumiesięcznym od daty zgonu obwinionego jego małżonek albo partner, krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

Art. 37.

W ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r. Nr 74, poz. 397, z późn. zm.³⁵) w art. 11 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Przez pojęcie powiązań rodzinnych, o których mowa w ust. 5, rozumie się małżeństwo, związek partnerski oraz pokrewieństwo lub powinowactwo lub powinowactwo do drugiego stopnia.”.

Art. 38.

W ustawie z dnia 7 października 1992 r. o regionalnych izbach obrachunkowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 55, poz. 577, z późn. zm.³⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 15a ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członkiem komisji konkursowej nie może być członek kolegium izby, który jest małżonkiem albo partnerem kandydata albo osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu, jego krewnym albo powinowatym do drugiego stopnia bądź jest z nim związany z tytułu przysposobienia, opieki albo kurateli. Jeżeli okoliczności, o których mowa w zdaniu pierwszym, zostaną ujawnione po powołaniu komisji, kolegium izby dokonuje zmiany w składzie komisji. Czynności komisji dokonane przed zmianą składu komisji uznaje się za nieważne.”;

2) w art. 16 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członkiem komisji konkursowej nie może być członek kolegium izby, który kandyduje na stanowisko prezesa izby, jest małżonkiem albo partnerem kandydata albo osobą pozostającą z nim we wspólnym pożyciu, jego krewnym albo powinowatym do drugiego stopnia bądź jest z nim związany z tytułu przysposobienia, opieki albo kurateli. Jeżeli okoliczności, o których mowa w

³⁴ Zmiana tekstu jednolitego wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2010 r., Nr 200, poz. 1326.

³⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 781, Nr 178, poz. 1059, Nr 205, poz. 1202.

³⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 113, poz. 984, z 2003 r. Nr 149, poz. 1454, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 14, poz. 114, Nr 64, poz. 565 i Nr 249, poz. 2104, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241 oraz z 2010 r. Nr 238, poz. 1578.

zdaniu pierwszym, zostaną ujawnione po powołaniu komisji, kolegium izby dokonuje zmiany w składzie komisji. Czynności komisji dokonane przed zmianą uznaje się za nieważne.”.

Art. 39.

W ustawie z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66, z późn. zm.³⁷⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

- a) w pkt 1a po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”,
- b) w pkt 1c po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”,
- c) w pkt 5 po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”,
- d) w pkt 5a po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”;

2) w art. 46:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom, a w razie ich braku – kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca się:

- 1) małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci;
- 2) małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust. 1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.”.

Art. 40.

W ustawie z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 90, poz. 631, z późn. zm.³⁸⁾) wprowadza się następujące zmiany:

³⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 559, z 2008 r. Nr 208, poz. 1308, z 2009 r. Nr 24, poz. 145, Nr 79, poz. 669, Nr 95, poz. 785 i Nr 161, poz. 1278 oraz z 2010 r. Nr 27, poz. 141, Nr 36, poz. 204, Nr 113, poz. 745, Nr 167, poz. 1130 i Nr 24, poz. 141.

³⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 94, poz. 658, Nr 121, poz. 843, z 2007 r. Nr 99, poz. 662, Nr 181, poz. 1293, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 152, poz. 1016.

1) w art. 78 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli twórca nie wyraził innej woli, po jego śmierci z powodztwem o ochronę autorskich praw osobistych zmarłego może wystąpić małżonek albo partner, a w jego braku kolejno: zstępni, rodzice, rodzeństwo, zstępni rodzeństwa.”;

2) art. 82 otrzymuje brzmienie:

„art. 82. Jeżeli osoba, do której korespondencja jest skierowana, nie wyraziła innej woli, rozpowszechnianie korespondencji, w okresie dwudziestu lat od jej śmierci, wymaga zezwolenia małżonka albo partnera, a w jego braku kolejno zstępnych, rodziców lub rodzeństwa.”.

Art. 41.

W ustawie z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.³⁹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24:

- a) w pkt 1a po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”;
- b) w pkt 1c po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”;
- c) w pkt 5 po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”;
- d) w pkt 6 po wyrazie „małżonkowi” dodaje się wyrazy „albo partnerowi”;

2) w art. 47:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia pieniężne, świadczenia należne jej do dnia śmierci przysługują, z zastrzeżeniem ust. 2 i 3, małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom, a w razie ich braku – kolejno: wnukom, rodzicom, dziadkom i rodzeństwu. Osoby te mają prawo do udziału w nieukończonym postępowaniu prowadzonym dalej w sprawie tych świadczeń.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

---

39 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1264 i Nr 191, poz. 1954, z 2005 r. Nr 10, poz. 65, Nr 90, poz. 757 i Nr 130, poz. 1085, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2007 r. Nr 82, poz. 558, z 2008 r. Nr 66, poz. 402 i 409 i Nr 220, poz. 1410, z 2009 r. Nr 24, poz. 145 i Nr 95, poz. 786 oraz z 2010 r., Nr 113, poz. 745.

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, wypłaca się:

- 1) małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom osoby, która zgłosiła wniosek, zamieszkałym z nią w dniu jej śmierci;
- 2) małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom niespełniającym warunku określonego w pkt 1 albo innym członkom rodziny, o których mowa w ust. 1, jeżeli pozostawali na utrzymaniu osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia, lub osoba ta pozostawała na ich utrzymaniu.”.

Art. 42.

W ustawie z dnia 7 lipca 1994 r. o gwarantowanych przez Skarb Państwa ubezpieczeniach eksportowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 59, poz. 609, z późn. zm.⁴⁰) w art. 15 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Kontroler podlega wyłączeniu, na wniosek lub z urzędu, z postępowania kontrolnego, jeżeli wyniki kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolera trwają także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 43.

W ustawie z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (Dz. U. z 2011 r. Nr 231, poz. 1375) wprowadza się następujące zmiany:

- 1) w art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Sąd opiekuńczy może rozpoznać sprawę również na wniosek tej osoby lub jej przedstawiciela ustawowego, jej małżonka albo partnera, krewnych w linii prostej, rodzeństwa bądź osoby sprawującej nad nią faktyczną opiekę albo z urzędu.”;

- 2) w art. 29 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. O potrzebie przyjęcia do szpitala psychiatrycznego osoby, o której mowa w ust. 1, bez jej zgody, orzeka sąd opiekuńczy miejsca zamieszkania tej osoby – na wniosek jej małżonka albo partnera, krewnych w linii prostej, rodzeństwa, jej przedstawiciela ustawowego lub osoby sprawującej nad nią faktyczną opiekę.”;

---

⁴⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 143, poz. 1204 oraz z 2009 r. Nr 161, poz. 1277 i Nr 15, poz. 1662.

3) w art. 36 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoba przebywająca bez swojej zgody w szpitalu psychiatrycznym, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek albo partner, rodzeństwo, krewni w linii prostej oraz osoba sprawująca faktyczną nad nią opiekę mogą żądać wypisania tej osoby ze szpitala psychiatrycznego nie wcześniej niż po upływie 30 dni od uprawomocnienia się postanowienia sądu opiekuńczego w przedmiocie przyjęcia do szpitala lub dalszego leczenia tej osoby bez jej zgody w tym szpitalu. Żądanie takie może być zgłoszone w dowolnej formie; odnotowuje się je w dokumentacji medycznej.”;

4) w art. 41 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba przyjęta do domu pomocy społecznej w trybie art. 39, jej przedstawiciel ustawowy, małżonek albo partner, krewni w linii prostej, rodzeństwo oraz osoba sprawująca nad nią faktyczną opiekę – mogą występować do sądu opiekuńczego o zmianę orzeczenia o przyjęciu do domu pomocy społecznej.”;

5) w art. 46 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W sprawach dotyczących przyjęcia osoby chorej psychicznie do szpitala psychiatrycznego oraz wypisania jej z takiego szpitala uczestnikami postępowania z mocy prawa oprócz wnioskodawcy są: ta osoba oraz jej przedstawiciel ustawowy. W miarę potrzeby sąd zawiadamia o rozprawie małżonka albo partnera osoby, której postępowanie dotyczy, oraz osobę sprawującą nad nią faktyczną opiekę; mogą oni wziąć udział w każdym stanie sprawy i wtedy stają się uczestnikami.”.

Art. 44.

W ustawie z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (Dz. U. z 2007 r. Nr 231, poz. 1701, z późn. zm.⁴¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 31 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontroler podlega wyłączeniu, na wniosek lub z urzędu, z postępowania kontrolnego, jeżeli wyniki kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolera trwają także po ustaniu małżeństwa, związku

---

⁴¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 209, poz. 1315, Nr 225, poz. 1502 i Nr 227, poz. 1505 oraz z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 227, poz. 1482 i Nr 238, poz. 1578.

partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 40

a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prawo odmowy udzielenia wyjaśnień w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, trwa mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”.

Art. 45.

W ustawie z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2010 r. Nr 206, poz. 1367, z późn. zm.⁴²) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 21:

a) w ust. 6 wprowadzenie do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Żołnierzowi zawodowemu nie przysługuje prawo do zakwaterowania, jeżeli on lub jego małżonek albo partner, z zastrzeżeniem ust. 10:”,

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. W przypadku gdy oboje małżonkowie albo obaj partnerzy są żołnierzami zawodowymi, jednemu z małżonków albo partnerów przysługuje prawo do zakwaterowania realizowane w formie przydziału kwatery albo innego lokalu mieszkalnego, a drugiemu w formie przydziału miejsca w internacie albo kwaterze internatowej albo wypłaty świadczenia mieszkaniowego; w przypadku braku możliwości przydziału kwatery albo innego lokalu mieszkalnego, prawo do zakwaterowania jest realizowane w formie przydziału miejsc w internacie lub kwaterze internatowej, albo w formie wypłaty świadczeń mieszkaniowych. Małżonkowie albo partnerzy wybierają, na ich wniosek, formę realizowania prawa do zakwaterowania.”,

c) ust. 10 otrzymuje brzmienie:

„10. Prawo do zakwaterowania realizowane w formie przydziału miejsca w internacie albo kwaterze internatowej przysługuje żołnierzowi zawodowemu, jeżeli on lub jego małżonek albo partner w miejscowości, w której pełni służbę, albo w miejscowości pobliskiej nie skorzystał z

---

42 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 22, poz. 114 i Nr 185, poz. 1092.

uprawnień, o których mowa w ust. 6, albo on lub jego małżonek albo partner nie posiada w tej miejscowości lokalu mieszkalnego wybudowanego lub nabytego z wykorzystaniem uprawnień, o których mowa w ust. 6.”;

2) w art. 23 w ust. 3 tiret otrzymuje brzmienie:

„– wspólnie zamieszkałym z nim w dniu jego śmierci: małżonkowi albo partnerowi, zstępnym, wstępnym, osobom przysposobionym i osobom przysposabiającym przysługują uprawnienia, o których mowa w ust. 4.”;

3) w art. 26:

a) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) po ust. 4 dodaje się ust. 4a w brzmieniu:

„4a. Żołnierzowi zawodowemu, który zawarł związek partnerski, przyznaje się dodatkową powierzchnię użytkową podstawową w wysokości jednej normy.”,

c) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadku gdy żołnierzami zawodowymi są oboje małżonkowie albo obaj partnerzy, przy ustalaniu powierzchni, o której mowa w ust. 1, uwzględnia się normę korzystniejszą.”;

3) w art. 41 w ust. 1 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) żołnierz zawodowy i jego małżonek albo partner zajmują oddzielne lokale mieszkalne, z których jeden odpowiada co najmniej ich uprawnieniom; w takim przypadku przysługuje im prawo wyboru lokalu mieszkalnego;

4) żołnierz zawodowy i jego małżonek albo partner zajmują oddzielne miejsca w internacie albo kwaterze internatowej bez spełnienia warunków, o których mowa w art. 21 ust. 10; w takim przypadku przysługuje im prawo wyboru miejsca w internacie albo kwaterze internatowej;”;

4) w art. 41a ust. 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5. Przepisy ust. 1–4 stosuje się odpowiednio do małżonków oraz partnerów żołnierzy zawodowych, którzy zmarli, nie nabywając prawa do emerytury wojskowej lub wojskowej renty inwalidzkiej lub których śmierć nie pozostawała w związku ze służbą wojskową.

6. W przypadku rozwodu żołnierza zawodowego nieposiadającego dzieci albo rozwiązania związku partnerskiego, dyrektor oddziału regionalnego uchyla decyzję o przydziale lokalu mieszkalnego żołnierzowi zawodowemu i przydziela lokal mieszkalny z uwzględnieniem uprawnień określonych w art. 26, posiadanych w dniu uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód albo w dniu

złożenia przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego zgodnego oświadczenia partnerów o rozwiązaniu związku partnerskiego albo odpisu prawomocnego orzeczenia sądu o rozwiązaniu związku partnerskiego przez sąd. Były małżonek albo partner jest obowiązany w terminie trzydziestu dni od dnia uprawomocnienia się wyroku orzekającego rozwód albo od dnia złożenia przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego zgodnego oświadczenia o rozwiązaniu związku partnerskiego bądź odpisu prawomocnego orzeczenia sądu o rozwiązaniu związku partnerskiego przez sąd opróżnić lokal mieszkalny, bez konieczności zapewnienia lokalu ze strony Agencji, z zastrzeżeniem art. 45 ust. 3 pkt 1 oraz 3–5.”;

5) w art. 47 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku śmierci żołnierza zawodowego odprawę mieszkaniową oblicza się, przyjmując wysługę lat, o której mowa w ust. 1 pkt 1, ustaloną na dzień jego śmierci i wypłaca wspólnie zamieszkałym: małżonkowi albo partnerowi, zstępnym, wstępnym, osobom przysposobionym i osobom przysposabiającym, w wysokości nie niższej niż 45 % wartości przysługującego lokalu mieszkalnego.”;

6) w art. 51 ust. 4 i 5 otrzymują brzmienie:

„4. Miejsce w internacie lub kwaterze internatowej nie przysługuje, jeżeli żołnierz zawodowy lub jego małżonek albo partner zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w miejscowości, w której żołnierz zajmuje stanowisko służbowe, pozostaje w rezerwie kadrowej lub dyspozycji, albo w miejscowości pobliskiej, albo żołnierz zawodowy zaspokoił swoje potrzeby mieszkaniowe w tej miejscowości, korzystając z uprawnień, o których mowa w art. 21 ust. 6.

5. Miejsce w internacie lub kwaterze internatowej nie przysługuje, jeżeli pracownik, o którym mowa w ust. 1 pkt 3, lub jego małżonek albo partner zamieszkuje w lokalu mieszkalnym w miejscowości, w której jest zatrudniony lub w miejscowości pobliskiej.”.

Art. 46.

W ustawie z dnia 29 czerwca 1995 r. o statystyce publicznej (Dz. U. Nr 88, poz. 439, z późn. zm.⁴³) w art. 35 w ust. 1 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) data zawarcia i ustania małżeństwa albo związku partnerskiego”.

---

⁴³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1996 r. Nr 156, poz. 775; z 1997 r. Nr 88, poz. 554, Nr 121, poz. 769; z 1998 r. Nr 99, poz. 632, Nr 106, poz. 668, z 2001 r. Nr 100, poz. 1080, z 2003 r. Nr 217, poz. 2125, z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 166, poz. 1172, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, z 2010 r. Nr 47, poz. 278, Nr 76, poz. 489, z 2011 r. Nr 131, poz. 764, Nr 139, poz. 814, Nr 171, poz. 1016, Nr 204, poz. 1195.

Art. 47.

W ustawie z dnia 26 października 1995 r. o niektórych formach popierania budownictwa mieszkaniowego (Dz. U. z 1998 r. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.⁴⁴) w art. 15:

1) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Jeżeli stosunki majątkowe między małżonkami albo partnerami podlegają wspólności ustawowej, środki zgromadzone na rachunku oszczędnościowo-kredytowym należą do obojga małżonków bądź partnerów, niezależnie od pochodzenia tych środków oraz od tego, które z nich jest posiadaczem rachunku. Przepis ten nie narusza uprawnień każdego z małżonków albo partnerów do żądania zwrotu części środków pochodzącej z jego majątku odrębnego.”,

2) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Do osób bliskich, o których mowa w ust. 2, zalicza się małżonka, który nie pozostaje z posiadaczem rachunku we wspólności ustawowej, partnera, który nie pozostaje z posiadaczem rachunku we wspólności ustawowej, wstępnych, zstępnych, rodzeństwo oraz osobę, która pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu małżeńskim z posiadaczem rachunku oszczędnościowo-kredytowego.”.

Art. 48.

W ustawie z dnia 14 grudnia 1995 r. o spółdzielczych kasach oszczędnościowo-kredytowych (Dz. U. z 1996 r. Nr 1, poz. 2, z późn. zm.⁴⁵) w art. 9 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) kwotę nie przekraczającą ogółem sumy przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, ogłaszanej przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego, w okresie 5 lat kalendarzowych poprzedzających wypłatę - jeżeli członek pisemnie wskazał kasie osoby, na których rzecz wypłata ma nastąpić; osobami wskazanymi przez członka mogą być jego małżonek albo partner, zstępni, rodzice, dziadkowie i rodzeństwo,”.

Art. 49.

44 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 27, Nr 16, poz. 167 i Nr 154, poz. 1800, z 2002 r. Nr 25, poz. 253, Nr 153, poz. 1271, Nr 216, poz. 1824 i Nr 240, poz. 2058, z 2003 r. Nr 65, poz. 594, z 2004 r. Nr 146, poz. 1546, Nr 213, poz. 2157 i Nr 281, poz. 2783, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Nr 220, poz. 1600 i Nr 251, poz. 1844, z 2008 r. Nr 180, poz. 1109, z 2009 r. Nr 39, poz. 309 i Nr 65, poz. 545 oraz z 2011 r. Nr 201, poz. 1180.

45 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 101, poz. 1178, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 100, poz. 1081, z 2002 r. Nr 169, poz. 1387, Nr 241, poz. 2074, z 2004 r. Nr 68, poz. 623, Nr 146, poz. 1546, z 2006 r. Nr 183, poz. 1354, z 2009 r. Nr 50, poz. 403, Nr 127, poz. 1045, z 2011 r. Nr 126, poz. 715, Nr 134, poz. 779, Nr 199, poz. 1175.

W ustawie z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U z 2011 r. Nr 7, poz. 29, z późn. zm.⁴⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35 w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„1. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością ustawową związku partnerskiego.”;

2) w art. 35a:

a) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W Rejestrze ujawniane są korzyści uzyskiwane przez posłów, senatorów lub ich małżonków albo partnerów.”;

b) w ust. 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) wyjazdach krajowych lub zagranicznych niezwiązanych z pełnioną funkcją publiczną, jeżeli ich koszt nie został pokryty przez zgłaszającego lub jego małżonka albo partnera albo instytucje ich zatrudniające bądź partie polityczne, zrzeszenia lub fundacje, których są członkami;”;

3) w załączniku do ustawy w treści wzoru Oświadczenia o stanie majątkowym tekst wprowadzający otrzymuje brzmienie:

Ja, niżej podpisany(a), ...

(imiona i nazwisko; nazwisko rodowe)

urodzony(a)

.....W .....

.....

.....

.....

(miejsce zatrudnienia, stanowisko lub funkcja)

zamieszkały(a) .....

.....

po zapoznaniu się z przepisami ustawy z dnia 9 maja 1996 r. o wykonywaniu mandatu posła i senatora (Dz. U. z 2011 r. Nr 7, poz. 29), zgodnie z art. 35 tej ustawy oświadczam, że posiadam wchodzące w skład małżeńskiej wspólności majątkowej albo wspólności ustawowej związku

---

46 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2011 r., Nr 117, poz. 676.

partnerskiego lub stanowiące mój majątek
odrębny.”;

4) w załączniku do ustawy w treści wzoru Oświadczenia o stanie majątkowym pkt VI otrzymuje
brzmienie:

Nabyłem(am) (nabył mój małżonek albo partner)
od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby
prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich
związków lub komunalnej osoby prawnej
następujące mienie, które podlegało zbyciu w
drodze przetargu - należy podać opis mienia i
datę nabycia, od kogo:

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....”.

Art. 50.

W ustawie z dnia 30 maja 1996 r. o uposażeniu byłego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 75, poz. 356, z późn. zm.⁴⁷) w art. 1 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Przez członków rodziny rozumie się małżonka albo partnera, a także dzieci spełniające warunki określone w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin do uzyskania renty rodzinnej.”.

Art. 51.

W ustawie z dnia 5 lipca 1996 r. o doradztwie podatkowym (Dz. U. z 2011 r. Nr 41, poz. 213) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 33 otrzymuje brzmienie:

---

⁴⁷ Zmiany wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 1998 r. Nr 160, poz. 1065 oraz z 2011 r. Nr 76, poz. 407 i Nr 112, poz. 654.

„Doradca podatkowy nie może prowadzić spraw podatnika, płatnika i inkasenta, jeżeli małżonek albo partner tego doradcy jest zatrudniony w organie podatkowym, organie celnym, organie kontroli skarbowej lub w Ministerstwie Finansów na stanowisku, na którym wykonuje obowiązki w zakresie przygotowywania rozstrzygnięć w sprawach związanych z ustalaniem lub określaniem zobowiązań podatkowych lub celnych lub poborem podatków lub ceł od tego podatnika, płatnika i inkasenta.”;

2) w art. 76 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie śmierci obwinionego przed zakończeniem postępowania dyscyplinarnego, postępowanie ulega zawieszeniu na okres 12 miesięcy. Po upływie tego terminu postępowanie dyscyplinarne ulega umorzeniu, chyba że w okresie zawieszenia małżonek albo partner, dzieci lub rodzice zmarłego złożą wniosek o podjęcie tego postępowania.”;

3) w art. 77 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prawo złożenia wniosku, o którym mowa w ust. 2, w razie śmierci ukaranego przysługuje jego małżonkowi albo partnerowi, dzieciom lub rodzicom.”.

Art. 52.

W ustawie z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty (Dz. U. z 2008 r. Nr 136, poz. 857, z późn. zm.⁴⁸) w art. 14b:

1) w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego małżonkiem albo partnerem;”;

2) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Powody wyłączenia określone w ust. 6 pkt 1 i 2 trwają pomimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”.

Art. 53.

W ustawie z dnia 8 maja 1997 r. o poręczeniach i gwarancjach udzielanych przez Skarb Państwa oraz niektóre osoby prawne (Dz. U. Nr 79, poz. 484, z późn. zm.⁴⁹) art. 44b otrzymuje brzmienie:

48 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 40, poz. 323, Nr 76, poz. 641 i Nr 219, poz. 1706 i 1708, z 2010 r. Nr 81, poz. 531, Nr 107, poz. 679 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 84, poz. 455, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657 i 658 i Nr 122, poz. 696.

49 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 174, poz. 1689, z 2004 r. Nr 123, poz. 1291, Nr 145, poz. 1537, Nr 281, poz. 2785, z 2005 r. Nr 78, poz. 684, Nr 183, poz. 1538, z 2009 r. Nr 65, poz. 545, z 2010 r. Nr 28, poz. 144, Nr 106, poz. 622.

„Art. 44b Jeżeli dług związany z wykonaniem przez Skarb Państwa umowy poręczenia lub gwarancji przejdzie na osobę trzecią lub gdy obowiązek spełnienia świadczenia z tytułu wykonania przez Skarb Państwa umowy poręczenia lub gwarancji przeszedł na tę osobę w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków albo partnerów, podstawą prowadzenia egzekucji przeciwko takiej osobie może być tytuł wykonawczy, oparty na tytule wykonawczym, o którym mowa w art. 44.”.

Art. 54.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.⁵⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 115 § 11 otrzymuje brzmienie:

„§ 11. Osobą najbliższą jest małżonek, partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek albo jej partner, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu – niezależnie od jej płci.”;

2) art. 206 otrzymuje brzmienie:

„Art. 206. Kto zawiera małżeństwo bądź związek partnerski, pomimo że pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.”.

Art. 55.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁵¹) wprowadza się następujące zmiany:

⁵⁰ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 128, poz. 840, z 1999 r. Nr 64, poz. 729, Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 48, poz. 548, Nr 93, poz. 1027, Nr 116, poz. 1216, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 121, poz. 1142, Nr 179, poz. 1750, Nr 199, poz. 1935, Nr 228, poz. 2255, 2004 r. Nr 25, poz. 219, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 243, poz. 2426, z 2005 r. Nr 86, poz. 732, Nr 90, poz. 757, Nr 132, poz. 1109, Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, Nr 180, poz. 1493, z 2006 r. Nr 190, poz. 1409, Nr 218, poz. 1592, Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, Nr 123, poz. 850, Nr 124, poz. 859, Nr 192, poz. 1378, z 2008 r. Nr 90, poz. 560, Nr 122, poz. 782, Nr 171, poz. 1056, Nr 173, poz. 1080, Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 62, poz. 504, Nr 63, poz. 533, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 190, poz. 1474, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 40, poz. 227 i 229, Nr 98, poz. 625 i 626, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 152, poz. 1018 i poz. 1021, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 240, poz. 1602, z 2011 r. Nr 17, poz. 78, Nr 24, poz. 130, Nr 39, poz. 202, Nr 48, poz. 245, Nr 72, poz. 381, Nr 94, poz. 549, Nr 117, poz. 678, Nr 129, poz. 734, Nr 133, poz. 767, Nr 160, poz. 964, Nr 191, poz. 1135, Nr 217, poz. 1280, Nr 233, poz. 1381, Nr 240, poz. 1431.

⁵¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 50, poz. 580, Nr 62, poz. 717, Nr 73, poz. 852, Nr 93, poz. 1027, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 106, poz. 1149, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, z 2003 r. Nr 17, poz. 155, Nr 111, poz. 1061, Nr 130, poz. 1188, z 2004 r. Nr 51, poz. 514, Nr 69, poz. 626, Nr 93, poz. 889, Nr 240, poz. 2405, Nr 264, poz. 2641, z 2005 r. Nr 10, poz. 70, Nr 48, poz. 461, Nr 77, poz. 680, Nr 96, poz. 821, Nr 141, poz. 1181, Nr 143, poz. 1203, Nr 163, poz. 1363, Nr 169, poz. 1416, Nr 178, poz. 1479, z

1) w art. 40:

a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jest małżonkiem bądź partnerem strony lub pokrzywdzonego albo ich obrońcy, pełnomocnika lub przedstawiciela ustawowego albo pozostaje we wspólnym pożyciu z jedną z tych osób,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania uzasadniającego je małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 182 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Prawo odmowy zeznań trwa mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”;

3) w art. 202 § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Biegli nie mogą pozostawać ze sobą w związku małżeńskim, związku partnerskim ani w innym stosunku, który mógłby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do ich samodzielności.”;

4) w art. 560 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Prośbę o ułaskawienie skazanego może wnieść on sam, osoba uprawniona do składania na jego korzyść środków odwoławczych, krewni w linii prostej, przysposabiający lub przysposobiony, rodzeństwo, małżonek, partner i osoba pozostająca ze skazanym we wspólnym pożyciu – niezależnie od płci tej osoby.”;

Art. 56.

W ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.⁵²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

2006 r. Nr 15, poz. 118, Nr 66, poz. 467, Nr 95, poz. 659, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 141, poz. 1009 i 1013, Nr 167, poz. 1192, Nr 226, poz. 1647 i 1648, z 2007 r. Nr 20, poz. 116, Nr 64, poz. 432, Nr 80, poz. 539, Nr 89, poz. 589, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 123, poz. 849, Nr 128, poz. 903, z 2008 r. Nr 27, poz. 162, Nr 100, poz. 648, Nr 107, poz. 686, Nr 123, poz. 802, Nr 182, poz. 1133, Nr 208, poz. 1308, Nr 214, poz. 1344, Nr 225, poz. 1485, Nr 234, poz. 1571, Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 20, poz. 104, Nr 28, poz. 171, Nr 68, poz. 585, Nr 85, poz. 716, Nr 127, poz. 1051, Nr 144, poz. 1178, Nr 168, poz. 1323, Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 7, poz. 46, Nr 98, poz. 626, Nr 106, poz. 669, Nr 122, poz. 826, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 48, poz. 245 i 246, Nr 53, poz. 273, Nr 112, poz. 654, Nr 117, poz. 678, Nr 142, poz. 829, Nr 191, poz. 1135.

⁵² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268, Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194, Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033, Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380, Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426, Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363, Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 226, poz. 1648, z 2007 r. Nr 123, poz. 849, z 2008 r. Nr 96, poz. 620, Nr 214, poz. 1344, z 2009 r. Nr 8, poz. 39, Nr 22, poz.

1) art. 28 otrzymuje brzmienie:

„Art. 28

§ 1. Orzeczone w stosunku do jednego z małżonków bądź partnerów, pozostających we wspólności majątkowej, kary grzywny, nawiązki i należności sądowe podlegają zaspokojeniu z odrębnego majątku skazanego oraz z wynagrodzenia za pracę lub za inne usługi świadczone przez niego osobiście, jak również z praw twórcy wynalazku, wzoru użytkowego oraz projektu racjonalizatorskiego. Jeżeli zaspokojenie z tych źródeł okaże się niemożliwe, egzekucja może być prowadzona z majątku wspólnego. Niemożność zaspokojenia z majątku odrębnego skazanego stwierdza się w protokole.

§ 2. Egzekucja z majątku wspólnego jest niedopuszczalna w razie skazania za przestępstwo, którym pokrzywdzony jest małżonek skazanego, partner skazanego albo osoby, w stosunku do których małżonek ten obciążony jest obowiązkiem alimentacyjnym.

§ 3. W razie skierowania egzekucji do majątku wspólnego, małżonek skazanego albo partner skazanego mogą żądać ograniczenia lub wyłączenia w całości zaspokojenia należności, wymienionych w § 1, z majątku wspólnego lub niektórych jego składników, jeżeli skazany nie przyczynił się lub przyczynił się w stopniu nieznacznym do powstania tego majątku albo do nabycia określonych jego składników lub jeżeli zaspokojenie z majątku wspólnego tych należności jest sprzeczne z zasadami współżycia społecznego.”;

2) w art. 29 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z chwilą prawomocnego orzeczenia środka karnego przypadku wobec jednego z małżonków bądź partnerów pozostających we wspólności majątkowej, przedmioty majątkowe, których dotyczy przypadek lub które podlegają egzekucji przypadku równowartości przedmiotów lub korzyści, tracą z mocy prawa charakter składników majątku wspólnego. Od tej chwili stosuje się do nich odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych, przy czym udział Skarbu Państwa stanowi część orzeczonego przypadkiem. Małżonek albo partner skazanego może wystąpić odpowiednio z żądaniem określonym w art. 28 § 3.”.

Art. 57.

W ustawie z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz. U. z 2007 r. Nr 168, poz. 1186, z późn. zm.⁵³) wprowadza się następujące zmiany:

119, Nr 62, poz. 504, Nr 98, poz. 817, Nr 108, poz. 911, Nr 115, poz. 963, Nr 190, poz. 1475, Nr 201, poz. 1540, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 40, poz. 227, Nr 125, poz. 842, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 39, poz. 201 i 202, Nr 112, poz. 654, Nr 129, poz. 734, Nr 185, poz. 1092, Nr 217, poz. 1280.

53 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 141, poz. 888, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42,

1) w art. 38 pkt 2a otrzymuje brzmienie:

„2a) w przypadku wspólników spółki jawnej, członków europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych, wspólników spółki partnerskiej, wspólników spółki komandytowej oraz komplementariuszy spółki komandytowo-akcyjnej - informacje o pozostawaniu w związku małżeńskim albo związku partnerskim, zawarciu małżeńskiej umowy majątkowej albo umowy majątkowej związku partnerskiego, powstaniu rozdzielności majątkowej między małżonkami albo partnerami, zaznaczenie ograniczenia zdolności do czynności prawnych, o ile takie istnieje;”;

2) w art. 45 po ust. 6 dodaje się ust. 6a w brzmieniu:

„6a. Wniosek o wpis informacji o stosunkach majątkowych w związku partnerskim osób wpisanych do Rejestru jako przedsiębiorcy lub wspólnicy osobowych spółek handlowych może złożyć osoba wpisana w tym Rejestrze oraz jej partner.”.

Art. 58.

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. Prawo o ustroju sądów wojskowych (Dz. U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1676, z późn. zm.⁵⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 7a otrzymuje brzmienie:

„Art. 7a. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa w linii prostej lub powinowactwa w linii prostej albo w stosunku przysposobienia, małżonkowie, partnerzy oraz rodzeństwo nie mogą być sędziami w tym samym sądzie.”;

2) w art. 28 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez tę osobę albo jej małżonka albo partnera od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, gminy lub związku międzygminnego mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej

---

poz. 341, Nr 53, poz. 434, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 96, poz. 620, z 2011 r. Nr 92, poz. 531, Nr 112, poz. 654, Nr 142, poz. 828, Nr 144, poz. 851.

⁵⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2008 r. Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 26, poz. 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 113, poz. 659, Nr 203, poz. 1192.

oraz pełnienia funkcji w spółkach prawa handlowego lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.”.

Art. 59.

W ustawie z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (Dz. U. Nr 115, poz. 741, z późn. zm.⁵⁵) w art. 4 pkt 13 otrzymuje brzmienie:

„13) osobie bliskiej - należy przez to rozumieć zstępnych, wstępnych, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonka, partnera, osoby przysposabiające i przysposobione oraz osobę, która pozostaje ze zbywcą faktycznie we wspólnym pożyciu;”.

Art. 60.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. Nr 123, poz. 776, z późn. zm.⁵⁶) w art. 49 w ust. 5b pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nastąpiło trwałe zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności małżonka albo partnera, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów Ordynacji podatkowej;”.

Art. 61.

W ustawie z dnia 28 sierpnia 1997 r. o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 34, poz. 189, z późn. zm.⁵⁷) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 41a ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego.”;

2) w art. 83 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

---

⁵⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 102, poz. 651, Nr 106, poz. 675, Nr 143, poz. 963, Nr 155, poz. 1043, Nr 197, poz. 1307, Nr 200, poz. 1323, z 2011 r. Nr 64, poz. 341, Nr 106, poz. 622, Nr 115, poz. 673, Nr 129, poz. 732, Nr 130, poz. 762, Nr 135, poz. 789, Nr 163, poz. 981, Nr 187, poz. 1110, Nr 224, poz. 1337.

⁵⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721, Nr 171, poz. 1016, Nr 209, poz. 1243 i 1244, Nr 291, poz. 1707.

⁵⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 127, poz. 858 i Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 187, poz. 1111 i Nr 232, poz. 1378.

„5. Przepisy niniejszego artykułu dotyczące stosunków majątkowych między małżonkami stosuje się odpowiednio do stosunków majątkowych między partnerami.”;

3) w art. 85 po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) sposób i termin składania oświadczenia o stosunkach majątkowych w związku partnerskim członka otwartego funduszu oraz zawiadamiania otwartego funduszu o każdorazowej zmianie w stosunku do treści takiego oświadczenia obejmującej środki zgromadzone na rachunku członka.”;

4) w art. 103 dodaje się ust. 5 w brzmieniu:

„5. Przepisy ust. 3 i ust. 4 mają zastosowanie do związków partnerskich, rozwiązania związku partnerskiego przez sąd, unieważnienia związku partnerskiego oraz ustania wspólności majątkowej w czasie trwania związku partnerskiego, a także umownego ograniczenia lub wyłączenia takiej wspólności majątkowej.”;

5) rozdział 12 otrzymuje tytuł w brzmieniu:

„Podział środków w razie rozwodu lub unieważnienia małżeństwa albo rozwiązania lub unieważnienia związku partnerskiego”;

6) po art. 130 dodaje się art. 130a w brzmieniu:

„Art. 130a. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio także w przypadku rozwiązania związku partnerskiego przez sąd oraz unieważnienia związku partnerskiego.”;

7) po art. 133 dodaje się art. 133a w brzmieniu:

„Art. 133a. Ilekroć przepisy niniejszego rozdziału mówią o małżeństwie i małżonkach, należy przez to również rozumieć, odpowiednio, związek partnerski i partnerów.”;

8) w art. 150 w pkt 1 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) osobom pozostającym z osobami wymienionymi w lit. b–c w związku małżeńskim, związku partnerskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie.”;

9) w art. 204d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka, partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

10) w art. 204d ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 62.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8 poz. 60, z późn. zm.⁵⁸) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 29:

a) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. W przypadku osób pozostających w związku małżeńskim oraz osób pozostających w związku partnerskim odpowiedzialność, o której mowa w art. 26, obejmuje majątek odrębny podatnika oraz majątek wspólny podatnika i jego małżonka albo partnera.”,

b) w § 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) ustania wspólności majątkowej w przypadku ubezwłasnowolnienia małżonka albo partnera;”;

2) w art. 33 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Zobowiązanie podatkowe przed terminem płatności może być zabezpieczone na majątku podatnika, a w przypadku osób pozostających w związku małżeńskim albo w związku partnerskim także na majątku wspólnym, jeżeli zachodzi uzasadniona obawa, że nie zostanie ono wykonane, a w szczególności gdy podatnik trwale nie uiszcza wymagalnych zobowiązań o charakterze publicznoprawnym lub dokonuje czynności polegających na zbywaniu majątku, które mogą utrudnić lub udaremnić egzekucję. W przypadku zabezpieczenia na majątku wspólnym małżonków albo partnerów przepis art. 29 § 2 stosuje się odpowiednio.”;

3) w art. 34 w § 3 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nieruchomość stanowiąca przedmiot współwłasności łącznej podatnika i jego małżonka albo partnera;”;

---

⁵⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 85, poz. 727, Nr 86, poz. 732, Nr 143, poz. 1199, z 2006 r. Nr 66, poz. 470, Nr 104, poz. 708, Nr 143, poz. 1031, Nr 217, poz. 1590, Nr 225, poz. 1635, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, Nr 120, poz. 818, Nr 192, poz. 1378, Nr 225, poz. 1671, z 2008 r. Nr 118, poz. 745, Nr 141, poz. 888, Nr 180, poz. 1109, Nr 209, poz. 1316, 1318 i 1320, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 44, poz. 362, Nr 57, poz. 466, Nr 131, poz. 1075, Nr 157, poz. 1241, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 213, poz. 1652, Nr 216, poz. 1676, z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 57, poz. 355, Nr 127, poz. 858, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1306, z 2011 r. Nr 34, poz. 173, Nr 75, poz. 398, Nr 106, poz. 622, Nr 134, poz. 781, Nr 171, poz. 1016, Nr 186, poz. 1100, Nr 199, poz. 1175.

4) w art. 41 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Skarbowi Państwa i jednostkom samorządu terytorialnego z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w sposób przewidziany w art. 21 § 1 pkt 2, a także z tytułu zaległości podatkowych stanowiących ich dochód oraz odsetek za zwłokę od tych zaległości przysługuje zastaw skarbowy na wszystkich będących własnością podatnika oraz stanowiących współwłasność łączną podatnika i jego małżonka albo partnera rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych, jeżeli wartość poszczególnych rzeczy lub praw wynosi w dniu ustanowienia zastawu co najmniej 10 000 zł, z zastrzeżeniem § 2.”;

5) w art. 92 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Małżonkowie oraz partnerzy wspólnie opodatkowani na podstawie odrębnych przepisów ponoszą solidarną odpowiedzialność za zobowiązania podatkowe oraz solidarna jest ich wierzytelność o zwrot nadpłaty podatku.”;

6) w art. 110 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Rozwiedziony małżonek albo partner podatnika odpowiada całym swoim majątkiem solidarnie z byłym małżonkiem lub partnerem za zaległości podatkowe z tytułu zobowiązań podatkowych powstałych w czasie trwania wspólności majątkowej, jednakże tylko do wysokości wartości przypadającego mu udziału w majątku wspólnym.”;

7) w art. 110 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Przepisy § 1 i 2 stosuje się odpowiednio w razie unieważnienia małżeństwa, separacji oraz unieważnienia związku partnerskiego.”;

8) w art. 111 § 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„§ 3. Za członków rodziny podatnika uważa się zstępnych, wstępnych, rodzeństwo, małżonków i partnerów zstępnych, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia oraz pozostającą z podatnikiem w faktycznym pożyciu niezależnie od jej płci.

§ 4. Przepis § 1 stosuje się również do małżonków i partnerów, którzy zawarli umowę o ograniczeniu lub wyłączeniu wspólności majątkowej, których wspólność majątkowa została zniesiona przez sąd, oraz małżonków pozostających w separacji.”;

9) w art. 112 § 5 otrzymuje brzmienie:

„§ 5. Przepisu § 4 nie stosuje się do nabywców będących małżonkami, partnerami lub członkami rodziny podatnika, o których mowa w art. 111 § 3.”;

10) w art. 130:

a) w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) stroną jest ich małżonek, partner, rodzeństwo, wstępny, zstępny lub powinowaty pierwszego stopnia;”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Przyczyny wyłączenia od załatwienia sprawy trwają także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

11) w art. 131 w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonka, partnera, rodzeństwa, wstępnych, zstępnych albo powinowatych pierwszego stopnia osób wymienionych w pkt 1 albo 2;”;

12) w art. 132 w § 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka, partnera, rodzeństwa, wstępnych, zstępnych albo powinowatych pierwszego stopnia osób wymienionych w § 1;”;

13) w art. 133 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W przypadku, o którym mowa w art. 92 § 3, jedną stroną postępowania są małżonkowie albo partnerzy i każdy z nich jest uprawniony do działania we wspólnym imieniu.”;

14) w art. 137 § 3a otrzymuje brzmienie:

„§ 3a. W poszczególnych wynikających w toku postępowania kwestiach mniejszej wagi organ podatkowy może nie żądać pełnomocnictwa, jeżeli pełnomocnikiem jest małżonek albo partner strony, a nie ma wątpliwości co do istnienia i zakresu jego upoważnienia do występowania w imieniu strony.”;

15) w art. 196 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Nikt nie ma prawa odmówić zeznań w charakterze świadka, z wyjątkiem małżonka strony, partnera strony, wstępnych, zstępnych i rodzeństwa strony oraz powinowatych pierwszego stopnia, jak również osób pozostających ze stroną w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli. Prawo odmowy zeznań trwa także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

16) w art. 306h:

a) w § 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonka albo partnera podatnika, z zastrzeżeniem § 2, a także rozwiedzionego małżonka albo partnera w zakresie zaległości powstałych w czasie trwania wspólności majątkowej oraz innych osób wymienionych w art. 111;”;

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Zgoda podatnika nie jest wymagana, jeżeli z żądaniem wydania zaświadczenia, o którym mowa w § 1, występuje małżonek albo partner podatnika pozostający z nim we wspólności majątkowej. Małżonek albo partner podatnika składa oświadczenie o pozostawaniu z podatnikiem we wspólności majątkowej pod rygorem odpowiedzialności karnej za fałszywe zeznania.”;

17) w art. 306j pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 306h § 2, uwzględniając dane identyfikujące małżonków albo partnerów.”.

Art. 63.

W ustawie z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Prawo bankowe (Dz. U. z 2002 r. Nr 72, poz. 665, z późn. zm.⁵⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 56 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Posiadacz rachunku oszczędnościowego, rachunku oszczędnościowo-rozliczeniowego lub rachunku terminowej lokaty oszczędnościowej może polecić pisemnie bankowi dokonanie - po swojej śmierci - wypłaty z rachunku wskazanym przez siebie osobom: małżonkowi albo partnerowi, wstępnym, zstępnym lub rodzeństwu określonej kwoty pieniężnej (dyspozycja wkładem na wypadek śmierci).”;

2) w art. 98 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli po dokonaniu czynności bankowej, o której mowa w art. 97 ust. 1, obowiązek spełnienia świadczenia przeszedł na inne osoby w wyniku spadkobrania lub przekształcenia osoby prawnej

---

⁵⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 126, poz. 1070, Nr 141, poz. 1178, Nr 144, poz. 1208, Nr 153, poz. 1271, Nr 169, poz. 1387, Nr 241, poz. 2074, z 2003 r. Nr 50, poz. 424, Nr 60, poz. 535, Nr 65, poz. 594, Nr 228, poz. 2260, Nr 229, poz. 2276, z 2004 r. Nr 64, poz. 594, Nr 68, poz. 623, Nr 91, poz. 870, Nr 96, poz. 959, Nr 121, poz. 1264, Nr 146, poz. 1546, Nr 173, poz. 1808, z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 85, poz. 727, Nr 167, poz. 1398, Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 104, poz. 708, Nr 157, poz. 1119, Nr 190, poz. 1401, Nr 245, poz. 1775, z 2007 r. Nr 42, poz. 272, Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, Nr 192, poz. 1179, Nr 209, poz. 1315, Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 65, poz. 545, Nr 71, poz. 609, Nr 127, poz. 1045, Nr 131, poz. 1075, Nr 144, poz. 1176, Nr 165, poz. 1316, Nr 166, poz. 1317, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 40, poz. 226, Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 182, poz. 1228, Nr 257, poz. 1724, z 2011 r. Nr 72, poz. 388, Nr 126, poz. 715, Nr 131, poz. 763, Nr 134, poz. 779, Nr 134, poz. 781, Nr 165, poz. 984, Nr 199, poz. 1175, Nr 201, poz. 1181, Nr 232, poz. 1378.

albo gdy zachodzi potrzeba egzekucji z majątku wspólnego małżonków albo partnerów, podstawą egzekucji może być tytuł wykonawczy oparty na bankowym tytule egzekucyjnym zaopatrzonym w sądową klauzulę wykonalności nadaną przez sąd przeciwko tym osobom.”;

3) w art. 105 w ust. 1 w pkt 2 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) sądu w związku z prowadzonym postępowaniem spadkowym lub o podział majątku między małżonkami lub o podział majątku między partnerami albo prowadzoną przeciwko osobie fizycznej będącej stroną umowy sprawą o alimenty lub o rentę o charakterze alimentacyjnym,”.

Art. 64.

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1592, z późn. zm.⁶⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 25b ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Radni i ich małżonkowie albo partnerzy oraz małżonkowie albo partnerzy członków zarządu powiatu, sekretarzy powiatu, skarbników powiatu, kierowników jednostek organizacyjnych powiatu oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających powiatowymi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem powiatowych osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.”;

2) w art. 25c:

a) w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Oświadczenie majątkowe dotyczy ich majątku odrębnego oraz majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Osoba składająca oświadczenie majątkowe określa w nim przynależność poszczególnych składników majątkowych, dochodów i zobowiązań do majątku odrębnego i majątku objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego.”,

c) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym dokonuje również urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe.

---

⁶⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 113, poz. 984, Nr 153, poz. 1271, Nr 200, poz. 1688 i Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055 i Nr 167, poz. 1759, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111 i Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 92, poz. 753 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230 i Nr 106, poz. 675 oraz z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887 i Nr 17, poz. 1281.

Analizując oświadczenie majątkowe, urząd skarbowy uwzględnia również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) małżonka albo partnera osoby składającej oświadczenie.”.

Art. 65.

W ustawie z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1590, z późn. zm.⁶¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 27b ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Radni i ich małżonkowie oraz partnerzy, a także małżonkowie oraz partnerzy członków zarządu województwa, skarbników województwa, sekretarzy województwa, kierowników wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych oraz osób zarządzających i członków organów zarządzających wojewódzkimi osobami prawnymi nie mogą być członkami władz zarządzających lub kontrolnych i rewizyjnych ani pełnomocnikami spółek handlowych z udziałem wojewódzkich osób prawnych lub przedsiębiorców, w których uczestniczą takie osoby. Wybór lub powołanie tych osób na te funkcje są z mocy prawa nieważne.”;

2) w art. 27c ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Analizy danych zawartych w oświadczeniu majątkowym dokonuje również urząd skarbowy właściwy ze względu na miejsce zamieszkania osoby składającej oświadczenie majątkowe. Analizując oświadczenie majątkowe, urząd skarbowy uwzględnia również zeznanie o wysokości osiągniętego dochodu w roku podatkowym (PIT) małżonka albo partnera osoby składającej oświadczenie.”.

Art. 66.

W ustawie z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 205, poz. 1585, z późn. zm.⁶²) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

---

⁶¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 220, Nr 62, poz. 558, Nr 153, poz. 1271, Nr 214, poz. 1806, z 2003 r. Nr 162, poz. 1568, z 2004 r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz. 1206, Nr 167, poz. 1759, z 2006 r. Nr 126, poz. 875, Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 173, poz. 1218, z 2008 r. Nr 180, poz. 1111, Nr 216, poz. 1370, Nr 223, poz. 1458, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 142 i 146, Nr 40, poz. 230, Nr 106, poz. 675, z 2011 r. Nr 21, poz. 113, Nr 149, poz. 887, Nr 217, poz. 1281.

⁶² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 218, poz. 1690, z 2010 r. Nr 105, poz. 668, Nr 182, poz. 1228, Nr 225, poz. 1474, Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808, Nr 171, poz. 1016, Nr 197, poz. 1170, Nr 199, poz. 1175, Nr 197, poz. 1170 i Nr 232, poz. 1378.

„1) małżonkom oraz partnerom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą;”;

2) w art. 8 ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Za osobę współpracującą z osobami prowadzącymi pozarolniczą działalność oraz zleceńbiorcami, o której mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 5, uważa się małżonka albo partnera, dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione, rodziców, macochę i ojczyma oraz osoby przysposabiające, jeżeli pozostają z nimi we wspólnym gospodarstwie domowym i współpracują przy prowadzeniu tej działalności lub wykonywaniu umowy agencyjnej lub umowy zlecenia; nie dotyczy to osób, z którymi została zawarta umowa o pracę w celu przygotowania zawodowego.”;

3) w art. 26:

a) w ust. 3a pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nieruchomość stanowiąca przedmiot współwłasności łącznej dłużnika i jego małżonka bądź partnera;”;

b) w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera, następców prawnych i osób trzecich odpowiadających za zadłużenie płatnika składek;”;

4) w art. 27 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Należności z tytułu składek są zabezpieczone ustawowym prawem zastawu na wszystkich będących własnością dłużnika oraz stanowiących współwłasność łączną dłużnika i jego małżonka bądź partnera rzeczach ruchomych oraz zbywalnych prawach majątkowych.”;

5) w art. 28 ust. 3 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) nastąpiło zaprzestanie prowadzenia działalności przy jednoczesnym braku majątku, z którego można egzekwować należności, małżonka albo partnera, następców prawnych, możliwości przeniesienia odpowiedzialności na osoby trzecie w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa;”.

Art. 67.

W ustawie z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych

(Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227, z późn. zm.⁶³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 7 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) urlopu bezpłatnego oraz przerw w zatrudnieniu w razie nieudzielenia urlopu bezpłatnego małżonkom albo partnerom pracowników skierowanych do pracy w przedstawicielstwach dyplomatycznych, urzędach konsularnych, w stałych przedstawicielstwach przy Organizacji Narodów Zjednoczonych i w innych misjach specjalnych za granicą, w instytutach, ośrodkach informacji i kultury za granicą;”;

2) w art. 67 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonek oraz partner (wdowa i wdowiec);”

3) w art. 69 w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) ubezpieczony (emeryt lub rencista) lub jego małżonek albo partner był ich opiekunem ustanowionym przez sąd.”;

4) w art. 70 po ust. 5 dodaje się ust. 6 w brzmieniu:

„6. Przez wdowę i wdowca należy rozumieć także partnerów.”;

5) w art. 136 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi albo partnerowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku – małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku – innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.”.

Art. 68.

W ustawie z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz. U. z 2010 r. Nr 77, poz. 512, z późn. zm.⁶⁴) w art. 32:

1) w ust. 1 w pkt 1 lit. b i c otrzymują brzmienie:

---

⁶³ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 224, Nr 134, poz. 903, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 187, poz. 1112, Nr 168, poz. 1001 i Nr 149, poz. 887.

⁶⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r., Nr 225, poz. 1463 oraz z 2011 r., Nr 113, poz. 657 i Nr 149, poz. 887.

„b) porodu lub choroby małżonka albo partnera ubezpieczonego, stale opiekującego się dzieckiem, jeżeli poród lub choroba uniemożliwia temu małżonkowi albo partnerowi sprawowanie opieki,
„c) pobytu małżonka albo partnera ubezpieczonego, stale opiekującego się dzieckiem, w stacjonarnym zakładzie opieki zdrowotnej;”;

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Za członków rodziny, o których mowa w ust. 1 pkt 3, uważa się małżonka, partnera, rodziców, teściów, dziadków, wnuki, rodzeństwo oraz dzieci w wieku ponad 14 lat – jeżeli pozostają we wspólnym gospodarstwie domowym z ubezpieczonym w okresie sprawowania opieki.”.

Art. 69.

W ustawie z dnia 30 czerwca 2000 r. Prawo własności przemysłowej (Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1117, z późn. zm.⁶⁵) w art. 236 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Pełnomocnikiem osoby fizycznej, z zastrzeżeniem ust. 3, może być również współuprawniony, a także rodzice, małżonek albo partner, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia.”.

Art. 70.

W ustawie z dnia 15 września 2000 r. - Kodeks spółek handlowych (Dz. U. Nr 94, poz. 1037, z późn. zm.⁶⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 27 otrzymuje brzmienie:

„Art. 27. Współmałżonek wspólnika może żądać wpisania do rejestru wzmianki o umowie, dotyczącej stosunków majątkowych między małżonkami. Uprawnienie to służy także osobie, z którą wspólnik pozostaje w związku partnerskim.”;

1
2) art. 183¹ otrzymuje brzmienie:

---

65 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 108, poz. 945, z 2004 r. Nr 33, poz. 286, z 2005 r. Nr 10, poz. 68, Nr 163, poz. 1362, Nr 167, poz. 1398, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 170, poz. 1218, Nr 208 poz. 1539, z 2007 r. Nr 99, poz. 662, Nr 136, poz. 958, z 2008 r. Nr 180, poz. 1113, Nr 216, poz. 1368, Nr 227 poz. 1505, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

66 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 102, poz. 1117, z 2003 r. Nr 49, poz. 408, Nr 229 poz. 2276, z 2005 r. Nr 132, poz. 1108, Nr 183, poz. 1538, Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 133, poz. 935, Nr 208, poz. 1540, z 2008 r. Nr 86, poz. 524, Nr 118, poz. 747, Nr 217, poz. 1381, Nr 231, poz. 1547, z 2009 r. Nr 13, poz. 69, Nr 42, poz. 341, Nr 104, poz. 860, z 2011 r. Nr 92, poz. 531, Nr 102, poz. 585, Nr 106, poz. 622, Nr 133, poz. 767, Nr 201, poz. 1182, Nr 234 poz. 1391.

¹
„Art. 183 . Umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki współmałżonka
wspólnika w przypadku, gdy udział lub udziały są objęte wspólnością majątkową małżeńską.
Przepis zdania poprzedzającego stosuje się także do osoby, z którą wspólnik pozostaje w związku
partnerskim.”;

3) art. 209 otrzymuje brzmienie:

„Art. 209. W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego
współmałżonka, osoby, z którą pozostaje w związku partnerskim, krewnych i powinowatych do
drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien
wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw i może żądać zaznaczenia tego w
protokole.”;

¹
4) art. 332 otrzymuje brzmienie:

¹
„Art. 332 . Statut spółki może zawierać postanowienie, iż w przypadku, gdy akcje imienne są
objęte wspólnością majątkową małżeńską akcjonariuszem może być tylko jeden ze
współmałżonków. Przepis zdania poprzedzającego stosuje się także do osób pozostających w
związku partnerskim.”;

5) art. 377 otrzymuje brzmienie:

„Art. 377. W przypadku sprzeczności interesów spółki z interesami członka zarządu, jego
współmałżonka, osoby, z którą pozostaje w związku partnerskim, krewnych i powinowatych do
drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest powiązany osobiście, członek zarządu powinien
wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw i może żądać zaznaczenia tego w
protokole.”.

Art. 71.

W ustawie z dnia 26 października 2000 r. o giełdach towarowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 48, poz. 284,
z późn. zm.⁶⁷⁾) w art. 54 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) sądu - w związku z prowadzonym postępowaniem spadkowym lub o podział majątku między
małżonkami albo partnerami albo prowadzoną przeciwko osobie fizycznej, będącej stroną umowy,
czynności lub transakcji zawartej z podmiotem obowiązany do zachowania tajemnicy zawodowej,

⁶⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 94, poz. 551, Nr 106, poz. 622, Nr 205, poz. 1208.

sprawą o alimenty lub o rentę o charakterze alimentacyjnym;”.

Art. 72.

W ustawie z dnia 9 listopada 2000 r. o utworzeniu Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości (Dz. U. Nr 109, poz. 1158, z późn. zm.⁶⁸) w art. 6c w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) pozostawaniu w takim stosunku prawnym lub faktycznym, który może budzić uzasadnione wątpliwości, co do bezstronności w wyborze wykonawcy, w szczególności pozostawanie w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 73.

W ustawie z dnia 16 listopada 2000 r. o przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu (Dz. U. Nr 116, poz. 216, z późn. zm.⁶⁹) w art. 2 w pkt 1f lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) małżonków oraz partnerów osób, o których mowa w lit. a, lub osoby pozostające z nimi we wspólnym pożyciu, rodziców i dzieci osób, o których mowa w lit. a, małżonków tych rodziców i dzieci lub osoby pozostające z nimi we wspólnym pożyciu,”.

Art. 74.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 4, poz. 27, z późn. zm.⁷⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Osobą bliską w rozumieniu ustawy jest zstępny, wstępny, rodzeństwo, dzieci rodzeństwa, małżonek, partner, osoba przysposabiająca i przysposobiona oraz osoba, która pozostaje faktycznie we wspólnym pożyciu - niezależnie od płci tej osoby.”;

68 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 42, poz. 275, z 2008 r. Nr 116, poz. 730 i 732, Nr 227, poz. 1505, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 240, poz. 1603, Nr 257, poz. 1726.

69 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 46, poz. 276, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 134, poz. 779, Nr 199, poz. 1175.

70 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 119, poz. 1116, z 2004 r. Nr 19, poz. 177, Nr 63, poz. 591, z 2005 r. Nr 72, poz. 643, Nr 122, poz. 1024, Nr 167, poz. 1398, Nr 260, poz. 2184, z 2006 r. Nr 165, poz. 1180, z 2007 r. Nr 125, poz. 873, z 2008 r. Nr 235, poz. 1617, z 2009 r. Nr 65, poz. 545, Nr 117, poz. 988, Nr 202, poz. 1550, Nr 223, poz. 1779, z 2010 r. Nr 207, poz. 1373, z 2011 r. Nr 201, poz. 1180.

2) w art. 3 po ust. 2 dodaje się ust. 2¹ w brzmieniu:

1.
„2. Przepis ust. 2 stosuje się do związków partnerskich.”;

3) w art. 3 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli prawo odrębnej własności lokalu albo spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu należy do kilku osób, członkiem spółdzielni jest tylko jedna z nich, chyba że przysługuje ono wspólnie małżonkom albo partnerom. W wypadku zgłoszenia się kilku uprawnionych rozstrzyga sąd w postępowaniu nieprocesowym. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego przez spółdzielnię terminu wystąpienia do sądu wyboru dokonuje spółdzielnia.”;

4) w art. 9 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Spółdzielcze lokatorskie prawo do lokalu mieszkalnego może należeć do jednej osoby albo do małżonków albo do partnerów.”;

5) w art. 11 w ust. 1² po kropce dodaje się zdanie w brzmieniu:

„Przepis zdania poprzedzającego stosuje się do związku partnerskiego oraz każdej z osób tworzących taki związek.”;

6) w art. 13 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przepisy ust. 1-2 stosuje się odpowiednio do związków partnerskich, partnerów, rozwiązania związku partnerskiego oraz unieważnienia związku partnerskiego.”;

7) w art. 14 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przepis ust. 1 stosuje się do związków partnerskich i partnerów.”;

8) w art. 15 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Do zachowania roszczeń, o których mowa w ust. 1-3, konieczne jest złożenie w terminie jednego roku deklaracji członkowskiej wraz z pisemnym zapewnieniem o gotowości do zawarcia umowy o ustanowienie spółdzielczego lokatorskiego prawa do lokalu mieszkalnego. W wypadku zgłoszenia się kilku uprawnionych, rozstrzyga sąd w postępowaniu nieprocesowym, biorąc pod uwagę w szczególności okoliczność, czy osoba uprawniona na podstawie ust. 1 albo 2 zamieszkiwała odpowiednio razem z byłymi małżonkami, byłymi partnerami lub jednym z nich

albo z byłym członkiem. Po bezskutecznym upływie wyznaczonego przez spółdzielnię terminu wystąpienia do sądu, wyboru dokonuje spółdzielnia.”;

9) w art. 17⁹ ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie śmierci jednego z małżonków albo partnerów, którym spółdzielcze własnościowe prawo do lokalu przysługiwało wspólnie, przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio.”;

10) w art. 21 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Ustanowienie odrębnej własności lokalu może nastąpić na rzecz małżonków, partnerów albo osób wskazanych przez członka spółdzielni, które wspólnie z nim ubiegają się o ustanowienie takiego prawa.”;

11) w art. 52 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) w razie śmierci jednego z małżonków albo partnerów, którym prawo do domu jednorodzinnego przysługiwało wspólnie, przepis pkt 1 stosuje się odpowiednio.”;

12) w art. 52 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) przeniesienie własności domu może nastąpić także na rzecz spadkobierców członka lub małżonków albo partnerów, jeżeli prawo do domu przysługuje im wspólnie.”.

Art. 75.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o zasadach zbywania mieszkań będących własnością przedsiębiorstw państwowych, niektórych spółek handlowych z udziałem Skarbu Państwa, państwowych osób prawnych oraz niektórych mieszkań będących własnością Skarbu Państwa (Dz. U. 2001 r. Nr 4, poz. 24, z późn. zm.⁷¹) w art. 2 w pkt 2 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) stale zamieszkałych z najemcą w chwili jego śmierci, małżonka, partnera, zstępnego, wstępnego, rodzeństwo, osobę go przysposabiającą albo przez niego przysposobioną oraz osobę pozostającą we wspólnym gospodarstwie domowym.”.

Art. 76.

W ustawie z dnia 15 grudnia 2000 r. o samorządzie zawodowym architektów, inżynierów

---

⁷¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. 2001 r. Nr 4, poz. 24, Nr 102, poz. 1118, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 157, poz. 1315, Nr 184, poz. 1539.

budownictwa oraz urbanistów (Dz. U. z 2001 r., Nr 5, poz. 42 z późn. zm.⁷²) art. 50 otrzymuje brzmienie:

„Art. 50. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek albo partner obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra, w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego.”.

Art. 77.

W ustawie z dnia 16 marca 2001 r. o Biurze Ochrony Rządu (Dz. U. z 2004 r. Nr 163, poz. 1712, z późn. zm.⁷³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 65 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariuszowi oraz jego małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom pozostającym na jego utrzymaniu przysługuje prawo do przejazdu na koszt BOR raz w roku do wybranej miejscowości w kraju i z powrotem.”;

2) w art. 70 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Szef BOR udziela funkcjonariuszowi płatnego urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu pogrzebu małżonka albo partnera, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi do załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie.

2. W razie pełnienia służby poza miejscem stałego zamieszkania, funkcjonariuszowi przysługuje raz w miesiącu płatny urlop okolicznościowy w celu odwiedzenia rodziny. Rodzinę w rozumieniu niniejszego przepisu stanowią: żona, mąż, partner oraz dzieci wymienione w ust. 1 pozostające z funkcjonariuszem we wspólnym gospodarstwie domowym, a także pozostający na wyłącznym utrzymaniu funkcjonariusza jego rodzice, dziadkowie lub opiekunowie.”;

---

72 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2002 r. Nr 23, poz. 221, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 124, poz. 1152 i Nr 190, poz. 1864, z 2004 r. Nr 141, poz. 1492, z 2005 r. Nr 150, poz. 1247, z 2008 r. Nr 210, poz. 1321 oraz z 2010 r., Nr 200, poz. 1326.

73 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 210, poz. 2135, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i 711, z 2008 r. Nr 66, poz. 402, z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 85, poz. 716, z 2010 r. Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 117, poz. 677.

3) w art. 77:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo, albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

4) w art. 79:

a) w ust. 3 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) małżonek albo partner funkcjonariusza otrzymał pomoc, o której mowa w pkt 2;

4) małżonek albo partner funkcjonariusza pobiera równoważnik pieniężny za brak lokalu;”,

b) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zbiegu uprawnień funkcjonariusza i jego małżonka albo partnera do równoważnika, o którym mowa w ust. 1, przysługuje jeden, korzystniejszy równoważnik.”;

5) w art. 84 w ust. 2 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal lub dom, o którym mowa w pkt 2;

4) w przypadku zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera własnościowego prawa do spółdzielczego lokalu stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych w art. 80 ust. 3;”;

6) w art. 86 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) przysługuje mu lub jego małżonkowi albo partnerowi tytuł prawny do innego lokalu, o którym mowa w art. 83 ust. 1 pkt 1; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali;”;

7) w art. 106 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)⁴⁾ małżonkowi albo partnerowi, dzieciom, wnukom, rodzeństwu lub rodzicom – w wysokości 4 000 zł;”;

8) w art. 107 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Odprawa oraz należności, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi, który w dniu śmierci funkcjonariusza pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi, który w

dniu śmierci funkcjonariusza pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w razie braku małżonka albo partnera – dzieciom, wnukom, rodzeństwu i rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej określone przepisami ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67, z późn. zm.⁵⁾)”.

Art. 78.

W ustawie z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. Nr 49, poz. 509, z późn. zm.⁷⁴) w art. 61 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego, toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego - w terminie dwóch miesięcy od dnia zgonu obwinionego - jego małżonek albo partner, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

Art. 79.

W ustawie z dnia 26 kwietnia 2001 r. o rentach strukturalnych w rolnictwie (Dz. U. Nr 52, poz. 539, z późn. zm.⁷⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) rolnik - osoba fizyczna prowadząca na własny rachunek działalność rolniczą jako właściciel (współwłaściciel) gospodarstwa rolnego położonego w granicach Rzeczypospolitej Polskiej, bez względu na to, czy gospodarstwo rolne stanowi współwłasność małżonków albo partnerów, czy też zostało zorganizowane na gruntach stanowiących własność odrębną jednego lub każdego z nich,”;

2) w art. 3 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Gospodarstwo rolne, o którym mowa w ust. 1 pkt 5, może być przekazane, jeżeli przez okres co najmniej ostatnich 5 lat przed złożeniem wniosku o przyznanie renty strukturalnej stanowiło własność rolnika lub jego małżonka albo partnera lub współwłasność małżonków albo partnerów.

4. Przepisy dotyczące rolnika stosuje się odpowiednio do małżonka albo partnera rolnika.”;

---

⁷⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz. 925.

⁷⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz.U. z 2001 r. Nr 52, poz. 539, z 2003 r. Nr 229, poz. 2273, z 2004 r. Nr 91, poz. 873.

3) w art. 4 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, postępowanie w sprawie renty strukturalnej dotyczy obojga małżonków albo partnerów.

2. Renta strukturalna przysługuje, jeżeli rolnik i jego małżonek albo partner spełniają jednocześnie warunki określone w art. 3 ust. 1 pkt 1-4, z zastrzeżeniem art. 5 ust. 2, oraz przekażą gospodarstwo rolne, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 5.”;

4) w art. 5 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli do rolnika mają zastosowanie przepisy ust. 1, prawo do renty strukturalnej przysługuje jego małżonkowi albo partnerowi, o ile spełnia warunki określone w art. 3 ust. 1.”;

5) w art. 10 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„Art. 10 Warunek zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, o którym mowa w art. 3 ust. 1 pkt 4, uważa się za spełniony, jeżeli po przekazaniu gospodarstwa rolnego ani uprawniony do renty strukturalnej, ani jego małżonek albo partner:”;

6) w art. 11 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Jeżeli do renty strukturalnej uprawniony jest rolnik i jego małżonek albo partner, każdemu z uprawnionych przysługuje świadczenie w wysokości określonej w ust. 1.”;

7) art. 15 otrzymuje brzmienie:

„Art. 15 Jeżeli uprawniony do renty strukturalnej lub jego małżonek albo partner podejmie prowadzenie działalności rolniczej jako właściciel (współwłaściciel) lub posiadacz gospodarstwa rolnego, prawo do renty strukturalnej ustaje i nie podlega przywróceniu.”;

8) w art. 17 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Jeżeli rolnik pozostaje w związku małżeńskim albo związku partnerskim, wniosek powinien obejmować także małżonka albo partnera rolnika.”;

9) w art. 18 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) rolnik nie jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 3 ha, współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z małżonkiem albo partnerem, ani właścicielem takiego gospodarstwa nie jest małżonek albo partner rolnika”;

10) w art. 18 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Jeżeli w wyniku weryfikacji złożonego wniosku okaże się, że rolnik spełnia lub spełni do dnia 31 grudnia następnego roku kalendarzowego warunki określone w art. 3 ust. 1 pkt 1-3 oraz jest właścicielem gospodarstwa rolnego o powierzchni co najmniej 3 ha lub współwłaścicielem takiego gospodarstwa wraz z małżonkiem albo partnerem, lub właścicielem takiego gospodarstwa jest małżonek albo partner rolnika, Prezes Kasy wydaje postanowienie o spełnieniu tych warunków.”;

11) w art. 18 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Podczas weryfikacji wniosku Prezes Kasy stwierdza także, czy zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 5, oraz ustala, czy dalsze postępowanie o rentę strukturalną dotyczyć będzie małżonków albo partnerów, czy tylko jednego z nich. W zakresie uprawnień każdego z małżonków albo partnerów Prezes Kasy wydaje odpowiednio decyzję lub postanowienie, o których mowa w ust. 2 i 3.”.

Art. 80.

W ustawie z dnia 11 maja 2001 r. Prawo o miarach (Dz. U. Nr 63, poz 636, z późn. zm.⁷⁶) w art. 22e ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego roszczeń, praw lub obowiązków albo roszczeń, praw i obowiązków jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 81.

W ustawie z dnia 8 czerwca 2001 r. o zawodzie psychologa i samorządzie zawodowym psychologów (Dz. U. Nr 73, poz. 763, z późn. zm.⁷⁷) w art. 26 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie śmierci obwinionego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego w terminie dwóch miesięcy od dnia zgonu obwinionego jego małżonek albo partner, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

---

⁷⁶ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 243, poz. 2441, z 2005 r. Nr 163, poz. 1362, Nr 180, poz. 1494, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 249, poz. 1834, z 2007 r. Nr 176, poz. 1238, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 91, poz. 740, z 2010 r. Nr 66, poz. 421, Nr 107, poz. 679, z 2011 r. Nr 64, poz. 332.

⁷⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 73, poz. 763 i Nr 154, poz. 1798 oraz z 2009 r. Nr 22, poz. 120 i Nr 92, poz. 753.

Art. 82.

W ustawie z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (Dz. U. Nr 71, poz. 734, z późn. zm.⁷⁸⁾) art. 4 otrzymuje brzmienie:

„Art. 4. Przez gospodarstwo domowe rozumie się gospodarstwo prowadzone przez osobę ubiegającą się o dodatek mieszkaniowy, samodzielnie zajmującą lokal albo gospodarstwo prowadzone przez tę osobę wspólnie z małżonkiem albo partnerem, a także innymi osobami stale z nią zamieszkującymi i gospodarującymi, które swoje prawa do zamieszkiwania w lokalu wywodzą z prawa tej osoby.”.

Art. 83.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o diagnostyce laboratoryjnej (Dz. U. z 2004 r. Nr 144, poz. 1529, z późn. zm.⁷⁹⁾) art. 64 otrzymuje brzmienie:

„Art. 64. W razie śmierci obwinionego diagnosty laboratoryjnego przed ukończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli tego zażąda małżonek albo partner obwinionego, jego krewny w linii prostej, brat lub siostra w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego.”.

Art. 84.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. Nr 128, poz. 1403, z późn. zm.⁸⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 4 pkt. 6 otrzymuje brzmienie:

„6) członkach rodziny - oznacza to współmałżonka albo partnera, dzieci własne, przysposobione oraz inne dzieci wzięte na utrzymanie i wychowanie w ramach rodzin zastępczych, w wieku do lat 18 bądź będące w wieku określonym odrębnymi przepisami dotyczącymi zasiłków rodzinnych i pielęgnacyjnych, a także osoby niepełnosprawne wymagające stałej opieki członka służby zagranicznej.”;

2) w art. 29 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

---

78 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 71, poz. 734, z 2002 r. Nr 216, poz. 1826, z 2003 r. Nr 203, poz. 1966, z 2004 r. Nr 240, poz. 2406, z 2006 r. Nr 64, poz. 447, Nr 84, poz. 587, Nr 208, poz. 1535, z 2007 r. Nr 35, poz. 219, z 2011 r. Nr 106, poz. 622.

79 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 119, poz. 1015, z 2006 r. Nr 117, poz. 790, z 2009 r. Nr 76, poz. 641 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 113, poz. 657.

80 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 273, poz. 2703, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217 i 1218 i Nr 220, poz. 1600, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505 oraz z 2009 r. Nr 161, poz. 1277.

„5. Ambasadorowi i konsulowi kierującemu urzędem konsularnym, którego małżonek albo partner przebywa wraz z nim na placówce zagranicznej i nie jest zatrudniony na podstawie art. 31 ust. 1, przysługuje dodatek na pokrycie zwiększonych kosztów utrzymania rodziny.”;

3) w art. 31 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Jeżeli wymagają tego szczególne potrzeby służby zagranicznej, małżonkowie albo partnerzy oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli mogą być, za zgodą dyrektora generalnego służby zagranicznej, zatrudnione w tej samej placówce zagranicznej, nawet gdyby powstał między nimi stosunek podległości służbowej.

2. Małżonek albo partner ambasadora albo konsula kierującego urzędem konsularnym nie może podejmować zatrudnienia poza granicami kraju w czasie pełnienia funkcji przez współmałżonka albo partnera, z zastrzeżeniem ust. 1.”.

Art. 85.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych (Dz. U. Nr 98, poz. 1070, z późn. zm.⁸¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 6 otrzymuje brzmienie:

„Art. 6. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa w linii prostej lub powinowactwa w linii prostej albo w stosunku przysposobienia, małżonkowie, partnerzy oraz rodzeństwo nie mogą być sędziami ani referendarzami sądowymi w tym samym wydziale sądu.”;

2) w art. 32a w § 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżeństwa albo związku partnerskiego lub we wspólnym pożyciu”;

3) w art. 75 w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska sędziego w danym sądzie, wskutek zawarcia między sędziami związku małżeńskiego albo zawarcia związku partnerskiego albo powstania

---

⁸¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802, Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 188, poz. 1838, Nr 228, poz. 2256, z 2004 r. Nr 34, poz. 304, Nr 130, poz. 1376, Nr 185, poz. 1907, Nr 273, poz. 2702 i 2703, z 2005 r. Nr 13, poz. 98, Nr 131, poz. 1102, Nr 167, poz. 1398, Nr 169, poz. 1410, 1413 i 1417, Nr 178, poz. 1479, Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 144, poz. 1044, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, Nr 64, poz. 433, Nr 73, poz. 484, Nr 99, poz. 664, Nr 112, poz. 766, Nr 136, poz. 959, Nr 138, poz. 976, Nr 204, poz. 1482, Nr 230, poz. 1698, z 2008 r. Nr 223, poz. 1457, Nr 228, poz. 1507, Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 1, poz. 4, Nr 9, poz. 57, Nr 26, poz. 156 i 157, Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706, Nr 223, poz. 1777, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1364, z 2011 r. Nr 109, poz. 627, Nr 126, poz. 714, Nr 203 poz. 1192.

powinowactwa, o którym mowa w art. 6,”;

4) w art. 87 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Sędziowie są obowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością majątkową związku partnerskiego. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach prawa handlowego, a ponadto o nabytym przez sędziego albo jego małżonka albo partnera od Skarbu Państwa albo innej państwowej lub samorządowej osoby prawnej mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu.”;

5) w art. 126 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W razie śmierci skazanego, wniosek o wznowienie postępowania mogą złożyć jego małżonek, partner, krewni w linii prostej, rodzeństwo, przysposabiający lub przysposobiony oraz rzecznik dyscyplinarny.”;

6) w art. 151a w § 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) niedopuszczalności zajmowania stanowiska referendarza w danym sądzie wskutek zawarcia związku małżeńskiego albo zawarcia związku partnerskiego albo powstania stosunku powinowactwa, o którym mowa w art. 6,”.

Art. 86.

W ustawie z dnia 27 lipca 2001 r. o kuratorach sądowych (Dz. U. Nr 98, poz. 1071, z późn. zm.⁸²) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 22 otrzymuje brzmienie:

„Art. 22. Między kuratorami zawodowymi nie może istnieć stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jeżeli są małżonkami, partnerami albo pozostają ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia albo przysposobienia, opieki lub kurateli.”

2) w art. 91 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w sprawach o unieważnienie małżeństwa,

---

⁸² Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 154, poz. 1787, z 2002 r. Nr 153, poz. 1271, Nr 213, poz. 1802, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 169, poz. 1410, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228.

unieważnienie związku partnerskiego, ustalenie istnienia lub nieistnienia małżeństwa, ustalenie istnienia lub nieistnienia związku partnerskiego, rozwód, separację.”.

Art. 87.

W ustawie z 24 sierpnia 2001 r. – Kodeks postępowania w sprawach o wykroczenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 133, poz. 848, z późn. zm.⁸³) w art. 114 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. W razie śmierci obwinionego, który żądanie odszkodowania i zadośćuczynienia zgłosił za życia, prawa jego przechodzą na małżonka albo partnera, a także dzieci i rodziców.”.

Art. 88.

W ustawie z dnia 24 maja 2002 r. o Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego oraz Agencji Wywiadu (Dz. U. z 2010 r. Nr 29, poz. 154, z późn. zm.⁸⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 91 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 90 uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

2) w art. 98 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Funkcjonariuszowi udziela się urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu pogrzebu małżonka albo partnera, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi w celu załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, w wymiarze do 5 dni.”;

3) w art. 103:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

---

⁸³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 214, poz. 1344, Nr 237, poz. 1651, z 2009 r. Nr 178, poz. 1375, Nr 190, poz. 1474, Nr 206, poz. 1589, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, Nr 225, poz. 1466, z 2011 r. Nr 217, poz. 1280, Nr 240, poz. 1431, Nr 244, poz. 1454.

⁸⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 84, poz. 455, Nr 117, poz. 677 i Nr 230, poz. 1371.

„3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo całkowitą lub częściową niezdolność do pracy albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

4) w art. 109 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 110 ust. 3.”;

5) w art. 110 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby nie zwolnił zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, albo lokalu mieszkalnego lub domu stanowiącego własność funkcjonariusza lub jego małżonka albo partnera, można, bez uwzględnienia zamieszkałych z nim członków rodziny, przydzielić tymczasową kwaterę według przysługujących mu norm lub zapewnić zakwaterowanie w bursie, hotelu lub innym pomieszczeniu mieszkalnym.”;

6) w art. 128 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka albo partnera, a także dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych;”;

7) w art. 131 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.”;

8) w art. 134:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)⁹⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków właściwej Agencji małżonkowi albo partnerowi funkcjonariusza, a w razie jego braku kolejno jednej z osób wymienionych w ust. 1 pkt 1, przysługuje połowa określonego tam zasiłku pogrzebowego.”;

9) w art. 135 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera;”;

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) rodziców funkcjonariusza oraz jego małżonka albo partnera, a także ich ojczyma, macochy oraz osób ich przysposabiających;

6) osób, których opiekunem prawnym został ustanowiony funkcjonariusz lub jego małżonek albo partner.”;

10) art. 143a otrzymuje brzmienie:

„Art. 143a. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń socjalnych określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 90 ust. 6 oraz do świadczeń z tytułu przeniesienia do pełnienia służby w innej miejscowości, a także do świadczeń, o których mowa w art. 105, art. 106 ust. 1 i art. 108 ust. 1, z tytułu służby obojga małżonków bądź obu partnerów w ABW albo służby obojga małżonków bądź obu partnerów w AW, obojgu małżonkom bądź obu partnerom przysługuje jedno świadczenie. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń w różnej wysokości wypłaca się świadczenie w wyższej wysokości.”.

Art. 89.

W ustawie z 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. Nr 153, poz. 1270, z późn. zm.⁸⁵⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

⁸⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U z 2004 r. Nr 162, poz. 1692, z 2005 r. Nr 94, poz. 788, Nr 169, poz. 1417, Nr 250, poz. 2118, Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 38, poz. 268, Nr 208, poz. 1536, Nr 217, poz. 1590, z 2007 r. Nr 120, poz. 818, Nr 121, poz. 831, Nr 221, poz. 1650, z 2008 r. Nr 190, poz. 1171, Nr 216, poz. 1367, z 2009 r. Nr 53, poz. 433, Nr 144, poz. 1179, Nr 178, poz. 1375, Nr 216, poz. 1676, Nr 221, poz. 1736, z 2010 r. Nr 36, poz. 196, Nr 122, poz. 826, Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 6, poz. 18, Nr 34, poz. 173, Nr 76, poz. 409.

1) w art. 18:

a) w § 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) swojego małżonka albo partnera, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia;”,

b) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”

2) w art. 35 § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1. Pełnomocnikiem strony może być adwokat lub radca prawny, a ponadto inny skarżący lub uczestnik postępowania, jak również rodzice, małżonek albo partner, rodzeństwo lub zstępni strony oraz osoby pozostające ze stroną w stosunku przysposobienia, a także inne osoby, jeżeli przewidują to przepisy szczególne.”.

Art. 90.

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 2009 r., Nr 167, poz. 1322, z późn. zm.⁸⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 13 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek, z zastrzeżeniem ust. 3, albo partner;”;

2) w art. 14:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) 18-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, gdy uprawnionymi są małżonek lub dziecko albo partner lub dziecko;”,

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner, a także jedno lub więcej dzieci - odszkodowanie przysługuje w wysokości ustalonej w ust. 1 pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie, na każde dziecko;”,

c) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Jeżeli obok małżonka lub dzieci albo partnera lub dzieci do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie przysługuje

---

⁸⁶ Zamiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1725, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808.

w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom albo partnerowi lub dzieciom zgodnie z ust. 1 pkt 1 lub ust. 2.

4. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są tylko członkowie rodziny inni niż małżonek lub dzieci albo partner lub dzieci, odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej według zasad określonych w ust. 1 pkt 2, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie, na drugiego i każdego następnego uprawnionego.”.

Art. 91.

W ustawie z dnia 30 października 2002 r. o zaopatrzeniu z tytułu wypadków lub chorób zawodowych powstałych w szczególnych okolicznościach (Dz. U. Nr 199, poz. 1674, z późn. zm.⁸⁷) w art. 3 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Członkami rodziny są małżonek albo partner, także dzieci własne, dzieci drugiego małżonka, dzieci przysposobione, przyjęte na wychowanie i utrzymanie przed osiągnięciem pełnoletności wnuki, rodzeństwo i inne dzieci, w tym również w ramach rodziny zastępczej, rodzice, osoby przysposabiające, ojczym i macocha, jeżeli spełniają warunki do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 162, poz. 1118, z 1999 r. Nr 38, poz. 360, Nr 70, poz. 774, Nr 72, poz. 801 i 802 i Nr 106, poz. 1215, z 2000 r. Nr 2, poz. 26, Nr 9, poz. 118, Nr 19, poz. 238, Nr 56, poz. 678 i Nr 84, poz. 948, z 2001 r. Nr 8, poz. 64, Nr 27, poz. 298, Nr 85, poz. 924, Nr 89, poz. 968, Nr 111, poz. 1194 i Nr 154, poz. 1792 oraz z 2002 r. Nr 74, poz. 676 i Nr 199, poz. 1673), zwanej dalej "ustawą o emeryturach i rentach z FUS".”.

Art. 92.

W ustawie z dnia 23 listopada 2002 r. o Sądzie Najwyższym (Dz. U. Nr 240, poz. 2052, z późn. zm.⁸⁸) art. 25 otrzymuje brzmienie:

„Art. 25. Osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz małżonkowie i partnerzy nie mogą być sędziami Sądu Najwyższego w tej samej izbie, brać udziału w jednym składzie orzekającym ani też bezpośrednio

87 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 83, poz. 760, Nr 96, poz. 874, Nr 122, poz. 1143, z 2004 r. Nr 121, poz. 1264, Nr 210, poz. 2135, z 2005 r. Nr 164, poz. 1366, z 2009 r. Nr 99, poz. 825, Nr 126, poz. 1040, Nr 127, poz. 1052, z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

88 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 25, poz. 219, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 234, poz. 1571, z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 157, poz. 1241, Nr 178, poz. 1375, Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 126, poz. 714, Nr 203, poz. 1192.

podlegać sobie służbowo.”.

Art. 93.

W ustawie z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1361, z późn. zm.⁸⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 7 otrzymuje brzmienie:

„Art. 7. W razie śmierci przedsiębiorcy można ogłosić jego upadłość, jeżeli wniosek o ogłoszenie upadłości został złożony w terminie roku od dnia jego śmierci. Wniosek o ogłoszenie upadłości może złożyć wierzyciel, a także spadkobierca, oraz małżonek albo partner, a także każde z dzieci lub rodziców zmarłego, chociażby nie dziedziczyli po nim spadku.”;

2) w art. 116 po ust. 1 dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do roszczeń partnerów wynikających z umowy majątkowej związku partnerskiego.”;

3) rozdział 4 działu II tytułu III części pierwszej otrzymuje tytuł w brzmieniu:

„Wpływ ogłoszenia upadłości na stosunki majątkowe upadłego w małżeństwie albo w związku partnerskim”;

4) po art. 126 dodaje się art. 126a w brzmieniu:

„Art. 126a. Przepisy niniejszego rozdziału stosuje się odpowiednio do związków partnerskich”;

5) w art. 128:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Czynności prawne odpłatne dokonane przez upadłego w terminie sześciu miesięcy przed dniem złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości z małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym w linii prostej, krewnym lub powinowatym w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie albo z przysposobionym lub przysposabiającym są bezskuteczne w stosunku do masy upadłości.”,

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do czynności upadłego, będącego spółką lub osobą prawną, dokonanej z jej współnikami, ich reprezentantami lub ich małżonkami lub ich partnerami,

---

⁸⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 191, poz. 1484, z 2010 r. Nr 155, poz. 1037, Nr 230, poz. 1509, Nr 257, poz. 1724, z 2011 r. Nr 85, poz. 458, Nr 106, poz. 622, Nr 138, poz. 810, Nr 142, poz. 828, Nr 199, poz. 1175, Nr 234, poz. 1391.

jak również ze spółkami powiązanymi, ich wspólnikami, reprezentantami lub małżonkami lub partnerami tych osób.”;

6) w art. 157a:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jest wierzycielem lub dłużnikiem upadłego, małżonkiem albo partnerem, wstępnym, zstępnym, rodzeństwem, powinowatym upadłego lub jego wierzyciela w tej samej linii czy stopniu, osobą pozostającą z nim w stosunku przysposobienia lub małżonkiem albo partnerem tej osoby albo osobą pozostającą z upadłym w faktycznym związku, wspólnie z nim zamieszkującą i gospodarującą;”;

b) ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Syndyk, nadzorca sądowy albo zarządca oraz jego małżonek albo partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, osoba pozostająca z nim w stosunku przysposobienia lub małżonek albo partner takiej osoby, jak również osoba pozostająca z nim w faktycznym związku, wspólnie z nim zamieszkująca i gospodarująca, nie mogą nabyć rzeczy ani praw pochodzących ze sprzedaży dokonanej w postępowaniu upadłościowym, w którym sprawuje lub sprawowała tę funkcję.

3. Przeszkoda, o której mowa w ust. 1 pkt 1, trwa mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego lub przysposobienia.”;

7) w art. 197 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W sprawach dotyczących układu nie mają także prawa głosu małżonek albo partner upadłego, a także jego krewny lub powinowaty w linii prostej, krewny lub powinowaty w linii bocznej do drugiego stopnia włącznie, przysposabiający upadłego lub przez niego przysposobiony, a gdy upadłym jest osobowa spółka handlowa, wspólnik ponoszący odpowiedzialność za zobowiązania spółki całym swoim majątkiem, będący jej wierzycielem, oraz osoby uprawnione do reprezentowania spółki. Nie głosują również inni wierzyciele, jeżeli nabyli wierzytelność od tych osób po ogłoszeniu upadłości.”.

Art. 94.

W ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o świadczeniach odszkodowawczych przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową (Dz. U. Nr 83, poz. 760, z późn. zm.⁹⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

---

⁹⁰ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2003 r. Nr 179, poz. 1750, z 2005 r. Nr 130, poz. 1085, z 2009 r. Nr 161, poz. 1278, z 2010 r. Nr 113, poz. 745 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114.

„1) małżonkowi, z wyjątkiem przypadku orzeczonej separacji, albo partnerowi;”;

2) w art. 13:

a) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner, a także jedno lub więcej dzieci - odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej w ust. 1 pkt 1, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na każde dziecko;”;

b) ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Jeżeli obok małżonka albo partnera lub dzieci do jednorazowego odszkodowania uprawnieni są równocześnie inni członkowie rodziny, każdemu z nich odszkodowanie przysługuje w wysokości 3,5-krotnego przeciętnego wynagrodzenia, niezależnie od odszkodowania przysługującego małżonkowi lub dzieciom albo partnerowi lub dzieciom zgodnie z ust. 1 pkt 1 lub ust. 2.

4. Jeżeli do jednorazowego odszkodowania są uprawnieni tylko członkowie rodziny inni niż małżonek albo partner lub dzieci, odszkodowanie to przysługuje w wysokości ustalonej według zasad określonych w ust. 1 pkt 2, zwiększonej o 3,5-krotne przeciętne wynagrodzenie na drugiego i każdego następnego uprawnionego.”.

Art. 95.

W ustawie z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie (Dz. U. z 2010 r. Nr 234, poz. 1536, z późn. zm.⁹¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 20 w ust. 1:

a) pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) nie mogą być członkami organu zarządzającego ani pozostawać z nimi w związku małżeńskim albo związku partnerskim, we wspólnym pożyciu, w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości służbowej;”;

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) udzielania pożyczek lub zabezpieczania zobowiązań majątkiem organizacji w stosunku do jej członków, członków organów lub pracowników oraz osób, z którymi członkowie, członkowie organów oraz pracownicy organizacji pozostają w związku małżeńskim, związku partnerskim, we wspólnym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo są związani z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli, zwanych dalej "osobami bliskimi";”.

---

⁹¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 149, poz. 887, Nr 205, poz. 1211, Nr 208, poz. 1241, Nr 209, poz. 1244, Nr 232, poz. 1378.

Art. 96.

W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej (Dz. U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66, z późn. zm.⁹²) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 56 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W przypadku sprzeczności interesów towarzystwa z osobistymi interesami członka zarządu, jego współmałżonka albo partnera, a także krewnych i powinowatych do drugiego stopnia oraz osób, z którymi jest on powiązany osobiście, członek zarządu wstrzymuje się od udziału w rozstrzygnięciu takich spraw i żąda zaznaczenia tego w protokole z posiedzenia zarządu.”;

2) w art. 208d ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspektor podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 97.

W ustawie z dnia 22 maja 2003 r. o pośrednictwie ubezpieczeniowym (Dz. U. Nr 124, poz. 1154, późn. zm.⁹³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 19c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspektor podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 35c ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inspektor podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

⁹² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 126, poz. 853, Nr 127, poz. 858, z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 80, poz. 432, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 133, poz. 767, Nr 205, poz. 1210, Nr 232, poz. 1378.

⁹³ Zmiany tekstu wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 96, poz. 959, z 2005 r. Nr 48, poz. 447, Nr 167, poz. 1396, Nr 183, poz. 1538, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341.

Art. 98.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011, Nr 264, poz. 1573) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 11c w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) ustalaniu miejsca pobytu małżonka, partnera lub innego członka rodziny cudzoziemca, a także osoby, z którą cudzoziemca łączą więzi o charakterze rodzinnym.”;

2) w art. 16 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) imię (imiona), nazwisko, datę urodzenia i płeć małżonka oraz dzieci albo partnera zapraszanego cudzoziemca, o ile są zapraszani”;

3) w art. 53:

a) w ust. 1:

- pkt 6 otrzymuje brzmienie

„6) jest małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego,”

- pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) jest małżonkiem, partnerem lub pełnoletnim dzieckiem cudzoziemca, o którym mowa w art. 54, i przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez okres 5 lat na podstawie zezwoleń na zamieszkanie na czas oznaczony udzielonych w związku z okolicznościami, o których mowa w pkt 7,”

b) w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osobę pozostającą z nim w związku małżeńskim albo związku partnerskim uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej”;

4) w art. 55 dodaje się ust. 3 w brzmieniu:

„3. Przepisy ust. 1 i 2 stosuje się odpowiednio w celu ustalenia, czy związek partnerski nie został zawarty w celu obejścia przez cudzoziemca przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

5) w art. 57:

a) w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie związku małżeńskiego albo związku partnerskiego z obywatelem polskim lub cudzoziemcem zamieszkującym na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej, o którym mowa w art. 54, a związek małżeński albo związek partnerski został zawarty w celu obejścia przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;”;

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonkowi albo partnerowi obywatela polskiego lub osoby posiadającej zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli wyłączną podstawą odmowy byłaby którakolwiek z przyczyn, o których mowa w ust. 1 pkt 3 i 7–9;”;

6) w art. 60 ust. 5b otrzymuje brzmienie:

„5b. Za tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, nie uznaje się umowy użyczenia lokalu, chyba że użyczającym jest jego zstępny, wstępny lub małżonek albo partner, rodzice małżonka albo partnera, lub rodzeństwo cudzoziemca.”;

7) w art. 64:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, zawartym z obywatelem polskim co najmniej 3 lata przed złożeniem wniosku i bezpośrednio przed złożeniem wniosku przebywał nieprzerwanie na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej co najmniej przez 2 lata na podstawie zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3) Do postępowania o udzielenie zezwolenia na osiedlenie się cudzoziemcowi małżonkowi obywatela polskiego oraz cudzoziemcowi partnerowi obywatela polskiego stosuje się art. 55.”;

c) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) towarzyszeniem małżonkowi albo partnerowi wykonującemu obowiązki zawodowe lub świadczącemu pracę w warunkach, o których mowa w pkt 1;”;

8) w art. 66 w ust. 1 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) podstawą ubiegania się o zezwolenie jest zawarcie związku małżeńskiego albo związku partnerskiego z obywatelem polskim, a związek małżeński albo związek partnerski został zawarty wyłącznie w celu obejścia przepisów o udzielaniu zezwolenia na zamieszkanie na czas oznaczony lub zezwolenia na osiedlenie się;”;

9) w art. 71 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Za tytuł prawny do zajmowania lokalu mieszkalnego, w którym cudzoziemiec przebywa lub zamierza przebywać, nie uznaje się umowy użyczenia lokalu, chyba że użyczającym jest jego zstępny, wstępny lub małżonek albo partner, rodzice małżonka albo partnera, lub rodzeństwo cudzoziemca.”;

10) art. 89 ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) cudzoziemiec jest małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE i jego dalszy pobyt nie stanowi zagrożenia dla obronności lub bezpieczeństwa państwa lub bezpieczeństwa i porządku publicznego, chyba że związek małżeński albo związek partnerski został zawarty w celu uniknięcia wydalenia;”;

11) w art. 97 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonkowi albo partnerowi obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE;”;

12) w art. 100n w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) cudzoziemiec jest małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego albo cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE;”;

13) w art. 128 w ust. 1a pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera obywatela polskiego oraz przebywającego na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej małżonka albo partnera cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się lub zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego WE, chyba że jego pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej stanowi zagrożenie dla obronności lub bezpieczeństwa państwa albo bezpieczeństwa i porządku publicznego;”.

Art. 99.

W ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2009, Nr 189, poz. 1472, z późn. zm.⁹⁴) w art. 48 w ust. 2 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

---

⁹⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 531 oraz z 2011 r. Nr 73, poz. 390, Nr 131, poz. 764, Nr 149, poz. 887 i Nr 191, poz. 1133

„4) jest małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego lub małżonkiem albo partnerem cudzoziemca posiadającego zezwolenie na osiedlenie się albo zezwolenie na pobyt rezydenta długoterminowego Wspólnot Europejskich.”.

Art. 100.

W ustawie z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, z późn. zm.⁹⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 24 w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) prawo przebywania w miejscu pełnienia służby wraz z małżonkiem albo partnerem, a także dziećmi;”;

2) w art. 48 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Dane osobowe, o których mowa w ust. 3, obejmują: nazwisko i imiona, nazwisko rodowe, nazwisko i imiona poprzednie, imiona rodziców, nazwiska rodowe rodziców, imię i nazwisko małżonka albo partnera oraz jego nazwisko rodowe, imiona dzieci, płeć, datę i miejsce urodzenia, obywatelstwo, numer PESEL, stopień wojskowy, adres zameldowania, adres zamieszkania oraz rodzaj, serię i numer dokumentu tożsamości.”;

3) w art. 58 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Oficerowie zawodowi, z wyjątkiem oficerów zajmujących stanowiska służbowe sędziów sądów wojskowych oraz stanowiska prokuratorów wojskowych jednostek organizacyjnych prokuratury, oraz podoficerowie pełniący zawodową służbę wojskową w organach finansowych i logistycznych są zobowiązani do złożenia oświadczenia o swoim stanie majątkowym. Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo partnerską wspólnością majątkową. Oświadczenie to powinno zawierać w szczególności informacje o posiadanych zasobach pieniężnych, nieruchomościach, udziałach i akcjach w spółkach handlowych, o nabytym przez żołnierza zawodowego albo jego małżonka bądź partnera od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego lub ich związków mieniu, które podlegało zbyciu w drodze przetargu. Oświadczenie to powinno również zawierać dane dotyczące prowadzenia działalności gospodarczej oraz pełnienia przez małżonka albo partnera żołnierza zawodowego funkcji w spółkach handlowych lub spółdzielniach, z wyjątkiem funkcji w radzie nadzorczej spółdzielni mieszkaniowej.”;

---

⁹⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 107, poz. 679, Nr 113, poz. 745, Nr 127, poz. 857, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 112, poz. 654, Nr 122, poz. 696, Nr 171, poz. 1016 i Nr 236, poz. 1396.

4) w art. 62 ust. 13 otrzymuje brzmienie:

„13. Najbliższym członkiem rodziny żołnierza zawodowego, o którym mowa w ust. 11 i 12, są jego małżonek albo partner, dzieci i rodzice.”;

5) w art. 68 pkt. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Żołnierzowi zawodowemu pozostającemu w związku małżeńskim albo związku partnerskim lub posiadającemu dzieci pozostające na jego utrzymaniu, który w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 22 czerwca 1995 r. o zakwaterowaniu Sił Zbrojnych Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2005 r. Nr 41, poz. 398, z późn. zm.¹⁵⁾) korzysta z zakwaterowania zbiorowego, przydzielono mu miejsce w internacie lub w kwaterze internatowej, bez prawa zamieszkiwania z członkami rodziny, przysługuje dodatek za rozłąkę i zwrot kosztów przejazdów odbywanych nie częściej niż raz w miesiącu do miejscowości zamieszkania członka rodziny i z powrotem.”;

6) w art. 84 ust. 1a-1ab otrzymują brzmienie:

„1a. W razie zaginięcia żołnierza zawodowego w związku z wykonywaniem zadań służbowych lub śmierci żołnierza zawodowego Minister Obrony Narodowej może przyznać zapomogę małżonkowi albo partnerowi, a w razie braku małżonka albo partnera dzieciom pozostającym na utrzymaniu żołnierza zawodowego, z zastrzeżeniem ust. 1aa.

1aa. W przypadku braku małżonka albo partnera, a także dzieci, zapomogę, o której mowa w ust. 1a, Minister Obrony Narodowej może przyznać rodzicom żołnierza.

1ab. Przepis ust. 1a stosuje się odpowiednio do małżonka albo partnera, dzieci lub rodziców żołnierza zawodowego, który zmarł w ciągu trzech lat po zwolnieniu z zawodowej służby wojskowej, w następstwie wypadku lub choroby pozostających w związku z wykonywaniem zadań służbowych.”;

7) w art. 86 ust. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3. Należności, o których mowa w ust. 1 pkt 2 i 3 oraz ust. 2 pkt 1, przysługujące żołnierzowi zawodowemu pozostającemu w związku małżeńskim albo związku partnerskim lub posiadającemu dzieci pozostające na jego utrzymaniu, ustala się z uwzględnieniem członków rodziny przesiedlających się z żołnierzem do nowego miejsca pełnienia służby.

4. Zasilek osiedleniowy nie przysługuje żołnierzowi zawodowemu wyznaczonemu na stanowisko służbowe w miejscowości, w której żołnierz lub jego małżonek albo partner posiada dom lub samodzielny lokal mieszkalny albo jest on zameldowany na pobyt stały.”;

8) w art. 87:

a) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Przy ustalaniu wysokości gratyfikacji urlopowej uwzględnia się również małżonka albo partnera, a także dzieci pozostające na utrzymaniu żołnierza zawodowego.”;

b) po ust. 5 dodaje się ust. 5a w brzmieniu:

„5a. W razie zbiegu uprawnień do gratyfikacji urlopowej żołnierzy zawodowych pozostających w związku partnerskim, przy ustalaniu wysokości gratyfikacji nie uwzględnia się partnera.”;

9) w art. 98 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Należności pieniężne, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi albo partnerowi, a w razie braku małżonka albo partnera – kolejno: dzieciom, rodzicom, dziadkom, wnukom albo rodzeństwu.”;

10) w art. 99 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)¹⁸⁾ 4 000 zł – jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzice lub rodzeństwo.”;

11) w art. 100 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka bądź partnera albo byłego małżonka bądź byłego partnera żołnierza, wobec którego w dniu śmierci żołnierz był obowiązany do świadczeń alimentacyjnych,”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodziców i byłych prawnych opiekunów żołnierza albo jego małżonka bądź partnera.”;

12) w art. 120:

a) ust. 4c otrzymuje brzmienie:

„4c. Małżonkom oraz dzieciom albo partnerom oraz dzieciom, o których mowa w ust. 6, oraz byłym żołnierzom zawodowym zwolnionym z zawodowej służby wojskowej wskutek ustalenia przez wojskową komisję lekarską niezdolności do pełnienia zawodowej służby wojskowej z przyczyn, o których mowa w ust 1 i 2, pokrywa się koszty, o których mowa w ust. 4 pkt 1 w wysokości 300 % limitu określonego w ust. 4a pkt 1.”,

b) w ust. 6 po wyrazach „również małżonek” dodaje się wyrazy „albo partner”.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o służbie zastępczej (Dz. U. Nr 223, poz. 2217, z późn. zm.⁹⁶) w art. 28 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) ślubu albo zawarcia związku partnerskiego osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej lub urodzenia się jej dziecka albo zgonu i pogrzebu małżonka bądź partnera osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej lub dziecka, ojca, matki, ojczyma lub macochy osoby podlegającej kwalifikacji wojskowej - w wymiarze 2 dni;”.

Art. 102.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r., Nr 139, poz. 992, z późn. zm.⁹⁷) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 pkt 16 otrzymuje brzmienie:

„16) rodzinie – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: małżonków, partnerów, rodziców dzieci, opiekuna faktycznego dziecka oraz pozostające na utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25 roku życia, a także dziecko, które ukończyło 25 rok życia legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością rodzinie przysługuje świadczenie pielęgnacyjne; do członków rodziny nie zalicza się dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego, dziecka pozostającego w związku małżeńskim, dziecka pozostającego w związku partnerskim, a także pełnoletniego dziecka posiadającego własne dziecko;”;

2) art. 7 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) dziecko lub osoba ucząca się pozostają w związku małżeńskim albo w związku partnerskim;”;

3) w art. 17 w ust. 5:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) osoba sprawująca opiekę ma ustalone prawo do emerytury, renty, renty rodzinnej z tytułu śmierci małżonka albo partnera przyznanej w przypadku zbiegu prawa do renty rodzinnej i innego świadczenia emerytalno-rentowego, renty socjalnej, zasiłku stałego, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, zasiłku przedemerytalnego lub świadczenia przedemerytalnego;”;

---

⁹⁶ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 180, poz. 1496, z 2009 r. Nr 22, poz. 120 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

⁹⁷ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 222, poz. 1630, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, Nr 105, poz. 720, Nr 109, poz. 747, Nr 192, poz. 1378 i Nr 200, poz. 1446, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 138, poz. 872 i 875, Nr 223, poz. 1456 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 97, poz. 800 i Nr 219, poz. 1706, z 2010 r. Nr 50, poz. 301 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.

b) w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, chyba że współmałżonek albo partner legitymuje się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności”;

4) w art. 23 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Ustalenie prawa do świadczeń rodzinnych oraz ich wypłata następują odpowiednio na wniosek małżonków, partnerów, jednego z małżonków, jednego z partnerów, rodziców, jednego z rodziców, opiekuna faktycznego dziecka, opiekuna prawnego dziecka, osoby uczącej się, pełnoletniej osoby niepełnosprawnej lub innej osoby upoważnionej do reprezentowania dziecka lub pełnoletniej osoby niepełnosprawnej.”.

Art. 103.

W ustawie z dnia 28 listopada 2003 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich ze środków pochodzących z Sekcji Gwarancji Europejskiego Funduszu Orientacji i Gwarancji Rolnej (Dz. U. Nr 229, poz. 2273, z późn. zm.⁹⁸) w art. 6 ust. 1 zdanie wprowadzające do wyliczenia otrzymuje brzmienie:

„1. Na wniosek właściciela gruntów wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, który ubiega się o przyznanie renty strukturalnej, lub na wniosek jego małżonka albo partnera Agencja Nieruchomości Rolnych:”.

Art. 104.

W ustawie z dnia 18 grudnia 2003 r. o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, z późn. zm.⁹⁹) w art. 12:

1) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W przypadku małżonków, partnerów lub podmiotów będących współposiadaczami gospodarstwa rolnego nadaje się jeden numer identyfikacyjny; numer identyfikacyjny nadaje się temu z małżonków, partnerów lub współposiadaczy, co do którego współmałżonek, partner lub współposiadacz wyrazili pisemną zgodę.”,

---

98 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2004 r. Nr 42, poz. 386, Nr 148, poz. 1551, Nr 162, poz. 1709, z 2005 r. Nr 10, poz. 64, z 2007 r. Nr 64, poz. 427, z 2008 r. Nr 237, poz. 1655, z 2009 r. Nr 92, poz. 753, z 2010 r. Nr 36, poz. 197, z 2011 r. Nr 205, poz. 1202.

99 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 92, poz. 638, Nr 144, poz. 1045, Nr 187, poz. 1381, z 2007 r. Nr 35, poz. 217, Nr 49, poz. 328, Nr 64, poz. 427, z 2008 r. Nr 98, poz. 634, Nr 145, poz. 918, z 2010 r. Nr 36, poz. 197, z 2011 r. Nr 171, poz. 1016.

2) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W przypadkach, o których mowa w ust. 4 i 5, do wniosku o wpis do ewidencji producentów dołącza się pisemną zgodę odpowiednio współmałżonka, partnera, współposiadacza gospodarstwa rolnego albo wspólników.”.

Art. 105.

W ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759, z późn. zm.¹⁰⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 17 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) pozostają w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia lub są związane z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z wykonawcą, jego zastępcą prawnym lub członkami organów zarządzających lub organów nadzorczych wykonawców ubiegających się o udzielenie zamówienia;”;

2) w art. 162 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2. pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, faktycznym pożyciu albo w stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa w linii prostej, pokrewieństwa lub powinowactwa w linii bocznej do drugiego stopnia albo jest związany z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli z osobą występującą w kontrolowanym postępowaniu po stronie zamawiającego lub wykonawcy, jego zastępcą prawnym lub członkami władz osób prawnych ubiegających się o udzielenie kontrolowanego zamówienia;“.

Art. 106.

W ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2009 r. Nr 175, poz. 1362, z późn. zm.¹⁰¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 6 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) osoba samotna – osobę samotnie gospodarującą, niepozostającą w związku małżeńskim ani w związku partnerskim i nieposiadającą wstępnych ani zstępnych;”;

---

100 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 161, poz. 1078, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 28, poz. 143, Nr 87, poz. 484, Nr 234, poz. 1386, Nr 240, poz. 1429.

101 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 202, poz. 1551, Nr 219, poz. 1706 i Nr 221, poz. 1738, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 40, poz. 229, Nr 81, poz. 527, Nr 125, poz. 842 i Nr 217, poz. 1427 oraz z 2011 r. Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887 i Nr 217, poz. 1427.

2) w art. 8 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. W sytuacji gdy podatnik łączy przychody z działalności gospodarczej z innymi przychodami lub rozlicza się wspólnie z małżonkiem lub partnerem, przez podatek należny, o którym mowa w ust. 5 pkt 1, rozumie się podatek wyliczony w takiej proporcji, w jakiej pozostaje dochód podatnika z pozarolniczej działalności gospodarczej wynikający z deklaracji podatkowych do sumy wszystkich wykazanych w nich dochodów.”;

3) w art. 50 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Usługi opiekuńcze lub specjalistyczne usługi opiekuńcze mogą być przyznane również osobie, która wymaga pomocy innych osób, a rodzina, a także wspólnie niezamieszkujący małżonek, partner, wstępni, zstępni nie mogą takiej pomocy zapewnić.”;

4) w art. 61:

a) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) małżonek, partner, zstępni przed wstępnymi,”;

b) w ust. 2 w pkt 2 po słowie „małżonek” dodaje się przecinek i dopisuje słowo „partner”;

5) w art. 64 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonkowie, partnerzy, zstępni, wstępni utrzymują się z jednego świadczenia lub wynagrodzenia;”;

6) w art. 91:

a) ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wniosek obejmuje małoletnie dzieci cudzoziemca oraz jego małżonka lub partnera, jeżeli uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.”,

b) ust. 11 otrzymuje brzmienie:

„11. Pomoc dla cudzoziemca nie przysługuje cudzoziemcowi będącemu małżonkiem bądź partnerem obywatela polskiego.”;

7) w art. 96 ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) małżonku, partnerze, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej – jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.”;

8) w art. 103:

a) ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kierownik ośrodka pomocy społecznej i kierownik powiatowego centrum pomocy rodzinie może, w drodze umowy, ustalić z małżonkiem albo partnerem, zstępnymi lub wstępnymi wysokość świadczonej przez nich pomocy na rzecz osoby ubiegającej się o przyznanie świadczenia. W tym przypadku nie stosuje się art. 96 ust. 1 pkt 3.”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kierownik ośrodka pomocy społecznej ustala w drodze umowy z małżonkiem albo partnerem, zstępnymi przed wstępnymi mieszkańca domu wysokość wnoszonej przez nich opłaty za pobyt tego mieszkańca w domu pomocy społecznej, biorąc pod uwagę wysokość dochodów i możliwości, przy czym opłata ta nie powinna być zwiększana w przypadku gdy jedna z osób jest zwalniana z odpłatności z mocy prawa lub z powodów, o których mowa w art. 64.”.

Art. 107.

W ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, z późn. zm.¹⁰²) w art. 104 w ust. 5 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”.

Art. 108.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o pracowniczych programach emerytalnych (Dz. U. Nr 116, poz. 1207, z późn. zm.¹⁰³) w art. 48 ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Uprawnionym do wypłaty świadczenia nie może być pracodawca, chyba że jest on członkiem najbliższej rodziny uczestnika. Członkami najbliższej rodziny uczestnika dla potrzeb niniejszego przepisu są: małżonek albo partner, a także dzieci, rodzice oraz wnuki.”.

Art. 109.

W ustawie z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2008 r. Nr 69, poz. 415, z późn. zm.¹⁰⁴) wprowadza się następujące zmiany:

---

¹⁰² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, Nr 215, poz. 1664, z 2010 r. Nr 76, poz. 489, Nr 119, poz. 804, z 2011 r. Nr 34, poz. 170, Nr 94, poz. 549, Nr 208, poz. 1241, Nr 224, poz. 1337.

¹⁰³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 143, poz. 1202, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2008 r. Nr 220, poz. 1432, z 2010 r. Nr 18, poz. 98 oraz z 2011 r., Nr 171, poz. 1016 i Nr 75, poz. 398.

¹⁰⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 70, poz. 416, Nr 134, poz. 850, Nr 171, poz. 1056, Nr 216, poz. 1367, Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 69, poz. 595, Nr 91, poz. 742, Nr 97, poz. 800, Nr 115, poz. 964, Nr 125, poz. 1035, Nr 127, poz. 1052, Nr 161, poz. 1278, Nr 219, poz.

1) w art. 2 w ust. 1:

a) w pkt 2:

- lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) nie jest właścicielem lub posiadaczem samoistnym lub zależnym nieruchomości rolnej, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93, z późn. zm.), o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek albo partner lub domownik w gospodarstwie rolnym o powierzchni użytków rolnych przekraczającej 2 ha przeliczeniowe,”

- lit. e otrzymuje brzmienie:

„e) nie uzyskuje przychodów podlegających opodatkowaniu podatkiem dochodowym z działów specjalnych produkcji rolnej, chyba że dochód z działów specjalnych produkcji rolnej, obliczony dla ustalenia podatku dochodowego od osób fizycznych, nie przekracza wysokości przeciętnego dochodu z pracy w indywidualnych gospodarstwach rolnych z 2 ha przeliczeniowych ustalonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego na podstawie przepisów o podatku rolnym, lub nie podlega ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym z tytułu stałej pracy jako współmałżonek albo partner lub domownik w takim gospodarstwie,”

b) w pkt 8 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) osobę pozostającą z obywatelem polskim lub cudzoziemcem, o którym mowa w art. 1 ust. 3 pkt 2, w związku małżeńskim albo w związku partnerskim uznawanym przez prawo Rzeczypospolitej Polskiej,”;

2) w art. 43 w ust. 1 pkt 8 otrzymuje brzmienie:

„8) podlega ubezpieczeniu społecznemu rolników w pełnym zakresie na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników jako domownik lub małżonek albo partner rolnika, jeżeli zamierza podjąć zatrudnienie, inną pracę zarobkową lub działalność gospodarczą poza rolnictwem”;

3) w art. 73 w ust. 1 w pkt 2 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) którzy mają na utrzymaniu co najmniej jedno dziecko w wieku do 15 lat, a małżonek albo partner bezrobotnego jest także bezrobotny i utracił prawo do zasiłku z powodu upływu okresu jego pobierania po dniu nabycia prawa do zasiłku przez tego bezrobotnego.”;

1706, z 2010 r. Nr 28, poz. 146, Nr 81, poz. 531, Nr 238, poz. 1578, Nr 239, poz. 1593, Nr 254, poz. 1700, Nr 257, poz. 1725 i 1726, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 106, poz. 622, Nr 171, poz. 1016, Nr 205, poz. 1206 i 1211, Nr 291, poz. 1707.

4) art. 77 otrzymuje brzmienie:

„Art. 77. Świadczenia z tytułu bezrobocia przysługujące bezrobotnym i innym uprawnionym osobom stanowią ich prawa majątkowe i przechodzą po ich śmierci, w równych częściach, na małżonka albo partnera, a także inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej w myśl przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. W razie braku takich osób prawa te wchodzi do spadku.”;

6) art. 77a otrzymuje brzmienie:

„Art. 77a. Obowiązek zwrotu nienależnie pobranego świadczenia, o którym mowa w art. 76 ust. 2 pkt 6, obciąża w równych częściach małżonka albo partnera, a także inne osoby spełniające warunki wymagane do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.”;

5) w art. 87 w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) będący małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego lub cudzoziemca, o którym mowa w pkt 1 i ust. 1 pkt 1-6, posiadający zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej udzielone w związku z zawarciem związku małżeńskiego albo związku partnerskiego;”.

Art. 110.

W ustawie z dnia 27 maja 2004 r. o funduszach inwestycyjnych (Dz. U. Nr 146, poz. 1546, z późn. zm.¹⁰⁵) w art. 107 w ust. 2 w pkt 2 lit. d otrzymuje brzmienie:

„d) osobami pozostającymi z osobami wymienionymi w lit. a-c w związku małżeńskim albo w związku partnerskim”.

Art. 111.

W ustawie z dnia 2 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz. U. z 2010 r. Nr 220, poz. 1447, z późn. zm.¹⁰⁶) wprowadza się następujące zmiany:

---

105 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 83, poz. 719, Nr 183, poz. 1537, Nr 183, poz. 1538, Nr 184, poz. 1539, z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, z 2007 r. Nr 112, poz. 769, z 2008 r. Nr 231, poz. 1546, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 42, poz. 341, Nr 168, poz. 1323, Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 81, poz. 530, Nr 106, poz. 670, Nr 126, poz. 853, Nr 152, poz. 900, Nr 182, poz. 1228, Nr 234, poz. 1389, Nr 234, poz. 1391.

106 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 239, poz. 1593, z 2011 r. Nr 85, poz. 459, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 120, poz. 690, Nr 131, poz. 764, Nr 132, poz. 766, Nr 153, poz. 902, Nr 163, poz. 981, Nr 171, poz. 1016, Nr 199, poz. 1175, Nr 204, poz. 1195, Nr 232, poz. 1378.

1) w art. 13 w ust. 2 w pkt 1 lit. h otrzymuje brzmienie:

„h) zezwolenie na zamieszkanie na czas oznaczony i pozostają w związku małżeńskim albo w związku partnerskim zawartym z obywatelem polskim zamieszkałym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,”;

2) w art. 25 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) informacje o istnieniu lub ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej albo wspólności majątkowej w związku partnerskim;”.

Art. 112.

W ustawie z dnia 30 lipca 2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925, z późn. zm.¹⁰⁷) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3a w ust. 1 zdanie drugie otrzymuje brzmienie:

„Oświadczenie o stanie majątkowym dotyczy majątku odrębnego oraz objętego małżeńską wspólnością majątkową albo wspólnością ustawową związku partnerskiego.”;

2) w załączniku do ustawy w treści wzoru Oświadczenia o stanie majątkowym tekst wprowadzający otrzymuje brzmienie:

„Ja, niżej podpisany(a), ...

(imiona i nazwisko; nazwisko rodowe)

urodzony(a) .....w .....

.....

.....

.....

(miejsce zatrudnienia, stanowisko lub funkcja)

zamieszkały(a) .....

.....

po zapoznaniu się z przepisami ustawy z dnia 30 lipca

2004 r. o uposażeniu posłów do Parlamentu Europejskiego

---

¹⁰⁷ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 708 oraz z 2009 r. Nr 111, poz. 918.

wybranych w Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. Nr 187, poz. 1925 oraz z 2006 r. Nr 104, poz. 708), zgodnie z art. 3a tej ustawy oświadczam, że posiadam wchodzące w skład małżeńskiej wspólności majątkowej albo wspólności ustawowej związku partnerskiego lub stanowiące mój majątek odrębny:";

3) w załączniku do ustawy w treści wzoru Oświadczenia o stanie majątkowym pkt VI otrzymuje brzmienie:

„Nabyłem(am) (nabył mój małżonek albo partner) od Skarbu Państwa, innej państwowej osoby prawnej, jednostek samorządu terytorialnego, ich związków lub komunalnej osoby prawnej następujące mienie, które podlegało zbyciu w drodze przetargu - należy podać opis mienia i datę nabycia, od kogo: .....
.....
.....
.....
.....
.....
.....”.

Art. 113.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2008 r. Nr 164, poz. 1027, z późn. zm.¹⁰⁸) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w pkt 3 lit. b otrzymuje brzmienie:

„b) małżonka albo partnera,”;

---

¹⁰⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, Nr 225, poz. 1486, Nr 227, poz. 1505, Nr 234, poz. 1570 i Nr 237, poz. 1654, z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 22, poz. 120, Nr 26, poz. 157, Nr 38, poz. 299, Nr 92, poz. 753, Nr 97, poz. 800, Nr 98, poz. 817, Nr 111, poz. 918, Nr 118, poz. 989, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278 i Nr 178, poz. 1374, z 2010 r. Nr 50, poz. 301, Nr 107, poz. 679, Nr 125, poz. 842, Nr 127, poz. 857, Nr 165, poz. 1116, Nr 182, poz. 1228, Nr 205, poz. 1363, Nr 225, poz. 1465, Nr 238, poz. 1578 i Nr 257, poz. 1723 i 1725 oraz z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 73, poz. 390, Nr 81, poz. 440, Nr 106, poz. 622, Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657, Nr 122, poz. 696, Nr 138, poz. 808, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 232, poz. 1378.

2) w art. 25 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Prezes Funduszu wydaje świadczeniobiorcy, osobie uprawnionej do świadczeń opieki zdrowotnej na podstawie przepisów o koordynacji lub osobie, o której mowa w art. 12a, zwanym dalej „wnioskodawcą”, na wniosek wnioskodawcy, jego przedstawiciela ustawowego lub małżonka albo partnera, instytucji właściwej, instytucji miejsca zamieszkania, instytucji miejsca pobytu lub instytucji łącznikowej w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), zwanym dalej „podmiotem uprawnionym”, zgodę na przeprowadzenie leczenia lub badań diagnostycznych albo kontynuację leczenia lub badań diagnostycznych w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej lub w państwie członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA), w przypadkach o których mowa w przepisach o koordynacji.”;

3) w art. 26 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Prezes Funduszu może na wniosek wnioskodawcy, o którym mowa w art. 25, jego przedstawiciela ustawowego lub małżonka albo partnera, skierować wnioskodawcę do przeprowadzenia poza granicami kraju leczenia lub badań diagnostycznych, których nie przeprowadza się w kraju, kierując się niezbędnością udzielenia takiego świadczenia w celu ratowania życia lub poprawy stanu zdrowia wnioskodawcy.

2. W przypadkach określonych w ust. 1 Prezes Funduszu może wydać wnioskodawcy, na jego wniosek albo na wniosek jego przedstawiciela ustawowego lub małżonka albo partnera, zgodę na pokrycie kosztów transportu do miejsca udzielenia świadczeń w państwie niebędącym państwem członkowskim Unii Europejskiej lub państwem członkowskim Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) lub do miejsca leczenia lub zamieszkania w kraju, najtańszym środkiem komunikacji możliwym do zastosowania”;

4) w art. 31s:

a) w ust. 8 po wyrazach „ich małżonkowie” dodaje się wyrazy „albo partnerzy”,

b) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Członkowie Rady Przejrzystości oraz osoby niebędące członkami Rady Przejrzystości, którym zlecono przygotowanie ekspertyz i innych opracowań w formie pisemnej i ustnej dla tej Rady, w przypadku wykonywania zajęć zarobkowych na podstawie stosunku pracy, umowy o świadczenie usług zarządczych, umowy zlecenia, umowy o dzieło lub innej umowy o podobnym charakterze zawartej z podmiotami, o których mowa w ust. 8 pkt 1–3, składają oświadczenie, zwane dalej „deklaracją konfliktu interesów”, dotyczące ich samych oraz ich małżonków albo partnerów, zstępnych i wstępnych w linii prostej oraz osób, z którymi pozostają we wspólnym pożyciu.”;

5) w art. 46 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Inwalidom wojennym oraz osobom represjonowanym, ich małżonkom albo partnerom pozostającym na ich wyłącznym utrzymaniu oraz wdowom i wdowcom po poległych żołnierzach i zmarłych inwalidach wojennych oraz osobach represjonowanych, uprawnionym do renty rodzinnej, a także cywilnym niewidomym ofiarom działań wojennych, przysługuje bezpłatne zaopatrzenie w leki o kategorii dostępności „Rp” lub „Rpz” oraz środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego objęte decyzją o refundacji, dopuszczone do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

6) w art. 173:

a) w ust. 6 pkt otrzymuje brzmienie:

„2) kontrola dotyczy jego małżonka albo partnera lub krewnych i powinowatych do drugiego stopnia;”;

b) ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Powody wyłączenia, o których mowa w ust. 6, trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa albo związku partnerskiego, przysposobienia, opieki i kurateli.”.

Art. 114.

W ustawie z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114, z późn. zm.¹⁰⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 83 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) sprawa dotyczy go bezpośrednio, jego małżonka albo partnera, jego krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osoby pozostającej z nim w stosunku przysposobienia;”;

2) w art. 91 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Świadek może odmówić udzielenia odpowiedzi na poszczególne pytania, jeżeli odpowiedź mogłaby narazić jego samego, jego małżonka albo partnera, jego krewnego lub powinowatego w linii prostej albo osobę pozostającą z nim w stosunku przysposobienia na odpowiedzialność za naruszenie dyscypliny finansów publicznych lub odpowiedzialność określoną odrębnymi przepisami.”.

---

¹⁰⁹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 249, poz. 2104, z 2006 r. Nr 79, poz. 551, z 2009 r. Nr 19, poz. 101, Nr 157, poz. 1241, Nr 223, poz. 1778, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 240, poz. 1429.

Art. 115.

W ustawie z dnia 17 lutego 2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (Dz. U. Nr 64, poz. 565, z późn. zm.¹¹⁰) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 29 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontroler podlega wyłączeniu z kontroli, z urzędu albo na wniosek, jeżeli wyniki kontroli mogą oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia lub osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki bądź kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia lub kurateli.”;

2) w art. 30 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Kierownik kontrolowanego podmiotu publicznego lub inny pracownik tego podmiotu może odmówić udzielenia kontrolerowi wyjaśnień jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mogą dotyczyć faktów lub okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną bądź majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka albo partnera lub osobę pozostającą z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osoby związane z nim z tytułu przysposobienia, opieki bądź kurateli.”.

Art. 116.

W ustawie z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów (Dz. U. Nr 169, poz. 1411, z późn. zm.¹¹¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 12 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) pobranie następuje na rzecz krewnego w linii prostej, rodzeństwa, osoby przysposobionej lub małżonka albo partnera oraz, z zastrzeżeniem art. 13, na rzecz innej osoby, jeżeli uzasadniają to szczególne względy osobiste;”;

2) w art. 13 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Pobranie komórek, tkanek lub narządu od żywego dawcy na rzecz osoby nie będącej krewnym w linii prostej, rodzeństwem, osobą przysposobioną lub małżonkiem albo partnerem, wymaga

¹¹⁰ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 12, poz. 65, Nr 73, poz. 501, z 2008 r. Nr 127, poz. 817, z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 230, Nr 167, poz. 1131, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 185, poz. 1092, Nr 204, poz. 1195.

¹¹¹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 141, poz. 1149, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

zgody sądu rejonowego właściwego ze względu na miejsce zamieszkania lub pobytu dawcy, wydanego w postępowaniu nieprocesowym, po wysłuchaniu wnioskodawcy oraz po zapoznaniu się z opinią Komisji Etycznej Krajowej Rady Transplantacyjnej.”.

Art. 117.

W ustawie z dnia 7 lipca 2005 r. o państwowej kompensacie przysługującej ofiarom niektórych przestępstw (Dz. U. Nr 169, poz. 1415, z późn. zm.¹¹²⁾) w art. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osoba najbliższa – małżonka, partnera lub osobę pozostającą z ofiarą we wspólnym pożyciu, wstępnego, zstępnego, osobę pozostającą w stosunku przysposobienia, jeżeli w czasie popełnienia przestępstwa, o którym mowa w pkt 1, osoby te pozostawały na utrzymaniu ofiary, która poniosła śmierć na skutek przestępstwa;”.

Art. 118.

W ustawie z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417, z późn. zm.¹¹³⁾) art. 31 otrzymuje brzmienie:

„Art. 31. Małżonkowie, partnerzy oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą być zatrudnieni w Prokuraturii Generalnej, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek służbowej podległości.”.

Art. 119.

W ustawie z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164 poz. 1365, z późn. zm.¹¹⁴⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 118 ust. 7 otrzymuje brzmienie:

„7. Pomiędzy nauczycielem akademickim a zatrudnionym w tej samej uczelni jego małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym do drugiego stopnia włącznie oraz osobą pozostającą w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli nie może powstać stosunek bezpośredniej

---

¹¹² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 96, poz. 608, z 2009 r. Nr 79, poz. 665.

¹¹³ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2005 r. Nr 264, poz. 2205, z 2006 r. Nr 170, poz. 1217, Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 26, poz. 156, Nr 79, poz. 660, Nr 216, poz. 1676.

¹¹⁴ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone Dz. U. z 2006 r. Nr 46, poz. 328, Nr 104, poz. 708 i 711, Nr 144, poz. 1043, Nr 227, poz. 1658, z 2007 r. Nr 80, poz. 542, Nr 120, poz. 818, Nr 176, poz. 1238 i 1240, Nr 180, poz. 1280, z 2008 r. Nr 70, poz. 416, z 2009 r. Nr 68, poz. 584, Nr 157, poz. 1241, Nr 161, poz. 1278, Nr 202, poz. 1553, z 2010 r. Nr 57, poz. 359, Nr 75, poz. 471, z 2010 r. Nr 96, poz. 620, Nr 127, poz. 857, z 2011 r. Nr 45, poz. 235, Nr 84, poz. 455, Nr 112, poz. 654, Nr 174, poz. 1039, Nr 185, poz. 1092.

podległości służbowej. Nie dotyczy to osób pełniących funkcje organów jednoosobowych uczelni, dla których ustawa przewiduje powoływanie ich w drodze wyborów.”;

2) w art. 146 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie trzydziestu dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności – także jego małżonek albo partner, krewny w linii prostej, brat lub siostra”;

3) w art. 173 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Student może ubiegać się o zakwaterowanie w domu studenckim uczelni małżonka i dziecka albo partnera.”;

4) w art. 179:

a) w ust. 4 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) małżonka albo partnera studenta, a także będące na utrzymaniu studenta lub jego małżonka albo partnera, dzieci niepełnoletnie, dzieci pobierające naukę do 26. roku życia, a jeżeli 26. rok życia przypada w ostatnim roku studiów, do ich ukończenia, oraz dzieci niepełnosprawne bez względu na wiek;”;

b) ust. 6 otrzymuje brzmienie:

„6. Student jest samodzielny finansowo, jeżeli on lub jego małżonek albo partner spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) posiadał stałe źródło dochodów w ostatnim roku podatkowym;
- 2) posiada stałe źródło dochodów w roku bieżącym;
- 3) jego miesięczny dochód w okresach, o których mowa w pkt 1 i 2, nie jest mniejszy niż 1,30 sumy kwot określonych w art. 5 ust. 1 i art. 6 ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych;
- 4) nie złożył oświadczenia o prowadzeniu wspólnego gospodarstwa domowego z rodzicami bądź jednym z nich.”;

5) w art. 182 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Student studiów stacjonarnych w przypadku, o którym mowa w ust. 1, może otrzymać stypendium socjalne w zwiększonej wysokości również z tytułu zamieszkania z dzieckiem lub niepracującym małżonkiem albo partnerem w domu studenckim lub w obiekcie innym niż dom studencki.”.

Art. 120.

W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 594, z późn. zm.¹¹⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 5 w ust. 1 pkt 9 otrzymuje brzmienie:

„9) ryczałty należne kuratorom sądowym za przeprowadzenie wywiadu środowiskowego w sprawach: o unieważnienie małżeństwa, unieważnienie związku partnerskiego, o rozwód oraz separację, o rozwiązanie związku partnerskiego, a także za uczestniczenie przy ustalonych przez sąd kontaktach rodziców z dziećmi;”;

2) w art. 26:

a) w ust. 1 po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) o rozwiązanie związku partnerskiego;”;

b) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W sprawach o rozwód, o rozwiązanie związku partnerskiego, o separację lub o unieważnienie małżeństwa, w razie zasądzenia alimentów na rzecz małżonka albo partnera w orzeczeniu kończącym postępowanie w instancji, pobiera się od małżonka albo partnera zobowiązanego opłatę stosunkową od zasądzzonego roszczenia, a w razie nakazania eksmisji jednego z małżonków albo partnerów albo podziału wspólnego majątku pobiera się także opłatę w wysokości przewidzianej od pozwu lub wniosku w takiej sprawie.”;

3) w art. 27:

a) po pkt 1 dodaje się pkt 1a w brzmieniu:

„1a) o ustalenie istnienia albo nieistnienia związku partnerskiego;”;

b) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) o unieważnienie związku partnerskiego;”;

4) w art. 37 po pkt 6 dodaje się pkt 6a w brzmieniu:

„6a) zwolnienie od obowiązku złożenia lub przedstawienia kierownikowi urzędu stanu cywilnego dokumentu potrzebnego do zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego;”;

5) w art. 38 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

---

¹¹⁵ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 152, poz. 1016, Nr 197, poz. 1307, z 2011 r. Nr 92, poz. 531, Nr 106, poz. 622, Nr 149, poz. 887, Nr 163, poz. 981, Nr 240, poz. 1431.

„1. Opłatę stałą w kwocie 1.000 złotych pobiera się od wniosku o podział majątku wspólnego po ustaniu małżeńskiej wspólności majątkowej albo po ustaniu wspólności majątkowej związku partnerskiego.”;

6) w art. 43 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) własności, użytkowania wieczystego, spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu nabytego w wyniku podziału majątku wspólnego po ustaniu wspólności majątkowej między małżonkami albo po ustaniu wspólności związku partnerskiego;”;

7) w art. 71 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi albo partnerowi dłużnika;”.

Art. 121.

W ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (Dz. U. Nr 167, poz. 1399, z późn. zm.¹¹⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 22:

a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) kontrola dotyczy jej małżonka albo partnera, krewnych lub powinowatych do drugiego stopnia;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Powody wyłączenia, o których mowa w ust. 2, trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa albo związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 122.

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi (Dz. U. Nr 183, poz. 1538, z późn. zm.¹¹⁷) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 132 w ust. 1 w pkt 1 lit. s otrzymuje brzmienie:

„s) małżonka, partnera, wstępnych, zstępnych, rodzeństwa oraz powinowatych do pierwszego stopnia osób, o których mowa w lit. n-r;”;

---

116 Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 133, poz. 921, z 2009 r. Nr 62, poz. 504 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

117 Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 131, poz. 763, Nr 234, poz. 1391.

2) w art. 160 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jej małżonka albo partnera lub osobę pozostającą z nią faktycznie we wspólnym pożyciu;”.

Art. 123.

W ustawie z dnia 29 lipca 2005 r. o nadzorze nad rynkiem kapitałowym (Dz. U. Nr 183, poz. 1537 z późn. zm.¹¹⁸) w art. 31 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Kontroler podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia kontroli mogłyby oddziaływać na jego prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.

2. Powody wyłączenia kontrolera od udziału w kontroli trwają mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 124.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o Centralnym Biurze Antykorupcyjnym (Dz. U. Nr 104, poz. 708, z późn. zm.¹¹⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 34 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka bądź partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa albo związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 41:

a) w ust. 2 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka bądź partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego

¹¹⁸ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 157, poz. 1119, Nr 170, poz. 1217, z 2007 r. Nr 50, poz. 331, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 165, poz. 1316, Nr 234, poz. 1391.

¹¹⁹ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2006 r. Nr 158, poz. 1122 i Nr 218, poz. 1592, z 2007 r. Nr 25, poz. 162, z 2008 r. Nr 171, poz. 1056, z 2009 r. Nr 18, poz. 97, Nr 85, poz. 716, Nr 105, poz. 880 i Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 151, poz. 1014, Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 53, poz. 273, Nr 84, poz. 455, Nr 117, poz. 677, Nr 122, poz. 696 i Nr. 171, poz. 1016.

stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”,

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Prawo odmowy udzielenia wyjaśnień w przypadkach, o których mowa w ust. 2 pkt 2, trwa mimo ustania małżeństwa albo związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

3) w art. 72 ust. 5 otrzymuje brzmienie:

„5. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować Szefa CBA o zaciąganych zobowiązaniach finansowych, a także zobowiązaniach małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, jeżeli wysokość zobowiązania łącznie przekracza pięciokrotność miesięcznego uposażenia funkcjonariusza.”;

4) w art. 85 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Funkcjonariuszowi udziela się płatnego urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu śmierci małżonka albo partnera, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi w celu załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie. Urlopu okolicznościowego udziela się w wymiarze do 5 dni.”;

5) w art. 93d:

a) w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) on sam, małżonek albo partner lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym nie posiadają lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej;

2) został przeniesiony do pełnienia służby w innej miejscowości, w której on sam, współmałżonek albo partner lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym nie posiadają lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego;”;

b) w ust. 3 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jego małżonek albo partner lub osoba pozostająca z nim we wspólnym gospodarstwie domowym, pełniący służbę w CBA, uzyskują dodatek mieszkaniowy na lokal lub dom jednorodzinny w tej samej miejscowości;”;

6) w art. 98 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenia, o których mowa w ust. 1 i 2, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.”;

7) w art. 100 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)²²⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;

8) w art. 101 w ust 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera;”;

b) pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) osób, których opiekunem prawnym został ustanowiony funkcjonariusz lub jego małżonek albo partner.”;

9) w art. 122 w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jest małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania karnego;”.

Art. 125.

W ustawie z dnia 9 czerwca 2006 r. o służbie funkcjonariuszy Służby Kontrwywiadu Wojskowego oraz Służby Wywiadu Wojskowego (Dz. U. z 2006 r. Nr 104, poz. 710, z późn. zm.¹²⁰⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 50 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 49 uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

---

¹²⁰ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 114, poz. 957, z 2010 r. Nr 113, poz. 745, Nr 182, poz. 1228, Nr 230, poz. 1510, Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 117, poz. 677.

2) w art. 58 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Funkcjonariuszowi udziela się urlopu okolicznościowego w celu zawarcia związku małżeńskiego albo związku partnerskiego, w przypadku urodzenia się dziecka, ślubu dziecka własnego, przysposobionego, pasierba, dziecka obcego przyjętego na wychowanie i utrzymanie, w tym także w ramach rodziny zastępczej, a także z powodu pogrzebu małżonka albo partnera, dziecka, rodziców, rodzeństwa, teściów, dziadków i opiekunów oraz innej osoby pozostającej na utrzymaniu funkcjonariusza lub pod jego bezpośrednią opieką. Urlopu okolicznościowego można także udzielić funkcjonariuszowi w celu załatwienia ważnych spraw osobistych albo w innych przypadkach zasługujących na szczególne uwzględnienie, w wymiarze do 5 dni.”;

3) w art. 63:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”;

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice funkcjonariusza i jego małżonka albo partnera będący na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo całkowitą lub częściową niezdolność do pracy albo inne okoliczności są niezdolni do wykonywania zatrudnienia; za rodziców uważa się również ojczyma i macochę oraz osoby przysposabiające.”;

4) w art. 69 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera spółdzielczego własnościowego prawa do lokalu mieszkalnego, lokalu mieszkalnego stanowiącego odrębną nieruchomość albo domu, o którym mowa w pkt 2, z wyjątkiem przypadków określonych na podstawie art. 70 ust. 3.”;

5) w art. 70 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Funkcjonariuszowi przeniesionemu z urzędu do służby w innej miejscowości, który w poprzednim miejscu pełnienia służby nie zwolnił zajmowanego lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, albo lokalu mieszkalnego lub domu stanowiącego własność funkcjonariusza lub jego małżonka albo partnera, można, bez uwzględnienia zamieszkałych z nim członków rodziny, przydzielić tymczasową kwaterę według przysługujących mu norm lub zapewnić zakwaterowanie w bursie, hotelu lub innym pomieszczeniu mieszkalnym.”;

6) w art. 88 ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) zwrot kosztów przejazdu do obranego miejsca zamieszkania dla siebie, małżonka albo partnera , a także dzieci pozostających na jego utrzymaniu oraz zwrot kosztów przewozu urządzenia domowego według zasad obowiązujących przy przeniesieniach służbowych;”;

7) w art. 91 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Świadczenia, o których mowa w ust. 1, przysługują małżonkowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności małżeńskiej albo partnerowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólności partnerskiej, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.”;

8) w art. 94:

a) w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)⁴⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice;”;

b) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W przypadku pokrycia kosztów pogrzebu funkcjonariusza ze środków odpowiednio SKW albo SWW małżonkowi albo partnerowi funkcjonariusza, a w razie jego braku kolejno jednej z osób wymienionych w ust. 1 pkt 1, przysługuje połowa określonego tam zasiłku pogrzebowego.”;

9) w art. 95 w ust. 2:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera;”;

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) rodziców funkcjonariusza oraz jego małżonka albo partnera, a także ich ojczyma, macochy oraz osób ich przysposabiających;

6) osób, których opiekunem prawnym został ustanowiony funkcjonariusz lub jego małżonek albo partner.”;

10) art. 104 otrzymuje brzmienie:

„Art. 104. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń socjalnych określonych w rozporządzeniach wydanych na podstawie art. 49 ust. 7 oraz do świadczeń z tytułu przeniesienia do

pełnienia służby w innej miejscowości, a także do świadczeń, o których mowa w art. 65, art. 66 ust. 1 i art. 68 ust. 1, z tytułu służby obojga małżonków lub obu partnerów w SKW albo służby obojga małżonków lub obu partnerów w SWW, obojgu małżonkom albo obu partnerom przysługuje jedno świadczenie. W przypadku zbiegu uprawnień do świadczeń w różnej wysokości wypłaca się świadczenie w wyższej wysokości.”;

11) w art. 126 w ust. 8 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jest małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.⁶⁾).

Art. 126.

W ustawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.¹²¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w pkt 4 lit. a - c otrzymują brzmienie:

„a) małżonka albo partnera obywatela UE,
b) bezpośredniego zstępnego obywatela UE lub jego małżonka albo partnera, w wieku do 21 lat lub pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka albo partnera,
c) bezpośredniego wstępnego obywatela UE lub jego małżonka albo partnera, pozostającego na utrzymaniu obywatela UE lub jego małżonka albo partnera;”;

2) w art. 16 w ust. 1 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) jest małżonkiem albo partnerem obywatela polskiego.”;

3) w art. 18 otrzymuje brzmienie:

„Art. 18 Prawo pobytu przysługujące obywatelowi UE, o którym mowa w art. 16 ust. 1 oraz w art. 17, rozciąga się na członka rodziny dołączającego do niego lub przebywającego z nim na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.”;

4) w art. 19 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku rozwodu, unieważnienia małżeństwa, rozwiązania związku partnerskiego,

---

¹²¹

) Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 120, poz. 818, z 2008 r. Nr 216, poz. 1367, z 2010 r. Nr 81, poz. 531 oraz z 2011 r. Nr 92, poz. 532

unieważnienia związku partnerskiego, śmierci lub wyjazdu z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej obywatela UE, o którym mowa w art. 16 i 17, członek rodziny będący obywatelem UE zachowuje prawo pobytu.”;

5) w art. 19 w ust. 2 w pkt 2 kropkę zastępuje się przecinkiem oraz dodaje się pkt 3 w brzmieniu:

„3) rozwiązania lub unieważnienia związku partnerskiego z obywatelem UE, o którym mowa w art. 16 i 17, jeżeli:

a) związek partnerski trwał co najmniej 3 lata przed rozwiązaniem związku partnerskiego poprzez złożenie stosownych oświadczeń lub przed wszczęciem postępowania w sprawie o rozwiązanie lub o unieważnienie związku partnerskiego, w tym rok w czasie pobytu obywatela UE na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, lub

b) przemawiają za tym szczególnie istotne okoliczności, w tym związane z podleganiem przemocy w rodzinie w trakcie trwania związku partnerskiego.”;

6) w art. 25 dotychczasową treść oznacza się ust. 1 i dodaje się ust. 2 w brzmieniu:

„2) Przepisy ust. 1 stosuje się odpowiednio w celu ustalenia, czy związek partnerski z obywatelem UE nie został zawarty dla pozorów”;

7) w art. 31 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty pobytu członka rodziny obywatela UE także, gdy jego związek małżeński albo związek partnerski z obywatelem UE został zawarty dla pozorów”;

8) w art. 36 w ust. 1 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) związek małżeński albo związek partnerski członka rodziny obywatela UE został zawarty dla pozorów, lub”;

9) w art. 45 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. Wymogów dotyczących długości nieprzerwanego pobytu i wykonywania pracy lub innej działalności zarobkowej we własnym imieniu i na własny rachunek, o których mowa w ust. 1 pkt 1, oraz wymogu dotyczącego długości nieprzerwanego pobytu, o którym mowa w ust. 1 pkt 2, nie stosuje się do małżonka obywatela polskiego ani do partnera obywatela polskiego.”;

10) w art. 56 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkowi rodziny niebędącemu obywatelem UE odmawia się wydania karty stałego pobytu

członka rodziny obywatela UE także wtedy, gdy jego związek małżeński albo związek partnerski z obywatelem UE został zawarty dla pozorów.”;

11) w art. 60 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) związek małżeński albo związek partnerski członka rodziny niebędącego obywatelem UE z obywatelem UE został zawarty dla pozorów.”.

Art. 127.

W ustawie z 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2009 roku, Nr 1, poz. 7 z późn. zm.¹²²) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 pkt 12 otrzymuje brzmienie:

„12) rodzinie – oznacza to odpowiednio następujących członków rodziny: rodziców osoby uprawnionej, małżonka albo partnera rodzica osoby uprawnionej, osobę, z którą rodzic osoby uprawnionej wychowuje wspólne dziecko, pozostające na ich utrzymaniu dzieci w wieku do ukończenia 25. roku życia oraz dziecko, które ukończyło 25. rok życia otrzymujące świadczenia z funduszu alimentacyjnego lub legitymujące się orzeczeniem o znacznym stopniu niepełnosprawności, jeżeli w związku z tą niepełnosprawnością przysługuje świadczenie pielęgnacyjne, o którym mowa w przepisach ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2006 r. Nr 139, poz. 992, z późn. zm.), a także osobę uprawnioną; do rodziny nie zalicza się:

- a. dziecka pozostającego pod opieką opiekuna prawnego,
- b. dziecka pozostającego w związku małżeńskim albo w związku partnerskim,
- c. (uchylona),
- d. rodzica osoby uprawnionej zobowiązanego tytułem wykonawczym pochodzącym lub zatwierdzonym przez sąd do alimentów na jej rzecz;”;

2) w art. 10 w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) zawarła związek małżeński albo związek partnerski.”.

Art. 128.

W ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie,

---

122

Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 6, poz. 33, Nr 97, poz. 800 i Nr 98, poz. 817, z 2010 r. Nr 81, poz. 530 i Nr 229, poz. 1504 oraz z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 129, poz. 735, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016 i Nr 205, poz. 1212.

udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227, z późn. zm.¹²³) w art. 125 w ust. 6 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) członek korpusu służby cywilnej albo jego współmałżonek albo partner nie posiadają mieszkania lub budynku mieszkalnego w miejscowości, do której następuje przeniesienie;”.

Art. 129.

W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 417, z późn. zm.¹²⁴) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 3 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) osoba bliska – małżonka albo partnera, krewnego lub powinowatego do drugiego stopnia w linii prostej, przedstawiciela ustawowego, osobę pozostającą we wspólnym pożyciu lub osobę wskazaną przez pacjenta;”;

2) w art. 4 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie zawinionego naruszenia prawa pacjenta do umierania w spokoju i godności sąd może, na żądanie małżonka albo partnera, krewnych lub powinowatych do drugiego stopnia w linii prostej lub przedstawiciela ustawowego, zasądzić odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez nich cel społeczny na podstawie art. 448 Kodeksu cywilnego.”;

3) w art. 67g:

a) w ust. 1 po wyrazach „ich małżonkowie” dodaje się wyrazy „albo partnerzy”,

b) w ust. 2 pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) podmiotem składającym wniosek jest jego małżonek albo partner, krewny lub powinowaty w linii prostej, krewny boczny do czwartego stopnia i powinowaty boczny do drugiego stopnia;”,

c) ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Powody wyłączenia członka składu orzekającego trwają także po ustaniu małżeństwa albo związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

---

¹²³

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2008 r. Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 42, poz. 340, Nr 84, poz. 700, Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 28, poz. 145, Nr 106, poz. 675, Nr 119, poz. 804, Nr 143, poz. 963, Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 32, poz. 159, Nr 122, poz. 695, Nr 132, poz. 766, Nr 135, poz. 789, Nr 152, poz. 897, Nr 163, poz. 981, Nr 170, poz. 1015, Nr 178, poz. 1060.

¹²⁴

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 76, poz. 641, z 2010 r. Nr 96, poz. 620 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 113, poz. 657 i 660 oraz Nr 234, poz. 1388.

Art. 130.

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o służbie cywilnej (Dz. U. Nr 227, poz. 1505, z późn. zm.¹²⁵) wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 79 otrzymuje brzmienie:

„Art. 79. W urzędzie nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami, partnerami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 95 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) urzędnik służby cywilnej albo jego współmałżonek albo partner nie posiadają mieszkania lub budynku mieszkalnego w miejscowości, do której następuje przeniesienie;”.

Art. 131.

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (Dz. U. Nr 223, poz. 1458, z późn. zm.¹²⁶) art. 26 otrzymuje brzmienie:

„Art. 26. Małżonkowie, partnerzy oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli nie mogą być zatrudnieni w jednostkach, o których mowa w art. 2, jeżeli powstałyby między tymi osobami stosunek bezpośredniej podległości służbowej.”.

Art. 132.

W ustawie z dnia 21 listopada 2008 r. o emeryturach kapitałowych (Dz. U. Nr 228, poz. 1507, z późn. zm.¹²⁷) w art. 20 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Brak wskazania osoby uposażonej oznacza wskazanie jako osoby uposażonej małżonka albo partnera, o ile w chwili śmierci emeryta pozostawał z nim we wspólności ustawowej, a w

---

¹²⁵

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, Nr 219, poz. 1706, z 2011 r. Nr 82, poz. 451, Nr 185, poz. 1092, Nr 201, poz. 1183.

¹²⁶

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 157, poz. 1241, z 2010 r. Nr 229, poz. 1494, z 2011 r. Nr 134, poz. 777, Nr 201, poz. 1183.

¹²⁷

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 228, poz. 1507, z 2010 r. Nr 254, poz. 1700 i Nr 257, poz. 1726 oraz z 2011 r., Nr 75, poz. 398.

przypadku gdy nie posiada małżonka ani partnera, z którym pozostawał we wspólności ustawowej, wypłata gwarantowana wchodzi w skład spadku.”.

Art. 133.

W ustawie z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. Nr 237, poz. 1656, z późn. zm.¹²⁸) w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi albo partnerowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w przypadku ich braku - małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.”.

Art. 134.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. Nr 31, poz. 206, z późn. zm.¹²⁹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 37 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Kontrolujący podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, na wniosek lub z urzędu, jeżeli wyniki kontroli mogą dotyczyć jego praw lub obowiązków albo praw lub obowiązków jego małżonka, partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 41 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Odmowa udzielenia wyjaśnień przez pracowników podmiotu kontrolowanego może nastąpić jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mają dotyczyć faktów i okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną, dyscyplinarną, z tytułu naruszenia dyscypliny finansów publicznych lub majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień albo jego małżonka,

---

¹²⁸

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Nr 237, poz. 1656 oraz z 2011 r. Nr 75, poz. 398, Nr 138, poz. 808 i Nr 171, poz. 1016.

¹²⁹

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 40, poz. 230, z 2011 r. Nr 22, poz. 114, Nr 92, poz. 529, Nr 163, poz. 981, Nr 185, poz. 1092.

partnera lub osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia, albo osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 135.

W ustawie z dnia 23 stycznia 2009 r. o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (Dz. U. Nr 26, poz. 157, z późn. zm.¹³⁰) w art. 17:

1.1) w ust. 8 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżeństwa, związku partnerskiego lub we wspólnym pożyciu;”;

1)2) ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Powody wyłączenia trwają pomimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 136.

W ustawie z dnia 7 maja 2009 r. o biegłych rewidentach i ich samorządzie, podmiotach uprawnionych do badania sprawozdań finansowych oraz o nadzorze publicznym (Dz. U. Nr 77, poz. 649, z późn. zm.¹³¹) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 35 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci obwinionego przed zakończeniem postępowania dyscyplinarnego toczy się ono nadal, jeżeli zażąda tego, w terminie 2 miesięcy od dnia zgonu obwinionego, jego małżonek, partner, krewny w linii prostej lub rodzeństwo.”;

2) w art. 56 w ust. 3 pkt 5 otrzymuje brzmienie:

„5) jest małżonkiem, partnerem, krewnym lub powinowatym w linii prostej do drugiego stopnia lub jest związany z tytułu opieki, przysposobienia lub kurateli z osobą będącą członkiem organów nadzorujących, zarządzających lub administrujących jednostki, w której wykonuje czynności rewizji finansowej, albo zatrudnia do wykonywania czynności rewizji finansowej takie osoby;”;

3) w art. 77 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Osoba przeprowadzająca kontrolę podlega wyłączeniu od udziału w kontroli, jeżeli ustalenia

---

¹³⁰

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. Z 2009 r. Nr 56, poz. 459, Nr 223, poz. 1777, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, Nr 238, poz. 1578, z 2011 r. Nr 106, poz. 622, Nr 113, poz. 659, Nr 203, poz. 1192.

¹³¹

Zmiana wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2010 r., Nr 182, poz. 1228.

kontroli mogłyby oddziaływać na jej prawa lub obowiązki albo prawa lub obowiązki jej małżonka albo partnera lub osoby pozostającej z nią faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia albo osób związanych z nią z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

4) w art. 77 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powody wyłączenia trwają mimo ustania małżeństwa, związku partnerskiego, wspólnego pożycia, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 137.

W ustawie z dnia 22 maja 2009 r. o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych (Dz. U. Nr 97, poz. 800, z późn. zm.¹³²) w art. 10 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, świadczenie należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi albo partnerowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w przypadku ich braku - małżonkowi albo partnerowi, a także dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.”.

Art. 138.

W ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o Służbie Celnej (Dz. U. Nr 168, poz. 1323, z późn. zm.¹³³) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 93 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku, o którym mowa w art. 92 ust. 1, jeżeli zapewnienie funkcjonariuszowi odpowiednich warunków mieszkaniowych jest niemożliwe lub utrudnione oraz jeżeli on sam lub jego małżonek albo partner nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub w miejscowości pobliskiej, funkcjonariuszowi przysługuje zwrot udokumentowanych kosztów przeniesienia lub równoważnik pieniężny.”;

2) art. 126 otrzymuje brzmienie:

---

¹³²

Zmiana wymienionej ustawy została ogłoszona w Dz. U. z 2011 r., Nr 75, poz. 398.

¹³³

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 201, poz. 1540, z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 oraz z 2011 r. Nr 63, poz. 322, Nr 73, poz. 390, Nr 117, poz. 677, Nr 134, poz. 779 i Nr 171, poz. 1016.

„Art. 126. Małżonkowie, partnerzy oraz osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia nie mogą pełnić służby w urzędzie, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek podległości służbowej.”;

3) w art. 157 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariuszowi przysługuje równoważnik z tytułu dojazdu do miejsca pełnienia służby, jeżeli on sam lub jego małżonek albo partner nie zamieszkują lub nie posiadają lokalu mieszkalnego w miejscu pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej.”;

4) w art. 164 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. W przypadku śmierci funkcjonariusza, małżonkowi albo partnerowi lub członkom rodziny uprawnionym do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przysługuje odprawa pośmiertna.”.

Art. 139.

W ustawie z dnia 6 listopada 2008 r. o akredytacji w ochronie zdrowia (Dz. U. z 2009 r. Nr 52, poz. 418, z późn. zm.¹³⁴) w art. 8 ust. 2 i 3 otrzymują brzmienie:

„2. Osobą bliską, o której mowa w ust. 1, jest: małżonek albo partner, krewny i powinowaty do drugiego stopnia, osoba związana z tytułu przysposobienia, opieki lub kurateli oraz inna osoba pozostająca we wspólnym gospodarstwie domowym.

3. Wyłączenie, o którym mowa w ust. 1, następuje także po ustaniu małżeństwa albo związku partnerskiego, przysposobienia, opieki i kurateli.”.

Art. 140.

W ustawie z dnia 2 grudnia 2009 r. o izbach lekarskich (Dz. U. Nr 219, poz. 1708, z późn. zm.¹³⁵) w art. 57 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie śmierci pokrzywdzonego jego prawa w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej lekarzy, w tym prawo dostępu do informacji medycznej oraz dokumentacji medycznej, może wykonywać małżonek, partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej

---

¹³⁴ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2009 r. Nr 76, poz. 641 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654.

¹³⁵ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r., Nr 112, poz. 654 oraz Nr 113, poz. 657.

małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.”.

Art. 141.

W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o udostępnianiu informacji gospodarczych i wymianie danych gospodarczych (Dz. U. z 2010 r. Nr 81, poz. 530, z późn. zm.¹³⁶) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 33 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Kontrolujący podlega wyłączeniu z kontroli, jeżeli wyniki kontroli mogą oddziaływać na jego prawa lub obowiązki, na prawa lub obowiązki jego małżonka albo partnera albo osoby pozostającej z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osób związanych z nim z tytułu przysposobienia, opieki bądź kurateli. Powody wyłączenia kontrolującego trwają także po ustaniu małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki albo kurateli.”;

2) w art. 36 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Osoba upoważniona do reprezentowania biura lub inny pracownik biura może odmówić udzielenia kontrolującemu wyjaśnień jedynie w przypadkach, gdy wyjaśnienia mogą dotyczyć faktów lub okoliczności, których ujawnienie mogłoby narazić na odpowiedzialność karną bądź majątkową wezwanego do złożenia wyjaśnień, a także jego małżonka albo partnera lub osobę pozostającą z nim faktycznie we wspólnym pożyciu, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia bądź osoby związane z nim z tytułu przysposobienia, opieki albo kurateli.”.

Art. 142.

W ustawie z dnia 9 kwietnia 2010 r. o Służbie Więziennej (Dz. U. Nr 79, poz. 523, z późn. zm.¹³⁷) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 39 w ust. 2 pkt 6 otrzymuje brzmienie:

„6) odpis skrócony aktu urodzenia: własnego, małżonka albo partnera, a także dzieci oraz odpis skrócony aktu małżeństwa albo odpis skrócony aktu związku partnerskiego;”;

---

¹³⁶

Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały zgłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228, z 2011 r. Nr 126, poz. 715, Nr 149, poz. 887, Nr 171, poz. 1016.

¹³⁷ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 182, poz. 1228 i Nr 238, poz. 1578 oraz z 2011 r. Nr 112, poz. 654 i Nr 291, poz. 1707.

2) w art. 101 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. Świadczenie, o którym mowa w ust. 1 i 2, przysługuje małżonkowi albo partnerowi funkcjonariusza, który pozostawał z nim we wspólnym pożyciu, a w dalszej kolejności dzieciom oraz rodzicom funkcjonariusza, jeżeli w dniu śmierci funkcjonariusza spełniali warunki do uzyskania renty rodzinnej na podstawie przepisów ustawy, o której mowa w art. 97 ust. 3.”;

3) w art. 147 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Funkcjonariuszowi, który wyjeżdża wspólnie z małżonkiem albo partnerem wyznaczonym do wykonywania zadań poza granicami państwa albo przeniesionym do wykonywania obowiązków służbowych w placówce zagranicznej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. o służbie zagranicznej (Dz. U. z 2001 r. Nr 128, poz. 1403, z późn. zm.⁹⁾), na jego pisemny wniosek udziela się urlopu bezpłatnego na czas wykonywania przez małżonka albo partnera zadań za granicą albo obowiązków służbowych w placówce zagranicznej.”;

4) art. 159 otrzymuje brzmienie:

„Art. 159. Małżonkowie, partnerzy, osoby pozostające ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz osoby pozostające ze sobą we wspólnym pożyciu nie mogą pełnić służby lub być zatrudnione w tej samej jednostce organizacyjnej, jeżeli powstałby między tymi osobami stosunek podległości służbowej.”;

5) w art. 161 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Funkcjonariusz jest obowiązany złożyć oświadczenie o swoim stanie majątkowym, obejmującym majątek stanowiący małżeńską wspólność majątkową albo partnerską wspólność majątkową i jego majątek osobisty, przy nawiązaniu stosunku służbowego, a następnie co roku do dnia 31 marca, według stanu na dzień 31 grudnia roku poprzedniego, a także przy rozwiązaniu stosunku służbowego.”;

6) art. 162 otrzymuje brzmienie:

„Art. 162. 1. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o podjęciu przez małżonka albo partnera lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym zatrudnienia lub innych czynności zarobkowych w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub usługi w zakresie ochrony osób i mienia lub podjęciu działalności gospodarczej w tym zakresie, a także o fackie bycia wykonawcą w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 223, poz. 1655, z późn. zm.¹⁰⁾) na rzecz organów i jednostek organizacyjnych podległych lub nadzorowanych przez Ministra Sprawiedliwości, w

terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji o wystąpieniu takiej sytuacji.

2. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o objęciu przez niego, małżonka albo partnera lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym akcji lub udziałów w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub usługi w zakresie ochrony osób i mienia, w terminie 14 dni od dnia uzyskania informacji o wystąpieniu takiej sytuacji.”;

7) w art. 173 ust. 4 otrzymuje brzmienie:

„4. W razie zbiegu uprawnień do norm dodatkowych z tytułu służby obojga małżonków albo obu partnerów w Służbie Więziennej uwzględnia się korzystniejsze normy dodatkowe przysługujące tylko jednemu z nich.”;

8) w art. 176:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonek albo partner;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) rodzice funkcjonariusza lub jego małżonka albo partnera wspólnie zamieszkujący z funkcjonariuszem i pozostający na jego wyłącznym utrzymaniu lub jeżeli ze względu na wiek albo inwalidztwo są niezdolni do wykonywania zatrudnienia.”;

9) w art. 178 w ust. 1 pkt 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1) on sam lub jego małżonek albo partner nie posiada w miejscowości pełnienia służby lub miejscowości pobliskiej tytułu prawnego do lokalu mieszkalnego lub domu;

2) funkcjonariuszowi lub jego małżonkowi albo partnerowi nie przyznano pomocy finansowej, o której mowa w art. 184 ust. 1.”;

10) w art. 182 ust. 1 i 2 otrzymują brzmienie:

„1. Funkcjonariuszowi przysługuje corocznie równoważnik pieniężny za remont lokalu mieszkalnego lub domu, zajmowanego na podstawie przysługującego mu lub jego małżonkowi albo partnerowi tytułu prawnego.

2. W przypadku funkcjonariuszy będących małżonkami albo partnerami uprawnionymi do równoważnika pieniężnego za remont albo do równoważnika z tytułu braku mieszkania, świadczenie to przysługuje tylko jednemu z nich; nie dotyczy to funkcjonariuszy przeniesionych z urzędu do pełnienia służby w innej miejscowości niebędącej miejscowością pobliską.”;

11) w art. 184 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie zbiegu uprawnień do pomocy finansowej z tytułu służby obojga małżonków albo obu partnerów świadczenie to przysługuje tylko jednemu z nich.”;

12) w art. 187 pkt 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) którego małżonek albo partner posiada lokal mieszkalny lub dom określony w pkt 2;

4) w razie zbycia przez niego lub jego małżonka albo partnera lokalu mieszkalnego lub domu, o którym mowa w pkt 2.”;

13) w art. 188 w ust. 2 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) jeżeli funkcjonariuszowi lub jego małżonkowi albo partnerowi przysługuje tytuł prawny do innego lokalu mieszkalnego, o którym mowa w art. 177; w takim przypadku osobom tym przysługuje prawo wyboru jednego z zajmowanych lokali.”;

14) w art. 209 w ust. 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1)¹¹⁾ 4 000 zł, jeżeli koszty pogrzebu ponosi małżonek albo partner, dzieci, wnuki, rodzeństwo lub rodzice.”;

15) w art. 212 w ust. 1:

a) pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) małżonka albo partnera.”;

b) pkt 5 i 6 otrzymują brzmienie:

„5) rodziców funkcjonariusza lub jego małżonka albo partnera, a także ich ojczyma, macochy lub osób ich przysposabiających;

6) osób, których opiekunem prawnym został ustanowiony funkcjonariusz lub jego małżonek albo partner.”;

16) w art. 214 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W razie zbiegu uprawnień, o których mowa w ust. 1, z tytułu służby obojga małżonków albo obu partnerów w Służbie Więziennej dopłata przysługuje tylko jednemu z nich.”;

17) w art. 216 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Za członków rodziny funkcjonariusza uprawnionych do świadczeń przewidzianych w art. 213–215 uważa się małżonka albo partnera, a także dzieci.”;

18) w art. 245 w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jest małżonkiem albo partnerem, krewnym lub powinowatym obwinionego lub osoby przez niego pokrzywdzonej w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.¹⁴⁾)”;

19) art. 270 otrzymuje brzmienie:

„Art. 270. Funkcjonariusz jest obowiązany poinformować przełożonego o posiadaniu przez niego, małżonka albo partnera lub osoby pozostające we wspólnym gospodarstwie domowym akcji lub udziałów w podmiotach świadczących usługi detektywistyczne lub usługi w zakresie ochrony osób i mienia, w terminie 60 dni od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.”.

Art. 143.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96 poz. 615, z późn. zm.¹³⁸) w art. 48 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Członkowie Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych nie mogą uczestniczyć w postępowaniu dotyczącym zatrudniających ich jednostek naukowych lub jednostek, z którymi łączą ich sprawy zawodowe lub w których jest zatrudniona osoba pozostająca z nimi w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, pokrewieństwie lub powinowactwie do drugiego stopnia albo w takim stosunku prawnym, że wynik sprawy może mieć wpływ na jej prawa i obowiązki.”.

Art. 144.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych (Dz. U. Nr 96 poz. 618, z późn. zm.¹³⁹) w art. 39 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. W instytucie badawczym nie może istnieć stosunek podległości służbowej między małżonkami, partnerami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 145.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Polskiej Akademii Nauk (Dz. U. Nr 96 poz. 619, z późn.

---

¹³⁸

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455, Nr 185, poz. 1092.

¹³⁹

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 96, poz. 620, z 2011 r. Nr 112, poz. 654, Nr 185, poz. 1092.

zm.¹⁴⁰⁾ wprowadza się następujące zmiany:

1) art. 95 otrzymuje brzmienie:

„Art. 95. W jednostkach naukowych i innych jednostkach organizacyjnych Akademii nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami, partnerami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia oraz w stosunku przysposobienia, opieki lub kurateli.”;

2) w art. 114 ust. 9 otrzymuje brzmienie:

„9. Wniosek o wznowienie postępowania dyscyplinarnego mogą składać, w terminie 30 dni od dnia powzięcia wiadomości o przyczynie uzasadniającej wznowienie: obwiniony, obrońca, rzecznik dyscyplinarny, a po śmierci obwinionego lub gdy zachodzą uzasadnione wątpliwości co do jego poczytalności – także jego małżonek albo partner, krewny w linii prostej, brat lub siostra.”.

Art. 146.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Badań i Rozwoju (Dz. U. Nr 96 poz. 616, z późn. zm.¹⁴¹⁾) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W Centrum nie może powstać stosunek podległości służbowej między małżonkami, partnerami oraz osobami pozostającymi ze sobą w stosunku pokrewieństwa do drugiego stopnia włącznie lub powinowactwa pierwszego stopnia.”;

2) w art. 38 w ust 4 w pkt 2 lit. a otrzymuje brzmienie:

„a) związku małżeńskim albo związku partnerskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie,”.

Art. 147.

W ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. Nr 96 poz. 617, z późn. zm.¹⁴²⁾) wprowadza się następujące zmiany:

---

¹⁴⁰

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 84, poz. 455.

¹⁴¹

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 84, poz. 455, Nr 185, poz. 1092.

¹⁴²

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2010 r. Nr 257, poz. 1726, z 2011 r. Nr 185, poz. 1092.

1) w art. 12 w ust 3 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) niepozostające w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, pokrewieństwie lub powinowactwie do drugiego stopnia włącznie z członkami Rady, Zespołów Ekspertów, Dyrektorem lub Koordynatorami Dyscyplin;”;

2) w art. 15 w ust 4 pkt 4 otrzymuje brzmienie:

„4) nie pozostaje w związku małżeńskim albo w związku partnerskim, pokrewieństwie lub powinowactwie do drugiego stopnia włącznie z członkami Rady, Zespołów Ekspertów, Dyrektorem lub Koordynatorami Dyscyplin;”;

3) w art. 32 w ust 1 pkt 1 otrzymuje brzmienie:

„1) związku małżeńskim albo w związku partnerskim, stosunku pokrewieństwa lub powinowactwa do drugiego stopnia włącznie;”.

Art. 148.

W ustawie z dnia 24 września 2010 r. o ewidencji ludności (Dz. U. Nr 217, poz. 1427 i Nr 239, poz. 1593 oraz z 2011 r. Nr 133, poz. 768 i Nr 204, poz. 1195) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 8:

a) po pkt 12 dodaje się pkt 12a w brzmieniu:

„12a) imię i nazwisko rodowe oraz numer PESEL partnera, jeżeli został mu nadany;”;

b) po pkt 13 dodaje się pkt 13a w brzmieniu:

„13a) data zawarcia związku partnerskiego, numer aktu związku partnerskiego i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, w którym ten akt został sporządzony, data rozwiązania związku partnerskiego i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, w którym partnerzy tworzący związek partnerski złożyli oświadczenia o rozwiązaniu związku partnerskiego albo sygnatura akt i oznaczenie sądu, który rozwiązał związek partnerski, sygnatura akt i oznaczenie sądu, który ustalił nieistnienie związku partnerskiego, sygnatura akt i oznaczenie sądu, który unieważnił związek partnerski, data zgonu partnera albo data znalezienia jego zwłok, numer jego aktu zgonu i oznaczenie urzędu stanu cywilnego, w którym ten akt został sporządzony;”;

2) w art. 9 ust. 2-4 otrzymują brzmienie:

„2. W stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 2, gromadzi się dane wymienione w art. 8 pkt 1–11, 15 i 23, a dane, o których mowa w art. 8 pkt 12, 12a, 13, 13a, 22 i 26 – o ile są

dostępne.”

3. W stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 1 pkt 3 i 4, gromadzi się dane wymienione w art. 8 pkt 1, 4, 6, 9–11, 14–17 i 24, a dane, o których mowa w art. 8 pkt 3, 5, 7, 8, 12, 12a, 13, 13a, 18–21, 25 i 26 – o ile są dostępne.”

4. W stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 2, gromadzi się dane wymienione w art. 8 pkt 1, 4, 6, 9–11, 15, 23 i 24, a dane, o których mowa w art. 8 pkt 2, 3, 5, 7, 8, 12, 12a, 13, 13a, 22 i 26 – o ile są dostępne.”;

3) w art. 10 w ust. 1:

a) po pkt 2 dodaje się pkt 2a w brzmieniu:

„2a) kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy do sporządzenia aktu związku partnerskiego i dokonywania w nim zmian – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 1, 7, 12a i 13a;”,

b) pkt 3 otrzymuje brzmienie:

„3) kierownik urzędu stanu cywilnego właściwy do sporządzenia aktu zgonu i dokonywania w nim zmian – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 7, 13, 13a, 17, 19 i 26;”,

c) pkt 9 i 10 otrzymują brzmienie:

„9) organ gminy właściwy do zameldowania na pobyt stały i czasowy cudzoziemca, któremu nadano numer PESEL – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 1, 3–7, 9–12a, 14–21 i 24–26;

10) organ gminy właściwy do złożenia wniosku o nadanie numeru PESEL, w stosunku do osób, o których mowa w art. 7 ust. 2 – w zakresie danych, o których mowa w art. 8 pkt 1–13a, 15 i 22–24.”;

4) w art. 18 ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Wniosek o nadanie numeru PESEL zawiera wskazanie podstawy prawnej oraz udokumentowane dane, o których mowa w art. 8 pkt 1–9, 11–13a, 15 i 22–24, z uwzględnieniem art. 9 i 12.”.

Art. 149.

W ustawie z dnia 5 stycznia 2011 r. Kodeks wyborczy (Dz. U. Nr 21, poz. 112, z późn. zm.¹⁴³) w art. 55 § 3 otrzymuje brzmienie:

„§ 3. Pełnomocnictwo do głosowania można przyjąć od dwóch osób, jeżeli co najmniej jedną z nich jest wstępny, zstępny, małżonek albo partner, brat, siostra lub osoba pozostająca w stosunku

---

143

Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2011 r. Nr 26, poz. 134, Nr 94, poz. 550, Nr 102, poz. 588, Nr 134, poz. 777, Nr 147, poz. 881, Nr 149, poz. 889, Nr 171, poz. 1016, Nr 217, poz. 1281.

przysposobienia, opieki lub kurateli w stosunku do pełnomocnika.”.

Art. 150.

W ustawie z dnia 4 lutego 2011 r. Prawo prywatne międzynarodowe (Dz. U. Nr 80, poz. 432) po rozdziale 11 dodaje się rozdział 11a w brzmieniu:

„Rozdział 11a Sprawy partnerskie

Art. 54a. O możliwości zawarcia związku partnerskiego rozstrzyga w stosunku do każdej ze stron jej prawo ojczyście z chwili zawarcia związku partnerskiego. W przypadku gdy prawo ojczyście dla jednej lub obu stron nie przewiduje instytucji związku partnerskiego, a przynajmniej jedna ze stron ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, do zawarcia związku partnerskiego stosuje się prawo polskie.

Art. 54b. Forma zawarcia związku partnerskiego podlega prawu państwa, w którym jest on zawierany.

2. Jeżeli związek partnerski zawierany jest poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej, wystarczy zachowanie formy wymaganej przez prawo ojczyście obu partnerów albo przez wspólne prawo miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu partnerów z chwili zawarcia związku partnerskiego.

Art. 54c. O skutkach braku możliwości oraz niezachowania formy zawarcia związku partnerskiego rozstrzyga odpowiednio prawo, o którym mowa w przepisach art. 54 a i art. 54 b.

Art. 54d. Do stosunków osobistych i majątkowych między partnerami stosuje się odpowiednio art. 51, art. 52 i art. 53.

Art. 54e. 1. Rozwiązanie związku partnerskiego podlega wspólnemu prawu ojczyściemu partnerów z chwili żądania rozwiązania związku partnerskiego.

2. W razie braku wspólnego prawa ojczyściemu partnerów właściwe jest prawo państwa, w którym obaj partnerzy mają w chwili żądania rozwiązania partnerstwa miejsce zamieszkania, a jeżeli partnerzy nie mają w chwili żądania rozwiązania związku partnerskiego wspólnego miejsca zamieszkania – prawo państwa, w którym obaj partnerzy mieli ostatnio miejsce wspólnego zwykłego pobytu, jeżeli jeden z nich ma w nim nadal miejsce zwykłego pobytu.

3. W razie braku okoliczności rozstrzygających o właściwości prawa na podstawie przepisów ust. 1 i 2 albo gdy prawo właściwe na podstawie tych przepisów nie przewiduje instytucji związku

partnerskiego, do rozwiązywania związku partnerskiego stosuje się prawo polskie.”.

Art. 151.

W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 126, poz. 714, z późn. zm.¹⁴⁴) w art. 28:

1) w ust. 1 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) swego małżonka, partnera, krewnych lub powinowatych w linii prostej, krewnych bocznych do czwartego stopnia i powinowatych bocznych do drugiego stopnia;”,

2) ust. 2 otrzymuje brzmienie:

„2. Powody wyłączenia trwają także po ustaniu uzasadniającego je małżeństwa, związku partnerskiego, przysposobienia, opieki lub kurateli.”.

Art. 152.

W ustawie z dnia 12 maja 2011 r. o refundacji leków, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz wyrobów medycznych (Dz. U. Nr 122, poz. 696) wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 2 w pkt 14 lit. c otrzymuje brzmienie:

„c) lekarza, lekarza dentystę, felczera, starszego felczera posiadającego prawo wykonywania zawodu, który zaprzestał wykonywania zawodu, a z którym Fundusz zawarł umowę upoważniającą do wystawiania recept refundowanych dla wystawiającego, jego małżonka albo partnera, wstępnych i zstępnych w linii prostej oraz rodzeństwa;”,

2) w art. 20:

a) w ust. 1 po wyrazach „ich małżonkowie” dodaje się wyrazy „albo partnerzy”,

b) w ust. 5 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) imię i nazwisko: małżonka albo partnera, wstępnych, zstępnych w linii prostej oraz osób, z którymi członkowie Komisji pozostają we wspólnym pożyciu;”.

Art. 153.

W ustawie z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (Dz. U. Nr 174, poz. 1038)

wprowadza się następujące zmiany:

1) w art. 40 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie śmierci pokrzywdzonego jego prawa w postępowaniu w przedmiocie odpowiedzialności zawodowej, w tym prawo dostępu do informacji medycznej oraz dokumentacji medycznej, może wykonywać małżonek, partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek, a także osoba pozostająca we wspólnym pożyciu.”;

2) w art. 45 ust. 3 otrzymuje brzmienie:

„3. W razie śmierci osoby obwinionej przed ukończeniem rozpoczętego postępowania przed sądem pielęgniarzek i położnych toczy się ono nadal, jeżeli w terminie 2 miesięcy od dnia jej zgonu zażąda tego jej małżonek, partner, wstępny, zstępny, rodzeństwo, powinowaty w tej samej linii lub stopniu, osoba pozostająca w stosunku przysposobienia oraz jej małżonek lub osoba pozostająca we wspólnym pożyciu. W takim przypadku sąd pielęgniarzek i położnych może wydać tylko orzeczenie uniewinniające albo w braku przesłanek dla wydania tego rodzaju orzeczenia - umorzyć postępowanie.”.

Art. 154.

W ustawie z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (Dz. U. Nr 174, poz. 1039) w art. 64 w ust. 4 pkt. 3 i 4 otrzymują brzmienie:

„3) przeprowadzeniem się do innej miejscowości w związku ze zmianą miejsca zatrudnienia małżonka albo partnera;

4) przeprowadzeniem się do innej miejscowości ze względu na zawarcie związku małżeńskiego albo związku partnerskiego z osobą zamieszkałą w tej miejscowości.”.

Rozdział 3

Przepisy przejściowe i przepis końcowy

Art. 155.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 133a ustawy, o której mowa w art. 10, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 156.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 26 ustawy, o której mowa w art. 21, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 157.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 27 ustawy, o której mowa w art. 24, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 158.

Dotychczasowe przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 306j ustawy, o której mowa w art. 62, zachowują moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Art. 159.

Ustawa wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

UZASADNIENIE

Zgodnie z § 47 ust. 1 Zasad techniki prawodawczej w przypadku ustaw szczególnie obszernych lub zasadniczo zmieniających dotychczasowe ustawy, przepisy o wejściu w życie ustawy „głównej”, przepisy zmieniające, przepisy uchylające oraz przepisy przejściowe i dostosowujące można zamieścić w oddzielnej ustawie (ustawie wprowadzającej). Powyższe przesłanki bezsprzecznie odnoszą się do projektu ustawy o związkach partnerskich. Projektowana ustawa o wprowadzeniu ustawy o związkach partnerskich oraz o zmianie niektórych ustaw zawiera przepisy zmieniające już obowiązujące regulacje w licznych ustawach, które dotyczą różnych aspektów funkcjonowania nieformalnych związków nie mających charakteru małżeństwa.

Projekt ustawy o wprowadzeniu ustawy o związkach partnerskich oraz o zmianie niektórych ustaw zakłada, że ustawa o związkach partnerskich wejdzie w życie z dniem 1 stycznia 2013 r.

Projekt ustawy o wprowadzeniu ustawy o związkach partnerskich oraz o zmianie niektórych ustaw zawiera przepisy zmieniające ustawy, które m.in. dotyczą kwestii:

- majątkowych, które mogą pojawić się między partnerami podczas funkcjonowania związku partnerskiego (m.in. ustawa z 23 kwietnia 1964 roku – Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964 roku, Nr 16, poz. 93 z późn. zm.),

- relacji pomiędzy partnerami w postępowaniach sądowych (m.in. ustawa z 17 listopada 1964 roku – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 1964 roku, Nr 43, poz. 296 z późn. zm., ustawa z 06 czerwca 1997 roku – Kodeks karny (Dz. U. z 1997 roku, Nr 88, poz. 553, z późn. zm., ustawie z 06 czerwca 1997 roku – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555, z późn. zm.),

- uzyskiwania obywatelstwa oraz innych spraw związanych ze statusem cudzoziemca (m.in. ustawa z dnia 15 lutego 1962 r. o obywatelstwie polskim (Dz. U. z 2000 r. Nr 28, poz. 353, z późn. zm.), ustawie z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2011, Nr 264, poz. 1573), stawie z dnia 14 lipca 2006 r. o wjeździe na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, pobycie oraz wyjeździe z tego terytorium obywateli państw członkowskich Unii Europejskiej i członków ich rodzin (Dz. U. Nr 144, poz. 1043, z późn. zm.),

- podatkowych (m.in. ustawa z 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., Nr 8 poz. 60, z późn. zm.), ustawa z 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2010 r., Nr 51, poz. 307, z późn. zm.), ustawie z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (Dz. U. z 2011 r., Nr 74, poz. 397, z późn. zm.), ustawa z 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768, z późn. zm.),

Z uwagi na charakter ustawy wprowadzającej nie spowoduje on samoistnych skutków, w tym skutków finansowych, i obciążeń dla budżetu Państwa i budżetów jednostek samorządu terytorialnego.

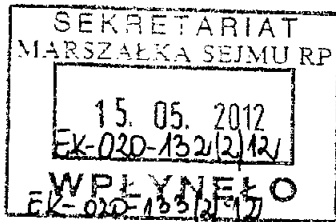
Projekt ustawy był konsultowany z przedstawicielami organizacji i środowisk działających na rzecz tolerancji i przeciw dyskryminacji osób homoseksualnych, a jego merytoryczne rozwiązania w znaczącej większości stanowiły postulaty tych środowisk.

Przedmiot projektu nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Warszawa, 11 maja 2012 roku

VII kadencji
Robert Biedron

Pan Cezary Grabarczyk

Wicemarszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

w nawiązaniu do pisma z 27 marca 2012 roku, uprzejmie przedstawiam Panu Marszałkowi stanowisko wnioskodawców w przedmiocie zagadnień, które zechciał Pan poruszyć.

W pierwszym rzędzie, jeżeli chodzi o przepisy wykonawcze wydane na podstawie art. 133a Ustawy o powszechnym obowiązku obrony Rzeczypospolitej Polskiej, to wykonujące tę delegację ustawową rozporządzenie Ministra Obrony Narodowej z dnia 9 czerwca 2009 roku w sprawie szczegółowych warunków i trybu korzystania przez żołnierzy zwolnionych z czynnej służby wojskowej, a także małżonków oraz dzieci pozostających na utrzymaniu żołnierzy, którzy zaginęli lub ponieśli śmierć w związku z wykonywaniem zadań służbowych, z pomocy w zakresie podnoszenia kwalifikacji, przekwalifikowania, doradztwa zawodowego lub pośrednictwa pracy (Dz. U. Nr 94, poz. 778) zostało uchylone pośrednio przez art. 2 Ustawy z dnia 10 czerwca 2010 roku o zmianie ustawy o świadczeniach odszkodowawczych

---

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoża 27 A/5
00-521 Warszawa

ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Słupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łęborg

www.robertbiedron.pl

przysługujących w razie wypadków i chorób pozostających w związku ze służbą wojskową oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 113, poz. 745). Proszę zatem Pana Marszałka o ustalenie z Ministrem Obrony Narodowej, czy trwają prace nad projektem rozporządzenia określonego we wskazanej wyżej delegacji ustawowej i o udostępnienie projektu rozporządzenia przygotowywanego w ramach tychże prac.

W załączeniu do niniejszego pisma składam na ręce Pana Marszałka założenia projektów aktów wykonawczych, o których mowa w art. 156-158 ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, tj. założenia następujących rozporządzeń:

- 1) Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 26 października 1998 roku w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884),
- 2) Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 30 kwietnia 2002 roku w sprawie wysokości i warunków wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 66, poz. 597),
- 3) Rozporządzenia zmieniającego rozporządzenie Ministra Finansów w sprawie zaświadczeń wydawanych przez organy podatkowe (Dz. U. z 2005 r. Nr 165, poz. 13740).

Odnosząc się do poruszonego przez Pana Marszałka obowiązku przedstawienia uzasadnienia projektów proponowanych ustaw uprzejmie wskazuję, że uzasadnienie takie – w stopniu, w jakim dostępne były projektodawcy dane finansowe – zostało przedstawione wraz z

---

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoża 27 A/5
00-521 Warszawa

ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Słupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łęborg

www.robertbiedron.pl

projektem ustawy.

Odnosząc się do „wstępnej opinii legislacyjnej” Biura Legislacyjnego Kancelarii Sejmu RP (dokument z dnia 27 lutego 2012 roku, dalej: „opinia BL”) pozwalam sobie zgłosić następujące uwagi:

1. Nie jest jasne dla projektodawcy, na czym ma polegać wskazywana przez BL „rozbieżność ustawy wprowadzającej z modelem przyjętym przez wnioskodawców”, o której mowa w akapicie 2 opinii BL. Opiniujący nie sprecyzowali, na czym miałyby polegać „doprecyzowanie w ustawie o związkach partnerskich wszystkich uprawnień i obowiązków partnerów”, zwłaszcza, że art. 6 oraz art. 8 ust. 1 projektu ustawy precyzuje uprawnienia i obowiązki partnerów.
2. Opiniujący nie wyjaśnili podstaw i źródeł poglądu przedstawionego w akapicie 3 opinii BL poglądu, zgodnie z którym „ewentualność przyjęcia przez ustawodawcę możliwości zawarcia i rejestracji związków partnerskich musi być dokonana w relacji do instytucji małżeństwa, a tym samym zgodności z art. 18 Konstytucji”. Projektodawca zwraca uwagę na brak uzasadnienia tego poglądu, który jawi się wobec tego jako dowolny. Ponadto projektodawca pozwala sobie zwrócić uwagę na to, że projektowana instytucja związku partnerskiego nie jest związana w żaden sposób z instytucją małżeństwa, jest bowiem instytucją odrębną i inne od małżeństwa ma cele.
3. Projektodawca zwraca również uwagę na niemożliwy do zaakceptowania pogląd, przytaczany w opinii BL, że „ochrona i opieka”, której Rzeczpospolita udziela instytucji małżeństwa, miałyby polegać w istocie nie na działaniach sprzyjających prawidłowemu funkcjonowaniu małżeństw (takich jak np. rozwój finansowanego z budżetu państwa poradnictwa rodzinnego czy wspieranie budownictwa

---

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoza 27 A/5
00-521 Warszawa

ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Ślupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łębork

www.robertbiedron.pl

mieszkaniowego z uwzględnieniem potrzeb małżeństw), lecz na zakazie wprowadzania instytucji regulujących odmienne od małżeństw instytucje. Pogląd ten jest nie do przyjęcia, bo wynika z jednostronnego i powierzchownego odczytania normy konstytucyjnej. Ochrona małżeństwa nie może być rozumiana jako wyrażająca się w eliminowaniu instytucji od małżeństw odmiennych, jak również w utrudnianiu formalizacji wspólnego pożycia przez osoby, które małżeństwa zawrzeć z różnych przyczyn nie mogą albo nie chcą. Rolą państwa nie jest utrudnianie życia jego obywateli, ale pomaganie im w rozwiązywaniu ich sytuacji życiowych tam, gdzie pomoc państwa jest niezbędna. Takim przypadkiem jest konieczność instytucjonalizacji wspólnego pożycia osób, które nie mogą albo nie chcą (np. z przyczyn ideologicznych czy religijnych) zawrzeć związku małżeńskiego. Ponadto projektodawca zwraca uwagę, że zasada ochrony małżeństwa nie funkcjonuje na płaszczyźnie konstytucyjnej w izolacji, lecz współegzystuje z zasadą ochrony rodziny (także nieopartej na związku małżeńskim), zasadami niedyskryminacji i proporcjonalności czy prawem do poszanowania życia prywatnego oraz swobodą sumienia. Wspomniany pogląd zdaje się gubić z pola widzenia standard konstytucyjny (dekodowany również z norm Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności) jako system spójny i wieloelementowy, wyławiając zeń jedną tylko normę i interpretując ją w oderwaniu od innych elementów porządku konstytucyjnego oraz traktując pozostałe elementy tego porządku jako podporządkowane tej jednej normie. Należy też zaakcentować, że wspomnianemu pogładowi przeczy całość argumentacji konstytucyjnej przedstawionej w uzasadnieniu projektu ustawy o związkach partnerskich, jak również dorobek orzeczniczy zarówno Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, jak i Trybunału Konstytucyjnego.

4. Podzielając pogląd opiniujących o trudności w oszacowaniu finansowych następstw ewentualnego wejścia w życie projektowanych ustaw (zob. akapit 3 na str. 4 opinii BL), projektodawca zwraca uwagę, że ewentualność zwiększenia wydatków publicznych wynikających z uchwalenia proponowanych ustaw jest skorelowana

---

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoża 27 A/5
00-521 Warszawa

ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Ślupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łębork

www.robertbiedron.pl

ściśle z ewentualnością obniżenia tych wydatków z tego samego powodu. Tytułem przykładu (podkreślimy, że tego rodzaju konsekwencji na gruncie proponowanych ustaw jest mnogość) można wskazać proponowaną zmianę art. 86 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 11 września 2003 r. o służbie wojskowej żołnierzy zawodowych (Dz. U. z 2010 r. Nr 90, poz. 593, ze zm.). Z jednej strony, pewne dodatkowe należności będą przysługiwać żołnierzowi pozostającemu w związku partnerskim (ust. 30), z drugiej jednak – zasiłek osiedleniowy nie będzie przysługiwał żołnierzowi wyznaczonemu na stanowisko służbowe w miejscowości, w której żołnierz lub jego małżonek albo partner posiada dom lub samodzielny lokal mieszkalny albo jest on zameldowany na pobyt stały (w obecnym stanie prawnym żołnierz żyjący w konkubinacie niesformalizowanym ma prawo do zasiłku osiedleniowego w takich okolicznościach). Na tej samej zasadzie ograniczeniu transferów ze środków publicznych będzie sprzyjać np. zmiana ustawy o krajowym systemie ewidencji producentów, ewidencji gospodarstw rolnych oraz ewidencji wniosków o przyznanie płatności (Dz. U. z 2004 r. Nr 10, poz. 76, ze zm.), polegająca na utracie prawa do uzyskania odrębnego numeru identyfikacyjnego przez partnera osoby, która uzyskała już taki numer (obecnie osoby żyjące w niesformalizowanym konkubinacie mają prawo do odrębnego uzyskania numerów identyfikacyjnych, a w konsekwencji – do uzyskiwania wsparcia ze środków przeznaczonych na wsparcie gospodarstw rolnych).

5. Jako źródła finansowania, o których mowa w akapicie 2 na str. 5 opinii BL, projektodawca wskazuje zwiększone środki z tytułu wzrostu dochodów budżetu państwa, wynikającego ze zwiększenia dochodu narodowego, jak również środki z tytułu opłat sądowych pobieranych od osób składających pozwy o rozwiązanie związku partnerskiego przez sąd, podatku od towarów i usług od taksy notarialnej pobieranej przez notariusza przy wykonywaniu czynności z zakresu związków partnerskich, a także oszczędności uzyskane z tytułu ograniczenia transferów ze środków publicznych w tych przypadkach, w których przewiduje to ustawa – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoża 27 A/5
00-521 Warszawa

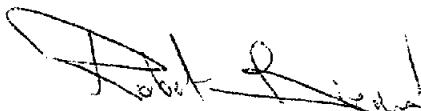
ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Ślupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łębork

www.robertbiedron.pl

6. Projektodawca przyjmuje do wiadomości stanowisko zawarte w opinii BL (str. 6-9 opinii BL), wskazujące na konieczność skierowania projektu do konsultacji z wymienionymi tam instytucjami i podmiotami.
7. Projektodawca nie podziela poglądu o konieczności przeprowadzenia pierwszego czytania projektu na posiedzeniu Sejmu (w trybie art. 37 ust. 3 Regulaminu Sejmu). W ocenie projektodawcy takie rozwiązanie sprzyjałoby niepotrzebnej ideologizacji dyskusji nad projektem, który to projekt nie dotyczy materii ideologicznej, lecz prawnej. Skomplikowany charakter projektów (wiążący się z rozpiętością zmian zakładanych przez ustawę Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich) skłania raczej do skoncentrowania prac legislacyjnych na ich wymiarze merytorycznym, a temu sprzyjają prace w komisjach sejmowych.
8. Projektodawca z satysfakcją przyjmuje do wiadomości stanowisko zawarte w ostatnim akapicie opinii BL, zgodnie z którym dostrzeżone przez opiniujących błędy legislacyjne są na tyle nieistotne, że mogą zostać naprawione w dalszym postępowaniu legislacyjnym.

2 poprawki

Biura Poselskie Roberta Biedronia

Biuro podstawowe:
ul. Mściwoja 9/11
81-361 Gdynia
tel. (58) 620 84 47
biuro@robertbiedron.pl

Filie:

ul. Hoża 27 A/5
00-521 Warszawa

ul. Sienkiewicza 7/8
84-200 Ślupsk

ul. Harcerzy 11a
84-300 Łębork

www.robertbiedron.pl

**Założenia do projektu rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych w sprawie
szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu
cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego,
ich odpisów, zaświadczeń i protokołów**

W związku z uchwaleniem ustawy o związkach partnerskich oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich zachodzi potrzeba wydania nowego rozporządzenia w oparciu o delegację zawartą w znowelizowanym art. 27 ust. 1 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

Rozporządzenie powinno określać następujące sprawy:

- 1) szczegółowe zasady sporządzania aktów stanu cywilnego;
- 2) sposób prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia;
- 3) wzory aktów stanu cywilnego i wzory odpisów aktów;
- 4) wzór zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa i wzór zaświadczenia stanowiącego podstawę sporządzenia aktu małżeństwa zawartego w sposób określony w art. 1 § 2 i 3 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego; zaświadczenia te powinny stanowić jeden dokument i zawierać wszystkie dane niezbędne do sporządzenia aktu małżeństwa;
- 5) wzory protokołów sporządzanych w przypadku zawarcia małżeństwa albo związku partnerskiego poza lokalem urzędu stanu cywilnego oraz zawarcia małżeństwa albo związku partnerskiego przed konsulem;
- 6) wzór zaświadczenia, o którym mowa w art. 71 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

Przeważająca część regulacji, które powinny się znaleźć w rozporządzeniu, powinna powielać obecne rozwiązania zawarte w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dn. 26 października 1998 r. w sprawie szczegółowych zasad sporządzania aktów stanu cywilnego, sposobu prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, ich kontroli, przechowywania i zabezpieczenia oraz wzorów aktów stanu cywilnego, ich odpisów, zaświadczeń i protokołów (Dz. U. Nr 136, poz. 884 ze zm.). Zmian wymagają określenia wzorów:

- a) aktu związku partnerskiego oraz odpisów i zaświadczeń dotyczących zawarcia związku partnerskiego,
- b) protokołu, o którym mowa w art. 59 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, stwierdzającego złożenie przez przyszłych partnerów oświadczeń o zawarciu związku partnerskiego przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego poza lokalem urzędu stanu cywilnego,
- c) protokołu, o którym mowa w art. 60 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego, stwierdzającego złożenie przez przyszłych małżonków oświadczeń o wstąpieniu w związek małżeński albo przez przyszłych partnerów o zawarciu związku partnerskiego przed konsulem.

Przepisy § 1 – § 5 powinny wskazywać, że obowiązujące wzory aktów urodzenia, małżeństwa, związku partnerskiego i zgonu są oraz określać zasady sporządzania aktów stanu cywilnego.

Przepis § 6 ureguje sposób podpisywania aktów stanu cywilnego.

Przepis § 7 będzie określał sposób sporządzania aktów stanu cywilnego wynikających z decyzji administracyjnej lub orzeczenia sądu.

Przepis § 7 rozporządzenia będzie wskazywał sposób postępowania w przypadkach określonych w art. 41 ust. 1 i ust. 2 oraz art. 54 ust. 2 ustawy – Prawo o aktach stanu cywilnego.

Przepis § 9 rozporządzenia ureguje sposób postępowania w przypadku aktów stanu cywilnego, ich odpisów i innych dokumentów wystawionych w języku obcym.

Przepisy § 10 - § 12 będą normować sposób prowadzenia ksiąg stanu cywilnego.

Przepisy § 13 - § 14 powinny normować sposób sporządzania odpisów aktów stanu cywilnego.

Przepis § 15 będzie regulował sposób prowadzenia akt zbiorowych rejestracji stanu cywilnego.

Przepis § 16 ureguje sposób prowadzenia skorowidzów alfabetycznych.

Przepis § 17 będzie normował sposób prowadzenia komputerowego systemu rejestracji stanu cywilnego.

Przepis § 18 unormuje sposób sporządzania zaświadczeń o braku okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa bądź zawarcie związku partnerskiego oraz zaświadczeń sporządzanych przez duchownych i dotyczących małżeństw podlegających prawu kościoła lub związku wyznaniowego.

Przepis § 19 ureguje formę zaświadczeń wydawanych obywatelom polskim lub zamieszkałym w Polsce cudzoziemcom, którzy zamierzają zawrzeć małżeństwo lub związek partnerski za granicą.

Przepisy § 20 - § 21 uregują formę protokołów stwierdzających zawarcie małżeństwa albo związku partnerskiego przed konsulem RP lub przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego poza lokalem urzędu stanu cywilnego.

Przepisy § 22 - § 25 uregują sposób przechowywania ksiąg stanu cywilnego oraz podmioty odpowiedzialne za ich przechowywanie, zabezpieczenie i konserwację, jak również podmiot odpowiedzialny do sprawowania kontroli prawidłowości sporządzania aktów stanu cywilnego i prowadzenia ksiąg stanu cywilnego, należytego ich zabezpieczenia przed uszkodzeniem, zniszczeniem, kradzieżą oraz dostępem osób trzecich.

Przepisy § 26 - § 27 uregują zagadnienia intertemporalne.

Przepis § 28 będzie regulował termin przekazania do archiwizacji zamkniętych ksiąg stanu cywilnego.

Przepisy § 29 i § 30 będą dotyczyć utraty mocy obowiązującej dotychczasowego rozporządzenia oraz terminu wejścia w życie rozporządzenia.

Załączniki 1-20 określą wzory protokołów, aktów, zaświadczeń i odpisów sporządzanych zgodnie z przepisami rozporządzenia.

Ocena Skutków Regulacji

I. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Przepisy rozporządzenia dotyczą wnioskodawców, którzy występują o wydanie zaświadczenia, a także organów podatkowych, które zaświadczenia wydają.

II. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia powinien być skonsultowany z Krajową Radą Doradców Podatkowych oraz Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

III. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie wpływa na dochody i wydatki podmiotów sektora finansów publicznych.

IV. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

V. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

VI. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

VII. Źródła finansowania

Wprowadzenie w życie regulacji nie wymaga dodatkowych nakładów.

VIII. Wstępna ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Materia regulowana przedmiotowym rozporządzeniem nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

**Założenia do projektu rozporządzenia Rady Ministrów
w sprawie wysokości i warunków wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym
przeniesionym do pracy w innej miejscowości**

W związku z uchwaleniem ustawy o związkach partnerskich oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich zachodzi potrzeba wydania nowego rozporządzenia w oparciu o delegację zawartą w znowelizowanym art. 26 ust. 2a ustawy z dnia 16 września 1982 r. o pracownikach urzędów państwowych (Dz. U. z 2001 r. Nr 86, poz. 953, z późn. zm.¹).

Rozporządzenie powinno określać sprawy wysokości i warunków wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości, w szczególności diet za czas przejazdu i za pierwszą dobę pobytu w nowym miejscu zamieszkania, zwrotu poniesionych kosztów podróży, przewozu urzędnika domowego, zakwaterowania oraz dodatku za rozłąkę, z uwzględnieniem okresu, na jaki urzędnik został przeniesiony, jak również jego stanu rodzinnego, biorąc pod uwagę, że za członków rodziny uważa się małżonka albo partnera, dzieci oraz inne osoby prowadzące z nim wspólne gospodarstwo domowe, jeżeli przesiedlają się wraz z urzędnikiem.

Przeważająca część regulacji, które powinny się znaleźć w rozporządzeniu, powinna powielać obecne rozwiązania zawarte w dotychczas obowiązującym rozporządzeniu Rady Ministrów z dn. 30 kwietnia 2002 r. w sprawie wysokości i warunków wypłacania świadczeń urzędnikom państwowym przeniesionym do pracy w innej miejscowości (Dz. U. z 2002 r. Nr 66, poz. 597). Zmian wymagają regulacje obecnie zawarte w § 6 ust. 2 i § 7 wskazanego rozporządzenia.

Przepis § 1 określi przedmiot regulacji rozporządzenia.

Przepis § 2 wskaże urząd odpowiedzialny za wypłatę świadczeń należnych przeniesionemu urzędnikowi.

Przepisy § 3 - § 5 ureguluje wysokość i warunki wypłacania zwrotu kosztów podróży oraz diet za czas przejazdu i za pierwszą dobę pobytu w nowym miejscu zamieszkania dla urzędników i członków ich rodzin, jak również zwrotu kosztów przejazdu urzędnikom przeniesionym do pracy w innej miejscowości i nieprzesiedlającym się oraz kosztów przewozu urzędnika domowego.

Przepis § 6 i § 7 określą ryczałt z tytułu przeniesienia należny urzędnikowi i jego małżonkowi albo partnerowi, który również jest urzędnikiem, a także wysokość świadczeń w przypadku, gdy przeniesienie dotyczy obojga małżonków albo partnerów, będących urzędnikami.

Przepis § 8 ureguluje wysokość zwrotu kosztów najmu samodzielnego lokalu mieszkalnego przez urzędnika przeniesionego.

Przepisy § 9 i § 10 unormują wysokość dodatku za rozłąkę należnego przeniesionemu urzędnikowi oraz zasady zwrotu kosztów przejazdu urzędnikowi przeniesionemu, odwiedzającemu rodzinę.

Przepisy § 11 i § 12 będą dotyczyły utraty mocy obowiązującej dotychczasowego rozporządzenia oraz terminu wejścia w życie rozporządzenia.

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 123, poz. 1353 i Nr 128, poz. 1403, z 2002 r. Nr 1, poz. 18, Nr 153, poz. 1271 i Nr 240, poz. 2052, z 2003 r. Nr 228, poz. 2256, z 2005 r. Nr 10, poz. 71 i Nr 169, poz. 1417, z 2006 r. Nr 45, poz. 319, Nr 170, poz. 1218, Nr 218, poz. 1592 i Nr 220, poz. 1600, z 2007 r. Nr 89, poz. 589, z 2008 r. Nr 157, poz. 976 i Nr 227, poz. 1505, z 2010 r. Nr 165, poz. 1118, Nr 182, poz. 1228 i Nr 229, poz. 1494 oraz z 2011 r. Nr 82, poz. 451 i Nr 201, poz. 1183.

Ocena Skutków Regulacji

I. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Przepisy rozporządzenia dotyczą wnioskodawców, którzy występują o wydanie zaświadczenia, a także organów podatkowych, które zaświadczenia wydają.

II. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia powinien być skonsultowany z Krajową Radą Doradców Podatkowych oraz Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

III. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie wpływa na dochody i wydatki podmiotów sektora finansów publicznych.

IV. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

V. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

VI. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

VII. Źródła finansowania

Wprowadzenie w życie regulacji nie wymaga dodatkowych nakładów.

VIII. Wstępna ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Materia regulowana przedmiotowym rozporządzeniem nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

Założenia do projektu rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie zaświadczeń wydawanych przez organy podatkowe

W związku z uchwaleniem ustawy o związkach partnerskich oraz ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich zmianie uległ art. 306j ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r. Nr 8 poz. 60, z późn. zm.), zawierający delegację dla ministra właściwego do spraw finansów publicznych do określenia w drodze rozporządzenia: tryb wydawania zaświadczeń, właściwość miejscową i rzeczową organów podatkowych do wydawania zaświadczeń, wzór rejestru zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jego prowadzenia, wzór ewidencji przekazanych lub otrzymanych informacji w sprawach zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jej prowadzenia, wzory zaświadczeń, a także wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 306h § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Zmiana w art. 306j ww. ustawy polega na nadaniu nowego brzmienia pkt 6 i wskazaniu w nim, iż minister określając wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 306h § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa, uwzględni dane identyfikujące małżonków albo partnerów. Jednocześnie zgodnie z art. 158 ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich dotychczasowe rozporządzenie wydane na podstawie art. 306j ustawy – Ordynacja podatkowa zachowuje moc do czasu wejścia w życie aktów wykonawczych wydanych na podstawie upoważnień ustawowych w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, jednak nie dłużej niż przez okres 6 miesięcy od dnia jej wejścia w życie.

Wobec powyższego konieczne jest wydanie nowego rozporządzenia na podstawie art. 306j ustawy – Ordynacja podatkowa, w którym uwzględnione zostaną zmiany w przepisie upoważniającym.

Rozporządzenie powinno określać następujące sprawy:

- 1) tryb wydawania zaświadczeń,
- 2) właściwość miejscową i rzeczową organów podatkowych do wydawania zaświadczeń,
- 3) wzór rejestru zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jego prowadzenia,
- 4) wzór ewidencji przekazanych lub otrzymanych informacji w sprawach zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jej prowadzenia,
- 5) wzory zaświadczeń określonych w ustawie,
- 6) wzór oświadczenia, o którym mowa w art. 306h § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa.

Przeważająca część regulacji, które powinny się znaleźć w rozporządzeniu powinna powielać obecne rozwiązania zawarte w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie zaświadczeń wydawanych przez organy podatkowe (Dz. U. Nr 293, poz. 1726) – dalej „rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2011 r.”. Zmian wymagają jedynie przepisy odnoszące się do wzoru oświadczenia, o którym mowa w art. 306h § 2 ustawy – Ordynacja podatkowa, który obecnie uwzględnia jedynie dane identyfikacyjne małżonków podatników, a powinien uwzględniać dane małżonków albo partnerów podatników.

Przepis § 1 będzie określać przedmiot regulacji zawartych w rozporządzeniu, wskazując, iż obejmuje ono:

- 1) tryb wydawania zaświadczeń;
- 2) wzór oświadczenia małżonka albo partnera podatnika o pozostawaniu z podatnikiem we wspólności majątkowej, o którym mowa w art. 306h § 2 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. - Ordynacja podatkowa, zwanej dalej „ustawą”;
- 3) wzór ewidencji przekazanych lub otrzymanych informacji w sprawach zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jej prowadzenia;
- 4) wzór rejestru zaświadczeń oraz szczegółowy sposób jego prowadzenia;
- 5) właściwość miejscową i rzeczową organów podatkowych do wydawania zaświadczeń;

6) wzory zaświadczeń określonych w ustawie.

Przepis § 2 będzie regulował tryb postępowania w przypadku, gdy żądanie wydania zaświadczenia nie zawiera danych identyfikacyjnych podatnika. Przepis ten będzie stanowić powtórzenie przepisu zawartego w rozporządzeniu z dnia 22 grudnia 2011 r.

Przepisy § 3-5 będą regulować tryb wydawania zaświadczeń przez organy podatkowe, a ich brzmienie będzie stanowić powtórzenie przepisów zawartych w rozporządzeniu z dnia 22 grudnia 2011 r. - dotychczasowe § 3-5 tego rozporządzenia.

Przepis § 6 określać będzie wzór oświadczenia małżonka albo partnera podatnika o pozostawaniu z podatnikiem we wspólności majątkowej, poprzez odesłanie do załącznika 1, który zawierać będzie ten wzór. Nowy formularz oparty będzie na dotychczasowym formularzu ORD-M, z tym, że wyraz „MAŁŻONKA” zastąpiony zostanie wyrazami „MAŁŻONKA/PARTERA”.

Przepisy § 7-10 powtarzać będą przepisy zawarte w rozporządzeniu z dnia 22 grudnia 2011 r., tj. dotychczasowe § 7-10, a załączniki nr 2 – 9 powtarzać będą załączniki nr 2 – 9 zawarte w rozporządzeniu z dnia 22 grudnia 2011 r.

Przepis § 11 będzie uchylać dotychczasowe rozporządzenie, tj. rozporządzenie z dnia 22 grudnia 2011 r.

Przepis § 12 powinien określać termin wejście w życie rozporządzenia. Mając na uwadze, iż przedmiotowe rozporządzenie nie nakłada na obywateli żadnych nowych obowiązków termin ten powinien wynosić 14 dni od daty ogłoszenia.

Ocena Skutków Regulacji

I. Podmioty, na które oddziałuje rozporządzenie

Przepisy rozporządzenia dotyczą wnioskodawców, którzy występują o wydanie zaświadczenia, a także organów podatkowych, które zaświadczenia wydają.

II. Konsultacje społeczne

Projekt rozporządzenia powinien być skonsultowany z Krajową Radą Doradców Podatkowych oraz Komisją Wspólną Rządu i Samorządu Terytorialnego.

III. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżet jednostek samorządu terytorialnego

Wejście w życie rozporządzenia nie wpływa na dochody i wydatki podmiotów sektora finansów publicznych.

IV. Wpływ regulacji na rynek pracy

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na rynek pracy.

V. Wpływ regulacji na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na konkurencyjność gospodarki i przedsiębiorczość, w tym na funkcjonowanie przedsiębiorstw.

VI. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionalny

Wejście w życie rozporządzenia nie wpłynie na sytuację i rozwój regionalny.

VII. Źródła finansowania

Wprowadzenie w życie regulacji nie wymaga dodatkowych nakładów.

VIII. Wstępna ocena zgodności z prawem Unii Europejskiej

Materia regulowana przedmiotowym rozporządzeniem nie jest objęta zakresem prawa Unii Europejskiej.

**PREZES
GŁÓWNEGO URZĘDU MIAR**

Janina Maria Popowska

BPL-024-27-362/MK/12

Warszawa, dnia   marca 2012 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 30.03.2012

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Wzajemny Panie - Minister,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12, uprzejmie informuję, iż nie zgłaszam uwag do następujących poselskich projektów ustaw:

1. o związkach partnerskich,
2. przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.

Z upoważnienia

Z up. Prezesa GUM

Dorota Habich
Dorota Habich
WICEPREZES

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY SĄDOWNICTWA

Nr WOK-020-64/12

Warszawa, 14 maja 2012 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 15. 05. 2012

Dot.: GMS-WP-173-88/12

Pan Lech CZAPLA

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Sądownictwa na posiedzeniu plenarnym w dniu 8 maja 2012 r. postanowiła nie zajmować stanowiska w przedmiocie poselskich projektów ustaw:

- 1) o związkach partnerskich;
- 2) przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.

1 powzięcie

SSN Antoni Górski

SSN Antoni Górski

PRZEWODNICZĄCY
Rady Ubezpieczenia Społecznego Rolników

Al. Niepodległości 190, 00-608 Warszawa,
tel. 0-22 592 64 13; fax: 0-22 592 66 50
www.krus.gov.pl; e-mail: radarolnikow@krus.gov.pl

Warszawa, dnia 26.04.2012 r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

RR 023 / 5 / 12

L.dz. ....

Data wpływu 02.05.2012

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

W odpowiedzi na pismo znak: GMS – WP – 173 – 88 / 12 z dnia 23 marca 2012 r. w sprawie poselskich projektów ustaw o związkach partnerskich oraz ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników opiniuje negatywnie poselski projekt ustawy o związkach partnerskich.

W związku z brakiem ustawy o związkach partnerskich Rada Ubezpieczenia Społecznego Rolników, na tym etapie prac nie widzi potrzeby zgłaszania uwag do zmian w ustawie o ubezpieczeniu społecznym rolników.

Z poważaniem

**PIERWSZY PREZES
SĄDU NAJWYŻSZEGO
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Warszawa, dnia 10 maja 2012 r.

BSA I - 021- 123 - 124/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu ..... 11.05.2012...

**Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu**

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 r., GMS-WP-173-88/12 uprzejmie przesyłam uwagi Sądu Najwyższego do *poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich oraz poselskiego projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.*

Z poważaniem

WZ.

**Prof. dr hab. Lech PAPRZYCKI
Prezes Sądu Najwyższego**

SĄD NAJWYŻSZY
BIURO STUDIÓW I ANALIZ
Pl. Krasińskich 2/4/6, 00-951 Warszawa

Warszawa, dnia 10 maja 2012 r.

BSA I – 021 – 123 -124/12

OPINIA O POSELSKICH PROJEKTACH USTAW
„O ZWIĄZKACH PARTNERTSKICH”
oraz
„PRZEPISY WPROWADZAJĄCE USTAWĘ O ZWIĄZKACH PARTNERSKICH”

I. Uwagi ogólne

Projekty ustaw „o związkach partnerskich” oraz „przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich”, wniesione przez Grupę Posłów Klubów Poselskich <<Ruch Palikota>> oraz Sojuszu Lewicy Demokratycznej, realizują koncepcję wprowadzenia do systemu polskiego prawa nowej instytucji nazwanej „związkiem partnerskim” **bardzo zbliżonej - odnośnie do zawarcia i skutków - do związku małżeńskiego, kreującej nowy stan cywilny** (obok małżeństwa i stanu wolnego).

Zgodnie z projektem, związek partnerski mogłyby zawrzeć dwie osoby tej samej lub różnej płci. Miałby on powstawać „*gdy dwie osoby jednocześnie obecne złożą przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego oświadczenia, że wstępują ze sobą w związek partnerski*”. Zacytowane sformułowanie projektowanego przepisu (art. 3 ust.1 projektu ustawy o związkach partnerskich) stanowi niemalże „zwierciadlane odbicie” art. 1 §1 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.¹

W art. 24 pkt 1 projektu ustawy „przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich” zawarta jest propozycja nowelizacji ustawy *Prawo o aktach stanu cywilnego*, z której jednoznacznie wynika, iż pozostawanie w związku partnerskim traktowane jest jako stan cywilny, którego zaistnienie jest dokumentowane

---

¹ Różnica dotyczy tylko płci osób zawierających dany związek (mężczyzna i kobieta zawierają małżeństwo, a związek partnerski albo mężczyzna i kobieta, albo dwóch mężczyzn, albo dwie kobiety).

w formie aktu stanu cywilnego, jako „akt związku partnerskiego”.

Projekt ustawy „przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich” przewiduje zmiany wielu ustaw, których celem jest **nadanie osobom pozostającym w związku partnerskim uprawnień analogicznych do tych, które aktualnie są przewidziane w różnych działach prawa dla małżonków.**

Odmienności w projektowanym unormowaniu związku partnerskiego i małżeństwa występują. Sami projektodawcy, jako różnice pomiędzy małżeństwem a związkiem partnerskim wymienili (pkt 12 uzasadnienia, s. 28) *„rezygnację z ceremonialnej formy zawarcia w obecności świadków, brak możliwości przyjęcia nazwiska drugiego partnera, brak kreacji więzi prawnych pomiędzy partnerem i członkami rodziny drugiego partnera (w tym w szczególności jego dzieckiem albo dziećmi), konsensualną – co do zasady – formę rozwiązania związku partnerskiego bez ingerencji sądu, czy wreszcie brak wspólności majątkowej jako zasady (jej utworzenie wymaga odrębnych oświadczeń woli stron)”*.

Podobieństwa mają większy ciężar gatunkowy od różnic, które w większości (pomijając łatwość rozwiązania związku w trybie „rejestracyjnym” przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego) dotyczą rozwiązań szczegółowych. Ocena różnic w unormowaniach jest utrudniona, bowiem poszczególne zapisy budzić mogą wątpliwości interpretacyjne².

Dokonując pewnego uogólnienia i uproszczenia można traktować projektowany związek partnerski jako odpowiednik małżeństwa dla osób tej samej płci oraz odmianę małżeństwa (zdecydowanie łatwiejszą do rozwiązania od wersji podstawowej, unormowanej w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym) dla osób różnej płci. Sami autorzy projektu stwierdzili w jego uzasadnieniu (s. 24), że związek partnerski par różnopłciowych będzie „*słabszą niepełną*” wersją

---

² Mimo obszerności wywodów uzasadnienia nie przedstawiono w nim motywów rozwiązań szczegółowych, a niektóre sformułowania projektu nie są precyzyjne (np. co należy rozumieć pod pojęciem „*relacja przysposobienia*” – czy chodzi tylko o strony stosunku przysposobienia, czy również o przynależność do rodziny wskutek przysposobienia i pozostawanie „w relacji” rodzeństwa z przysposobienia lub innej? Czy unieważnienie związku partnerskiego, np. z powodu wady oświadczenia o jego zawarciu, nie jest ograniczone w czasie? Z jakich przyczyn – według projektodawców - następuje „nieistnienie związku partnerskiego? Czy np. również wtedy, gdy nie został dochowany termin, o którym mowa w art. 3 ust. 4 projektu ustawy o związku partnerskim?)

małżeństwa.

II. Problem zgodności projektów ustaw z art. 18 Konstytucji RP

Koncepcja instytucjonalizacji związku partnerskiego, w kształcie zawartym w opiniowanych projektach ustaw, pozostaje w sprzeczności z normatywnym modelem małżeństwa i rodziny wynikającym z art. 18 Konstytucji RP i zgodnego z nim ustawodawstwa zwykłego. Model ten realizuje konstytucyjną zasadę **preferencyjnego traktowania heteroseksualnego małżeństwa**, któremu została zapewniona *ochrona i opieka Rzeczypospolitej Polskiej*. Poza heteroseksualnością, najistotniejszymi zasadami normatywnego modelu małżeństwa są monogamiczność, równouprawnienie małżonków, trwałość oraz laickość.

Szczególne znaczenie zostało przypisane **trwałości** małżeństwa. O jego rozwiązaniu nie decyduje jedynie małżonek, a nawet oboje małżonkowie zgodnie. Sąd bada bowiem, czy zaistniał zupełny i trwały rozkład pożycia małżeńskiego, a nawet gdy stan taki stwierdzi może powództwo oddalić, o ile wskutek rozwodu miałyby ucierpieć **dobro wspólnych małoletnich dzieci małżonków**, albo jeżeli z innych względów orzeczenie rozwodu byłoby sprzeczne z **zasadami współżycia społecznego** (np. w związku z rażącym pokrzywdzeniem małżonka, który nie przyczynił się do powstania rozkładu pożycia, jest ciężko chory lub z innej przyczyny znajduje się w bardzo trudnej sytuacji życiowej i na rozwód się nie godzi, albo z uwagi na sytuację wspólnego dziecka, które jest już pełnoletnie ale ciężko chore, bądź niesamodzielne np. z uwagi na stan upośledzenia umysłowego lub kalectwo fizyczne, a nie budzi wątpliwości, że rozwód rodziców bardzo ciężko przeżyje lub spowoduje on znaczne pogorszenie sytuacji życiowej dziecka) – art. 56 § 2 i § 3 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego.

Nie budzi wątpliwości, że zawarcie małżeństwa nie może być traktowane jako umowa, której treść i ustanie zależy wyłącznie od woli stron, bowiem powoduje przyjęcie przez małżonków określonych obowiązków wobec siebie wzajemnie, stworzonej przez małżeństwo rodziny, a pośrednio także wobec społeczeństwa. Dlatego ograniczenie prawa do rozwodu i separacji „*nie jest sprzeczne z prawem do ochrony życia prywatnego i rodzinnego*”, jak również „*nie jest ograniczeniem wolności ocena rozkładu wspólnego pożycia ani ustalenie winy, jakiej dokonuje*

sąd³.

W poniższych uwagach zostaną zasygnalizowane wnioski formułowane w trakcie wykładni art. 18 Konstytucji, które wydają się oczywiste, a potwierdzają tezę o niedopuszczalności instytucjonalizacji związków partnerskich w kształcie zawartym w opiniowanych projektach ustaw⁴.

- W okresie prac nad Konstytucją instytucjonalizacja związków homoseksualnych i konkubinatów osób różnej płci nastąpiła już w niektórych państwach europejskich. Z wypowiedzi uczestników Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego w dniu 4 kwietnia 1995 r. jednoznacznie wynikało, że sformułowanie art. 18 Konstytucji miało **uniemożliwić instytucjonalizację związków osób tej samej płci**⁵. Komentując art. 18 Konstytucji Wiesław Skrzydło stwierdził: *„Wobec sporów i kontrowersji jakie pojawiły się w toku prac nad Konstytucją, a także w obliczu żądań mniejszości seksualnych domagających się uznania ich praw do zakładania rodziny i zawierania związków małżeńskich, Konstytucja jednoznacznie rozstrzyga tę kwestię stanowiąc, iż tylko związek kobiety i mężczyzny jest prawnie uznawany przez państwo i tylko taki związek korzysta z ochrony i opieki Rzeczypospolitej”*⁶.
- Treść art. 18 Konstytucji jest wyrazem **wyboru aksjologicznego**⁷ dokonanego świadomie w celu zagwarantowania **normatywnego modelu**

---

³ B. Czech w pracy zbiorowej pod red. K. Piaseckiego: Kodeks rodzinny i opiekuńczy. Komentarz, Warszawa 2011, s. 375.

⁴ Należy podkreślić, że były one przedstawione w opinii Sądu Najwyższego (BSA I – 021 – 135/11) do projektu ustawy o umowie związku partnerskiego, który był wniesiony do Sejmu VI kadencji (druk nr 4418). Ów projekt został oceniony jako naruszający art. 18 Konstytucji, choć w znacznie mniejszym stopniu, niż wniesiony aktualnie wzorował regulację związków partnerskich na modelu małżeństwa. Przedstawione w opinii uwagi nie zostały uwzględnione w opiniowanych projektach ustaw.

⁵ Biuletyn nr 1437 Komisji Konstytucyjnej Zgromadzenia Narodowego, oraz B. Banaszkiewicz: Problem konstytucyjnej oceny instytucjonalizacji związków homoseksualnych, KPP 204, nr 2, s. 383 i przywołana tam (w szczególności w przypisach 55 i 56) literatura, potwierdzająca takie intencje, które były też oceniane, jako „wyjście naprzeciw” postulatowi Episkopatu.

⁶ W. Skrzydło: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Zakamycze 2002, s. 31.

⁷ Zob. L. Garlicki: Komentarz do art. 18 Konstytucji s. 2 (w) K. Działocha, L. Garlicki, P. Sarnecki, W. Sokolewicz, J. Trzeciński: Konstytucja RP. Komentarz, t. II, Warszawa 2003, T. Smoczyński (w) System Prawa Prywatnego, tom 11 Prawo rodzinne i opiekuńcze (red. T. Smoczyński), Warszawa 2009, s. 46, M. Pilich: Związki quasi małżeńskie polskim prawem międzynarodowym prywatnym, PiP 2011, nr 2, s. 86.

małżeństwa i rodziny, który można w uproszczeniu nazwać „**tradycyjnym**”.

W takim modelu nie ma miejsca dla instytucji o skutkach podobnych bądź identycznych do małżeństwa, przewidującej inne, liberalniejsze zasady zawarcia i rozwiązania związku, ani instytucji „równoległej” do małżeństwa dla osób tej samej płci. Małżeństwo, w sytuacjach typowych, oczekiwanych przez ustawodawcę ma realizować funkcję prokreacyjną i opiekuńczo - socjalizacyjną. Służyć powinno rodzinie powstałej wskutek jego zawarcia, co potwierdza, między innymi, brzmienie art. 23 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego nakładającego na małżonków obowiązek współdziałania „dla *dobra rodziny, którą przez swój związek założyli*”.

- Art. 18 Konstytucji (*„Małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny, rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”*) został zamieszczony w **pierwszym rozdziale Konstytucji zatytułowanym „Rzeczpospolita”**. Oznacza to, że zawarte w nim unormowanie należy do **głównych zasad porządku prawnego w państwie (jest zasadą ustrojową)**.
- We współczesnych konstytucjach do rzadkości należy zamieszczanie norm o ochronie małżeństwa i rodziny w przepisach o zasadach ustroju⁸. W polskich ustawach konstytucyjnych do 1997 r. także takiej techniki legislacyjnej nie stosowano⁹. Aktualny stan prawny wskazuje, iż polski ustawodawca **przypisał wybranemu modelowi małżeństwa i wymienionym w art. 18 instytucjom (rodzina, macierzyństwo, rodzicielstwo) szczególne znaczenie**. Celowe wydaje się przypomnienie, że art. 18 Konstytucji:
  - jest normą **nadrzędną i wiążącą dla ustawodawcy zwykłego** oraz dla wszystkich podmiotów stosujących prawo w procesie jego wykładni;

---

⁸ L. Garlicki: Komentarz do art. 18 Konstytucji s. 1 (w) K. Działocha, L. Garlicki, P. Sarnecki, W. Sokolewicz, J. Trzcirski: Konstytucja RP. Komentarz, t. II, Warszawa 2003.

⁹ W Konstytucji PRL z 1952 r. przepis o ochronie rodziny (art. 79 ust. 1 *„Małżeństwo, macierzyństwo i rodzina znajdują się pod opieką i ochroną Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej. Rodziny o licznym potomstwie państwo otacza szczególną troską”*, Dz. U. nr 33, poz. 233) był zamieszczony w rozdziale 8 o podstawowych prawach i obowiązkach obywateli.

- może być „samoistną podstawą oceny konstytucyjności w innych postępowaniach, bo unormowania ustawowe, które **przekreślałyby istniejący system ochrony i opieki wartości rodzinnych, mogłyby – tylko z tego powodu – zostać uznane za niezgodne z Konstytucją**”.¹⁰;
- wszystkie przepisy prawa, **łącznie z normami Konstytucji**, należy interpretować i stosować w sposób pozwalający na najpełniejsze uwzględnienie wartości aksjologicznych związanych z instytucją małżeństwa i rodziny¹¹.
- Art. 18 wymienia jako przedmiot ochrony **małżeństwo, rodzinę, macierzyństwo, rodzicielstwo**. Kolejność ta nie jest przypadkowa i stanowi konstytucyjną wskazówkę dla tworzonych przez ustawodawstwo zwykle normatywnego modelu małżeństwa i rodziny. **Preferowane konstytucyjnie jest tworzenie rodziny przez małżeństwo**, traktowane jako „trwały związek mężczyzny i kobiety, nakierowany na macierzyństwo i odpowiedzialne rodzicielstwo”¹². Warto w tym kontekście podkreślić, że wśród **głównych celów polityki ludnościowej Polski**, przedstawionych przez Rządową Radę Ludnościową w marcu 2012 r., na pierwszym miejscu wymieniono „**tworzenie warunków sprzyjających powstawaniu rodzin, przede wszystkim poprzez zawieranie małżeństw i realizację planów prokreacyjnych**”¹³.
- Konstytucyjne znaczenie małżeństwa dla istnienia rodziny uzasadnia **szczególne unormowania o charakterze protekcyjnym i promocyjnym**

¹⁰ L. Garlicki: op.cit., Komentarz do art. 18 Konstytucji, s. 2.

¹¹ M. Dobrowolski: Status prawny rodziny w świetle nowej Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Przegląd Sejmowy 1999, nr 4, s. 26.

¹² Tak, M. Zubik: Podmioty konstytucyjnych wolności, praw i obowiązków, Przegląd Legislacyjny 2007, nr 2, s. 41 i powołane tam orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego. B. Banaszak, komentując art. 18 Konstytucji, wypowiedział nawet pogląd, iż założenie rodziny „**dotyczy wyłącznie par, które zawarły związek małżeński**” (B. Banaszak: Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej. Komentarz, Warszawa 2009, s. 119). Zob. też T. Jasudowicz: O potrzebie rzeczywistego upodmiotowienia rodziny (w) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Smoczyńskiego, Toruń 2008, M. Kosek: Pojęcie rodziny w kodeksie rodzinnym i opiekuńczym i negatywne skutki jej redefinicji w wybranych aktach prawnych (w) W trosce o rodzinę. Księga Pamiątkowa ku czci Profesor Wandy Stojanowskiej (red. M. Kosek, J. Stryk), Warszawa 2008, s. 229 – 240.

¹³ Rządowa Rada Ludnościowa: Założenia polityki ludnościowej Polski. Projekt, Warszawa, marzec 2012, s. 13.

w systemie prawa, a w szczególności z zakresu prawa rodzinnego, spadkowego, mieszkaniowego, socjalnego, podatkowego. **Nie mogą być one kwestionowane z powołaniem na inne normy Konstytucji, w szczególności art. 32 Konstytucji (zasada równości, zakaz dyskryminacji), dlatego, że z art. 18 Konstytucji wynika (i jest to zasada ustrojowa!) przyznanie heteroseksualnej parze małżeńskiej ochrony i udogodnień, jakie nie przysługują parom, które nie chcą lub nie mogą zawrzeć małżeństwa¹⁴.**

- Udogodnienia i przywileje przewidziane dla małżonków wywołują **koszty i obciążenia ponoszone przez ogół** (np. przywileje podatkowe) lub **określone osoby** (np. wykluczenie od dziedziczenia z ustawy dalszych krewnych spadkodawcy, który pozostawał w małżeństwie, ograniczenie swobody wyboru najemcy przez właściciela lokalu mieszkalnego wynajmowanego do chwili śmierci przez osobę pozostającą w związku małżeńskim itp.). Jest to uzasadnione z uwagi na funkcje spełniane przez rodzinę (w szczególności prokreacyjną, socjalizacyjną i opiekuńczą wobec dzieci), powstałą wskutek zawarcia małżeństwa, będącego - zgodnie z oczekiwaniami ustawodawcy - związkiem trwałym (dożywotnim), który może zostać rozwiązany tylko, gdy będą spełnione rygorystyczne wymagania ustawowe (art. 56 k.r.o.). Możliwość rozciągnięcia na związki partnerskie przywilejów, z których mogą skorzystać małżonkowie (w szczególności przewidzianych w prawie spadkowym i podatkowym) jest jedną z podstawowych przyczyn dążenia do ich instytucjonalizacji (gdy chodzi o związki osób różnej płci, które mogą zawrzeć związek małżeński, jest to zapewne przyczyna najważniejsza).

Możliwości zwolnień podatkowych i innych preferencji majątkowych dla określonych grup obywateli są ściśle związane z bogactwem Państwa,

---

¹⁴Zob. B. Banaszewicz: Problem konstytucyjnej oceny instytucjonalizacji związków homoseksualnych, KPP 2004, nr 2, s. 380. W literaturze przedmiotu i w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego nie budzi wątpliwości, że **zasada równości nie oznacza, że w stosunku do wszystkich i w takim samym stopniu stosuje się te same przepisy prawne**. Nie jest tożsama z pojęciem identyczności i zakazem różnicowania. Trybunał nie wyklucza preferowania pewnych grup. (B. Banaszak, op. cit., s. 184 - 185).

wynikają z wielkości jego dochodów, a także są pochodną przyjętego ustroju politycznego, gospodarczego i społecznego.

Ze społecznego punktu widzenia na taki przywilej, jak np. korzystne zasady rozliczenia podatku dochodowego, mogłyby zasługiwać, poza małżonkami, także inne osoby pozostające we wspólnocie domowej, gospodarujące „z jednego portfela” (np. gdy wspólnotę domową tworzą starzy rodzice z jednym z dzieci, rodzeństwo, które nie założyło własnych rodzin, bądź gdy jedno z rodzeństwa otacza pieczę brata lub siostrę niesprawnych fizycznie lub intelektualnie). Główna różnica pomiędzy sytuacją takich osób pozostających we wspólnocie domowej, a związkiem partnerskim (który zgodnie z projektem uzyskalby korzyści przynależne dotychczas tylko małżonkom) sprowadza się do braku więzi o charakterze seksualnym¹⁵. To zapewne nie jest wystarczająca przyczyna do zaoferowania stronom związków partnerskich ulg i przywilejów należnych małżonkom, gdy rezygnacja przez Państwo z większej niż dotychczas części wpływów z podatków nie jest możliwa.

Reasumując, z art. 18 Konstytucji wynika, iż:

- związek osób tej samej płci nie może być małżeństwem i nie chodzi tu jedynie o zastrzeżenie samej nazwy '*małżeństwo*' dla związku kobiety i mężczyzny ale o **zakaz zrównania związku osób tej samej płci z małżeństwem**;
- związek osób pozostających we wspólnym pożyciu zarówno różnej płci, które nie zawarły małżeństwa, jak i związek osób tej samej płci **nie pozostaje „pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej”**;
- **związek osób różnej płci, które nie zawarły małżeństwa, nie może wywoływać ani takich samych skutków jakie wywołuje małżeństwo, ani też skutków zbliżonych do skutków małżeństwa, zwłaszcza będących konsekwencją preferencyjnego traktowania małżeństwa.**

---

¹⁵ Szerzej na ten temat zob. B. Banaszkiewicz, op. cit., s. 384 i n.

III. „Niemałżeńskie” (nieformalne) związki osób żyjących jako para

Z faktu, iż w systemie polskiego prawa obowiązuje ustrojowa zasada preferencyjnego traktowania małżeństwa, jako związku kobiety i mężczyzny (art. 18 Konstytucji RP) nie wynika ani zakaz sądowej ochrony interesów uczestników związków nieformalnych na zasadach ogólnych, dostępnych dla każdego (np. odnośnie do rozliczeń majątkowych po ustaniu związku), ani zakaz jakiejkolwiek regulacji sytuacji prawnej osób pozostających w takich związkach.

Sąd Najwyższy trafnie stwierdził (między innymi w uzasadnieniu wyroku z dnia 6 grudnia 2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 29), że zasada przewidziana w art. 18 Konstytucji oznacza, iż do innych związków niż małżeństwo *„nie stosuje się skutków prawnych wynikających z zawarcia małżeństwa oraz że nie dopuszcza się takiej wykładni i stosowania przepisów, które prowadziłyby do zrównania pod względem prawnym małżeństwa i innych form pożycia. Ze względu na konstytucyjną zasadę ochrony małżeństwa oraz brak podstaw do uznania braku regulacji prawnej związków pozamałżeńskich za lukę w prawie, niedopuszczalne jest stosowanie unormowań z zakresu prawa małżeńskiego”*.

Ustawodawca zwykły wielokrotnie dał wyraz przeświadczeniu, iż **unormowanie określonych następstw prawnych pozostawania we wspólnym pożyciu jest dopuszczalne**. W konsekwencji, mimo że faktyczne pożycie pary osób niebędących małżeństwem jest ich prywatną sprawą, w licznych przepisach jest traktowane jako zdarzenie prawne¹⁶. Autorzy projektów ustaw przyznali to i wymienili kilkadziesiąt aktów normatywnych przewidujących określone (choć w ich ocenie niewystarczające) konsekwencje prawne „wspólnego pożycia” (pkt 9 uzasadnienia, s. 16 – 21).

Czynności prawne dokonywane pomiędzy osobami pozostającymi we wspólnym pożyciu (w szczególności umowy i rozrządzenia testamentowe, na mocy których partner uzyskuje przysporzenia majątkowe) nie są uznawane za nieważne z tej przyczyny, że motywem ich dokonania jest związek o charakterze osobistym,

¹⁶ Zob., w szczególności, M. Nazar; Konkubinaty w obowiązujących przepisach (w) System Prawa Prywatnego, tom 11 Prawo rodzinne i opiekuńcze (red. T. Smyczyński), Warszawa 2009, s.919 – 932.

stanowiący faktycznie alternatywę dla małżeństwa, zaś celem dążenie do umocnienia, „scementowania” tego związku. W pełni stosowana jest rekomendacja Rady Europy nr R(88)3, przyjęta przez Komitet Ministrów RE dnia 7 marca 1988 r., w sprawie ważności umów zawieranych między osobami żyjącymi w związku pozamałżeńskim oraz rozrządzeń testamentowych tych osób¹⁷.

W praktyce dokonywane są rozliczenia majątkowe po ustaniu wspólnego pożycia, a sądy – w ramach obowiązującego prawa - poszukują dla swych rozstrzygnięć podstaw (przepisów) maksymalnie chroniących stronę „słabszą”, która - kierując się względami uczuciowymi, nie zadbała o należyte zabezpieczenie swoich interesów majątkowych¹⁸. W orzecznictwie sądów powszechnych wypowiedany jest pogląd (zaaprobowany także przez Sąd Najwyższy w wyroku z 6 grudnia 2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 29), że: *„rozliczenie majątkowe po ustaniu faktycznego związku osobisto – majątkowego osób tej samej płci następuje na podstawie przepisów kodeksu cywilnego odpowiednich do ustalonej konkretnej postaci i treści stosunków ukształtowanych w danym związku”*.

¹⁷ E. Skowrońska: Rekomendacja Nr R(88)3 w sprawie ważności umów zawieranych między osobami żyjącymi w związku pozamałżeńskim oraz rozrządzeń testamentowych tych osób a stan prawny obowiązujący w Polsce (w) Instytut Wymiaru Sprawiedliwości. Standardy prawne Rady Europy Teksty i Komentarze, tom 1, Prawo Rodzinne (red. M. Safjan), Warszawa 1994, s. 321 – 328.

¹⁸ Zob. przykładowo następujące orzeczenia Sądu Najwyższego: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1986 r., III CZP 79/85, OSNCP 1987, nr 1, poz. 2, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 16 maja 2000 r. IV CKN 32/00, OSNC 2000, nr 12, poz. 222, którego teza brzmi: „Do rozliczeń majątkowych pomiędzy osobami pozostającymi w trwałym związku faktycznym (konkubincji) mogą mieć zastosowanie przepisy o bezpodstawnym wzbogaceniu”. Zob. też zestawienie orzeczeń Sądu Najwyższego w przypisie 51 do artykułu F. Hartwicha: Konkubinaty – dylematy prawne, Palestra 2007, nr 3-4. Podobna ochrona jest realizowana w orzecznictwie sądów powszechnych. Z nowszych orzeczeń zob. np. Wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 9 kwietnia 2010 r., I ACa 222/10, OSAW 2010, nr 4, poz. 193, którego teza brzmi: „Nieodpłatne wykonywanie pracy na rzecz drugiego skutkuje jego bezpodstawnym wzbogaceniem o wartość majątkową, jaka z jego majątku nie wyszła, i jako uzyskana bez podstawy prawnej korzyść, co do zasady podlega zwrotowi, art. 405 k.c.(..) Skoro zaś powódka, pozostająca z pozwanym w konkubinacie, przez wiele lat włączała środki finansowe uzyskane z pracy zawodowej i prac chałupniczych do wspólnego budżetu stron, prowadziła dom i gospodarstwo stron oraz wychowywała ich wspólną córkę, a ponadto intensywnie pracowała fizycznie przy budowie domu i partycypowała w kosztach budowy, brak podstaw do uznania, że poniesione przez nią nakłady zostały wyrównane na skutek zamieszkiwania przez nią w domu stanowiącym wyłączną własność powoda”; Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie, z dnia 26 kwietnia 2011 r., I ACa 1049/10, LEX nr 824321, w którym Sąd stwierdził: „Nabycie nieruchomości podczas trwania związku przez partnerów, będących stroną umowy sprzedaży, powoduje, że stają się oni oboje współwłaścicielami nieruchomości niezależnie od tego, czy nieruchomość została nabyta za środki pieniężne gromadzone wspólnie, czy też wyłącznie za środki finansowe tylko jednego z konkubentów”. Zob. także A. Policiński: Roszczenia konkubiny z tytułu pracy świadczonej w gospodarstwie rolnym konkubenta, NP. 1970, nr 5.

Natomiast w orzecznictwie Sądu Najwyższego konsekwentnie przyjmuje się, że ze względu na konstytucyjną zasadę ochrony małżeństwa niedopuszczalne byłoby stosowanie - w drodze analogii - do rozliczeń majątkowych osób, które pozostawały we wspólnym pożyciu (niezależnie od tego czy były to osoby tej samej, czy różnej płci) przepisów kodeksu rodzinnego i opiekuńczego o wspólności majątkowej i podziale dorobku (por. m.in. uchwałę z dnia 30 stycznia 1986 r., III CZP 79/85, OSNCP 1987, nr 1, poz. 2, wyrok z dnia 16 maja 2000 r., IV CKN 32/00, OSNC 2000, nr 12, poz. 222, wyrok z dnia 6 grudnia 2007 r., IV CSK 301/07, OSNC 2009, nr 2, poz. 29).

W orzecznictwie zaobserwowano jednak na tle wykładni określonych przepisów niejednorodną wykładnię pojęcia „wspólne pożycie”, wiążącą je niekiedy z pozaustawowym obecnie pojęciem „konkubinat”¹⁹.

Należałoby przeciwdziałać temu stosując dostępne środki prawne służące wyeliminowaniu rozbieżności, a gdyby okazało się to niewystarczające (nieskuteczne) - doprecyzowując przepisy, w których występują różnie interpretowane pojęcia. Instytucjonalizacja związków partnerskich nie jest bowiem jedynym środkiem ujednolicenia orzecznictwa.

Z art. 18 Konstytucji wynika dyrektywa dla ustawodawcy zwykłego, aby obowiązujące prawo „zachęcało” do zawierania małżeństw i „legalizowania” związków faktycznych przez zawarcie małżeństwa. Nie można w tym kontekście podzielić stanowiska projektodawców, iż ich propozycja nie narusza omówionej

---

¹⁹ Utożsamianie pojęcia „wspólne pożycie” z pozaustawowym, mającym znaczenie historyczne, pojęciem „konkubinat” jest, co najmniej, dyskusyjne. Termin „konkubinat” jest używany w doktrynalnych pracach prawniczych, a także w orzecznictwie sądowym. W obowiązujących przepisach używane są zwroty „faktyczne wspólne pożycie” (art. 691 § 1 k.c.), „faktyczne pożycie” (art. 111 § 3 Ordynacji podatkowej), pozostawanie we „wspólnym pożyciu” (art. 115 § 11 k.k.). W większości opracowań termin „konkubinat” bywa odnoszony do związku kobiety i mężczyzny. W obowiązującym prawie francuskim nadano temu terminowi w art. 515 – 8 kodeksu cywilnego bardziej uniwersalne znaczenie. („*Le concubinage est une union de fait, caractérisée par une vie commune présentant un caractère de stabilité et de continuité, entre deux personnes, de sexe différent ou de même sexe, qui vivent en couple*” - „Konkubinat jest związkiem faktycznym charakteryzującym się wspólnym życiem, o stałym i ciągłym charakterze, między dwiema osobami różnej lub tej samej płci, żyjącymi w związku jako para” – przekład B. Paul: Załącznik do artykułu Francuska umowa cywilna o współodpowiedzialności, Przegląd Prawa Europejskiego 2003, nr 1, s. 46). Szerzej na temat terminologii zob. M. Nazar; Konkubinat (w) System Prawa Prywatnego, tom 11 Prawo rodzinne i opiekuńcze (red. T. Smoczyński), Warszawa 2009, s. 909 i n.

konstytucyjnej zasady ustrojowej, bowiem „*nie pozbawi małżeństwa jakiegokolwiek przywileju*”.

IV. Zróznicowanie sytuacji osób tej samej i różnej płci

Zważywszy na cel opiniowanych ustaw, którym jest instytucjonalizacja związku heteroseksualnego i homoseksualnego, należy zauważyć, że **sytuacja prawna związku osób tej samej i różnej płci jest odmienna.**

Kobieta i mężczyzna, mający możliwość zawarcia ze sobą małżeństwa, powinni rozważyć korzyści, jakie są związane z zawarciem związku małżeńskiego, oraz konsekwencje rezygnacji z tej możliwości. Autorzy projektu, przytoczywszy dane statystyczne o liczbie małżeństw zawartych oraz rozwiązanych przez rozwód, wywiedli wniosek (uzasadnienie, pkt 10, s. 22), że „koszty i ryzyka” pozostawania w związku małżeńskim przeważają nad korzyściami. Dążenie projektodawców do instytucjonalizacji heteroseksualnego konkubinatu przeczy jednak tezie o niskiej ocenie korzyści płynących z zawarcia małżeństwa, **skoro osiągnięcie tych korzyści jest motywem proponowanej zmiany stanu prawnego.**

Osoba homoseksualna ma możliwość zawarcia małżeństwa i założenia rodziny tylko z osobą płci przeciwnej. O ile się na to zdecyduje, wbrew własnym preferencjom, prawdopodobna wydaje się negatywna prognoza co do dobrego funkcjonowania małżeństwa i jego trwałości w większości związków. Jeżeli nie chce (nie może) podjąć decyzji o zawarciu małżeństwa, jej wybór ogranicza się do rezygnacji z życia rodzinnego (co jest bardzo trudne i zwykle bywa źródłem cierpienia) albo pozostawania w związku, którego ramy nie mogą zostać sformalizowane, mimo pragnień zainteresowanych.

V. Uwagi podsumowujące

Wiadomo, że w coraz liczniejszych państwach, należących do tego samego kręgu kulturowego co Polska, których tożsamość i rozwój były dotychczas związane z wartościami chrześcijańskimi, następuje „legalizacja” alternatywnych wobec małżeństwa form pożycia kobiety i mężczyzny, oraz związków osób tej samej płci, które dla ich uczestników pełnią funkcje zbliżone do funkcji małżeństwa osób różnej płci. W skrajnych przypadkach wyraża się to w przyjęciu

zasady, że każda osoba po osiągnięciu wieku małżeńskiego może zawrzeć małżeństwo z drugą osobą, której płeć nie ma znaczenia prawnego²⁰.

Dopuszczalność unormowania związków partnerskich, zwłaszcza jedнопłciowych, jest przedmiotem rozbieżnych opinii, wynikających z zasadniczych różnic światopoglądowych²¹. Zajmowanie zaś stanowiska w kwestiach światopoglądowych nie wchodzi w zakres niniejszej opinii.

Warta refleksji jest natomiast uwaga, że nie zawsze „*życzenia i interes*” określonych grup obywateli powinny być przekładane „*na roszczenia moralne i zaskarżalne prawa*”²², zaś ustawodawca nie ma obowiązku bezkrytycznego dostosowywania unormowań do takich oczekiwań. Może on bowiem w bardzo

---

²⁰ Zob. na ten temat np. J. Falski: Konstytucyjne aspekty reformy prawa małżeńskiego w Hiszpanii, PiP 2009, nr 4, s. 84 – 94. Autor przedstawiając argumenty zwolenników i przeciwników dopuszczalności zawierania małżeństwa przez osoby tej samej płci, podsumowując wywody stwierdził, między innymi, na s. 94: „*Ustawodawca hiszpański, z politycznej woli rządzącej partii socjalistycznej, dokonał reformatorskich przemian w zakresie prawa do małżeństwa. Doprowadziło to do konfliktu dwóch zantagonizowanych stron: reformatorów, którzy uważają, że instrumentarium prawne, jakim się posługują, jest wystarczające, dostępne i adekwatne do zakresienia ram instytucji małżeństwa w nowym, zmodyfikowanym i poddanym cywilizacyjnej ewolucji kształcie, oraz środowisk konserwatywnych (...)*”. J. Falski ocenił, że dyskusja wokół ustawy nr 13/2005 jest w dużej mierze **pozaprawnym sporem o wartości**, którego jej uchwalenie nie zakończyło.

²¹ Oczekiwania osób homoseksualnych w Polsce w zakresie unormowań prawnych korzystnych z punktu widzenia ich sytuacji były, między innymi, ustalone w formie badania ankietowego, którego wyniki zostały przedstawione w uzasadnieniu projektu ustawy. Wyrażają je także „*Zasady Yogyakarty*” – dokument, który – jak się wydaje – ma charakter prywatny i wyraża poglądy sygnatariuszy (a także, zapewne, organizacji i środowisk, które reprezentowali). W obradach uczestniczyły osoby zaproszone przez władze uniwersytetu mającego siedzibę w miejscowości, która dała nazwę *Zasadom*. Upowszechnieniu treści tego dokumentu w Polsce oraz dyskusji na jego temat służyły 2 konferencje naukowe zorganizowane przez Zakład Praw Człowieka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego oraz przez Poznańskie Centrum Praw Człowieka Instytutu Nauk Prawnych PAN i Sekcję Polską Międzynarodowego Stowarzyszenia Nauk Prawnych (ILAS). Ich dorobek został zawarty w opracowaniu *Orientacja seksualna i tożsamość płciowa - aspekty prawne i społeczne* (red. R. Wieruszewski, M. Wyrzykowski), Warszawa 2009. Większość opinii wyrażonych w powołanym opracowaniu ma charakter aprobujący dla *Zasad Yogyakarty*. Opinię zdecydowanie krytyczną zawiera, zamieszczona w powołanym opracowaniu, wypowiedź L. Wiśniewskiego zatytułowana „*Zdanie odrębne*” (s. 157 – 161). Krytycznie wobec dopuszczalności instytucjonalizacji związków partnerskich zob. też np. R. Sobański: Związki partnerskie, Forum Iuridicum 2003, nr 2, s. 223 – 231, T. Smoczyński: Czy potrzebna jest regulacja prawna pożycia konkubenckiego (homoseksualnego i heteroseksualnego)? (w) Prawo rodzinne w Polsce i w Europie. Zagadnienia wybrane (red. P. Kasprzyk), Lublin 2005, s. 462 i n., P. Kasprzyk: Kilka uwag o potrzebie instytucjonalizacji homoseksualnych związków partnerskich i „małżeńskich” w polskim prawie rodzinnym (w) Księga Jubileuszowa Profesora Tadeusza Smoczyńskiego, Toruń 2008, s. 239 – 262.

²² Wypowiedź F. J. Weitz’a: „*Przeciwko samym prawom człowieka zwraca się taka ich interpretacja, wedle której polegają one na tym, że nasze życzenia i interesy możemy przełożyć na roszczenia moralne i zaskarżalne prawa*”, przytoczona z aprobatą przez R. Sobańskiego (Związki partnerskie, Forum Iuridicum 2003, nr 2, s. 231.).

znaczący (co nie znaczy, że w pełni skuteczny) sposób wpływać na podejmowanie racjonalnych decyzji przez adresatów norm, a także może przyspieszać zmiany zachowań uważane za korzystne albo opóźniać zmiany, które nie są korzystne z punktu widzenia modelu życia rodzinnego uznanego za optymalny. Kwestie wyboru określonej strategii społecznej nie są przedmiotem niniejszej opinii.

W podsumowaniu wcześniejszych wywodów uzasadnione wydaje się co następuje:

- Instytucjonalizacja heteroseksualnego konkubinatu jest niedopuszczalna w związku z brzmieniem art. 18 Konstytucji. Pośrednio – przez stworzenie alternatywy dla małżeństwa (dającej niemal wszystkie płynące z niego korzyści przy braku porównywalnych obowiązków i utrudnień w rozwiązaniu związku) – nastąpiłoby zmniejszenie jego “atrakcyjności”. Poszerzanie regulacji prawnej dotyczącej osób pozostających we wspólnym pożyciu, które mogą zawrzeć związek małżeński, nie wydaje się potrzebne, bowiem korzystają one już obecnie z szerokiej ochrony prawnej. Pozostawanie w konkubinacie jest decyzją dotyczącą życia prywatnego, która może być w każdym czasie zmieniona przez zawarcie małżeństwa i uzyskanie przywilejów związanych z tym faktem.
- Ocena dopuszczalności, zakresu i terminu ewntualnej regulacji ustawowej odnośnie do osób tej samej płci, pozostających w trwałych związkach (wykluczona jest regulacja zbliżona do małżeństwa bez uprzedniej zmiany art. 18 Konstytucji RP), wymaga analizy, uwzględniającej zobowiązania prawnomiędzynarodowe z rozważeniem konsekwencji mogących wynikać z tendencji do odstępowania od “statycznej” wykładni Europejskiej Konwencji Praw Człowieka, dostrzegalnej w nowszych orzeczeniach Europejskiego Trybunału Praw Człowieka²³. Z orzecznictwa tego nie wynika jednak zobowiązanie Polski do niezwłocznego uregulowania omawianej problematyki według “modelu małżeńskiego”,

---

²³ Zob. W. Brzozowski: Małżeństwo, życie rodzinne, związki osób tej samej płci – glosa do wyroku ETPCz z 24.06.2010 r. w sprawie Schalk i Kopf v. Austria, Europejski Przegląd Sądowy, kwiecień 2011, s. 42 – 45, w szczególności pkt IV glosy.

zaprezentowanego w opiniowanych projektach ustaw. Bieżące analizowanie orzecznictwa ETPCz. powinno być jednak prowadzone. Stosowne prace analityczne, z uwagi na znaczne skomplikowanie prawne i społeczne tej problematyki, oraz emocje jakie budzi w opinii publicznej, powinno wykonać gremium szczególnie do tego przygotowane (np. Komisja Kodyfikacyjna Prawa Cywilnego przy Ministrze Sprawiedliwości RP).

W związku z powyższym opiniowanym projektem ustaw **nie powinien być nadawany dalszy bieg**. W tej sytuacji ocena ich rozwiązań szczegółowych jest bezprzedmiotowa.

Warszawa, dnia 13 kwietnia 2012 r.

KRK/IV/823/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 18.04.2012

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 r. (GMS-W8-173-88/12), dotyczące projektu ustawy o związkach partnerskich oraz projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, w imieniu Krajowej Rady Komorniczej uprzejmie informuje, iż przedstawiony projekt co do sposobu zaproponowanej regulacji oraz budowy i konstrukcji proponowanych przepisu nie budzi zastrzeżeń. Nie dotyczy on też organizacji i działania samorządu komorniczego ani sądowego postępowania egzekucyjnego.

Wątpliwości budzi jedynie celowość wprowadzania tego typu rozwiązań oraz zgodność zaproponowanych rozwiązań z Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej. Należy bowiem mieć na uwadze, że projekt ustawy o związkach partnerskich wprowadza nową, nieznaną dotychczas instytucję polegającą na dopuszczalności funkcjonowania innych, obok małżeństwa, form tworzenia związków dwóch osób, niekoniecznie odmiennej płci. Jednocześnie, jak wynika z treści projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich – przewiduje się wprowadzenie zmian w ponad 150 ustawach, które to zmiany w istocie sprowadzają się do zrównania instytucji związku partnerskiego z instytucją małżeństwa. Tymczasem zgodnie z treścią art. 18 Konstytucji RP pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej znajdować się może wyłącznie małżeństwo jako związek kobiety i mężczyzny oraz rodzina, macierzyństwo i rodzicielstwo. Proponowanego związku partnerskiego nie sposób uznać za małżeństwo,

Krajowa Rada Komornicza

ani też za rodzinę, stąd brak jest podstaw do zrównywania zakresu ochrony i opieki Państwa nad tego rodzaju związkami.

Mam nadzieję, że wskazane wyżej uwagi, przedstawione przez samorząd komorniczy, okażą się przydatne i zostaną uwzględnione w toku dalszych prac legislacyjnych.

Prezes
Krajowej Rady Komorniczej
Rafał Fronczek

PREZES

ZAKŁADU UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

Znak:991100/0220-59/2012/EL

Warszawa, 2012-04-10

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 11. 04. 2012

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

Uprzejmie informuję, że do przekazanego przy piśmie z dnia 23 marca 2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12, projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, z punktu widzenia wykonawcy, zgłaszam następującą uwagę do art. 66:

Zgodnie z art. 40e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, środki zewidencjonowane na subkoncie podlegają podziałowi w razie rozvodu, unieważnienia małżeństwa albo w przypadku śmierci na zasadach określonych w przepisach o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych. Projektowana ustawa, w art. 61, wprowadza zmiany do ustawy o organizacji i funkcjonowaniu funduszy emerytalnych rozciągające przepisy dotyczące podziału środków w razie rozvodu lub unieważnienia małżeństwa, a także w razie śmierci, na osoby pozostające w związkach partnerskich. Brak odpowiedniego dostosowania art. 40e ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, powoduje, że inne będą zasady podziału środków zewidencjonowanych na subkoncie, a inne zgromadzonych na rachunku w ofe, co będzie rodziło problemy po stronie wykonawczej.

Jednocześnie informuję, że do projektu ustawy o związkach partnerskich uwag nie zgłaszam.

Z poważaniem

Zbigniew Derdziuk

KRAJOWA SPÓŁDZIELCZA KASA OSZCZĘDNOŚCIOWO-KREDYTOWA

PREZES

Grzegorz Bierecki

Sopot, dnia 04 kwietnia 2012r.

SEKRETARIAT SZEFA KS

Pan
Lech Czapla

Lpiz. ....

Data wpływu 10.04.2012

Szef
Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

dziękując za przesyłanie do zaopiniowania dwóch poselskich projektów ustaw:

- 1) o związkach partnerskich,
- 2) Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich,

uprzejmie informuję iż Kasa Krajowa nie wnosi żadnych uwag.

Łączę wyrazy szacunku,

Warszawa, dnia 30 marca 2012 r.

20R-20120402-010

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 06. 04. 2012

Pan
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W imieniu Krajowej Rady Biegłych Rewidentów bardzo serdecznie dziękuję za przesłanie poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich oraz przepisów wprowadzających ww. ustawę (pismo z dnia 23 marca 2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12).

Jednocześnie pragnę poinformować, że Krajowa Izba Biegłych Rewidentów dokonała wstępnej oceny dokumentu i uznała, że tematyka projektu nie leży w przedmiocie jej zainteresowania.

z poważaniem

P r e z e s
Krajowej Rady Biegłych Rewidentów

J ó z e f K r ó l

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-166/12/KBU

W/M35/12

Warszawa, 2012.04. 04

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 05.04.2012

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Wzrosty

W odpowiedzi na pismo z dnia 23.03.2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12, dotyczące zaopiniowania poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), w załączeniu przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do tego projektu.

Wzrosty

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Gintowt-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), zauważa się, co następuje:

Zgodnie z tezami zawartymi w uzasadnieniu projektu, regulacja ta ma m.in. umożliwić parom różnopłciowym formalizację ich związku na zasadach odmiennych niż w małżeństwie, a tym samym poszerzyć sferę stabilnych, trwałych, uznawanych przez prawo, podstawowych związków międzyludzkich, gdyż *„sfera ta jest dziś ograniczona wyłącznie do małżeństw, których [...] pary różnopłciowe – nie zawsze chcą”* (s. 2 uzasadnienia projektu). Projektodawcy również wskazują, iż: *„projekt ustawy przewiduje zawarcie związku partnerskiego, który jest instytucją odrębną, o innym od małżeństwa charakterze i odmiennych skutkach prawnych”* (s. 28 uzasadnienia).

Tym niemniej należy zauważyć, iż w praktyce cel projektowanej regulacji może pozostać w znaczącej części niezrealizowany, gdyż pary różnopłciowe żyjące w konkubinacie nie chcą wiązać się w sposób formalny. Zgodnie z art. 3 projektu związek partnerski zostaje zawarty po złożeniu stosownych oświadczeń woli przez dwie osoby jednocześnie obecne przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego lub przed polskim konsulem albo przed osobą wyznaczoną do wykonywania funkcji konsula, po spełnieniu tych samych formalności, które są wymagane dla przyszłych małżonków przez przepisy art. 1-3 i art. 5 Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego. Bez znaczenia jest tu więc, czy sam akt zawarcia związku partnerskiego będzie mieć charakter mniej uroczysty niż zawarcia związku małżeńskiego. Skoro więc pary różnopłciowe nie chcą zawrzeć małżeństw to również uzasadnione jest twierdzenie, iż nie będą chciały formalizować swoich związków pod postacią związku partnerskiego.

Wbrew tezom formułowanym przez projektodawców, projektowana instytucja związku partnerskiego jest, co do zasady, powieleniem regulacji prawnych odnoszących się do małżeństwa. Wskazywane na str. 28 uzasadnienia różnice, z reguły, sprowadzają się do nadania rangi zasady wyjątkom określonym w przepisach Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego, zwanego dalej „K.r.o.”. Zgodnie z art. 25 § 1 K.r.o. *„o nazwisku, które każdy z małżonków będzie nosił po zawarciu małżeństwa, decyduje jego oświadczenie złożone przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego. Oświadczenie może być złożone bezpośrednio po zawarciu małżeństwa albo przed sporządzeniem przez kierownika urzędu stanu cywilnego zaświadczenia stwierdzającego brak okoliczności wyłączających zawarcie małżeństwa”*. Każdy z małżonków może również pozostać przy swoim własnym nazwisku (§ 2 powołanego artykułu K.r.o.) Tym samym projektowana ustawa nie wprowadza żadnej zasadniczej różnicy w tym zakresie. Podobnie relacje majątkowe pomiędzy partnerami mogą układać się w analogiczny sposób jak pomiędzy małżonkami. Projektowana ustawa stanowi, iż po zawarciu związku partnerskiego każdy z partnerów zachowuje majątek zarówno nabyty przed zawarciem tego związku i jak i majątek nabyty później, a także samodzielnie zarządza swoim majątkiem (art. 9 ust. 1 projektu). Partnerzy mogą przez umowę zawartą w formie aktu notarialnego ustanowić wspólność majątkową. Analogiczne uprawnienia przysługują małżonkom na podstawie art. 47 K.r.o., z tym, że zasadą jest istnienie wspólności majątkowej, która może być wyłączona lub ograniczona na podstawie umowy.

Zasada rozwiązywania związku partnerskiego w formie złożenia oświadczenia woli przed kierownikiem urzędu stanu cywilnego, może być w praktyce ograniczona ze względu na możliwość żądania przez partnera rozwiązania związku przez sąd, jeżeli trwale i nieodwracalnie ustały wszystkie więzi pożycia (art. 11 ust. 2 projektu). Również w przypadku istnienia majątku wspólnego, sąd na wniosek obu partnerów dokonuje podziału tego majątku w wyroku orzekającym o rozwiązaniu związku. Mając na uwadze powyższe, należy się spodziewać, iż dominować będzie forma sądowego rozwiązywania związków partnerskich.

Odnosząc się do pozostałych różnic pomiędzy konstrukcją związku partnerskiego a konstrukcją związku małżeńskiego należy zauważyć, iż ich wprowadzenie może wyrzucić negatywne skutki prawne i społeczne. Po pierwsze, wskazywany w na str. 28 uzasadnienia, brak kreacji więzi prawnych pomiędzy partnerem a dzieckiem drugiego partnera, które może być również jego potomkiem, osłabi w znaczący sposób prawa dziecka, co w znaczący sposób może utrudnić jego rozwój, jako pełnoprawnego członka społeczeństwa. Po drugie, rezygnowanie z obecności dwóch pełnoletnich świadków przy składaniu oświadczeń o wstąpieniu w związek partnerski może stanowić istotne utrudnienie, w przypadku zaistnienia wątpliwości dotyczących zawarcia takiego związku, ze względu na niemożność powołania się na dowód z zeznań świadka, w sytuacji zniszczenia lub utraty aktów stanu cywilnego dotyczących zawarcia tego związku. Po trzecie, pominięcie w art. 5 ust. 1 projektu, przesłanki niemożności zawarcia związku partnerskiego przez osobę dotkniętą chorobą psychiczną albo niedorozwojem umysłowym może spowodować, iż osoba ta nie będzie mogła złożyć świadomie oświadczenia woli o wstąpieniu w taki związek.

Reasumując, zaproponowana instytucja związku partnerskiego, wbrew oczekiwaniom projektodawców nie rozwiąże problemu formalizowania związków różnopłciowych, gdyż jest oparta na tych samych zasadach, co związek małżeński, a ponadto zawiera wskazane wyżej wady. Z tego powodu możnaby rozważyć stworzenie takiej konstrukcji związku partnerskiego, która byłaby zbliżona do konkubinatu, z możliwością zalegalizowania jej w urzędzie stanu cywilnego.

PROJEKT
Pracownia Legislacyjna
K. S. S. S.
4.04.2012

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-171/12/KBU

W/M36/12

Warszawa, 2012.04.05

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 05. 04. 2012

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23.03.2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12, dotyczące zaopiniowania poselskiego projektu ustawy **Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich** (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), w załączeniu przekazuję opinię Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa do tego projektu.

z wyrazami szacunku

WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Gmiał-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

Opinia poselskiego projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *poselskiego projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), zauważa się, co następuje:

Projektowana ustawa wraz z projektem ustawy o związkach partnerskich wprowadza nową instytucję związku partnerskiego, opartą na przepisach dotyczących związku małżeńskiego. Oprócz uwag o charakterze zasadniczym, przedstawionych w opinii dotyczącej projektu ustawy o związkach partnerskich, przedłożony projekt wprowadza nowe rozumienie pojęcia „partner” bez jego zdefiniowania lub doprecyzowania, iż chodzi o osobę pozostającą w związku partnerskim z daną osobą, w sytuacji, gdy sformułowanie używane jest już w danym akcie prawnym w innym znaczeniu. Należy zauważyć, iż wykonywanie wolnych zawodów możliwe jest przez osoby fizyczne (partnerów), którzy w tym celu utworzą spółkę partnerską (art. 86 i nast. Kodeksu spółek handlowych). Tym samym w art. 18 (dotyczącym zmiany ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze), art. 19 (zmiana ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych), art. 30 (zmiana ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. - Prawo o notariacie), art. 36 (zmiana ustawy z dnia 21 grudnia 1991 r. o zawodzie lekarza weterynarii i innych lekarsko-weterynaryjnych), art. 52 (zmiana ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty) należałoby uwzględnić konieczność wprowadzenia różnic terminologicznych, ażeby to samo sformułowanie „partner” nie występowało w dwóch różnych znaczeniach.

M. Pawczyk

6.04.2012.

RADA KRAJOWA NSZZ ROLNIKÓW INDYWIDUALNYCH

00-514 Warszawa, ul. Marszałkowska 84/92 lok. 119, tel./fax: 22 622 33 49, tel. 622 33 45

L.dz. 56/2012

Warszawa, dnia 28 marca 2012 roku

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Sz. P.

Data wpływu 02.04.2012

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

DOTYCZY:

- 1) *Projektu ustawy o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców poseł Robert Biedroń)*
- 2) *Przepisów wprowadzających ustawę o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców poseł Robert Biedroń)*

Prezydium Rady Krajowej NSZZ RI „Solidarność” odrzuca w całości Projekt ustawy o związkach partnerskich oraz Przepisy wprowadzających ustawę o związkach partnerskich.

Uzasadnienie

Przedmiotowy projekt oraz przepisy wprowadzające pozostają w całkowitej sprzeczności z zasadami statutowymi NSZZ RI „Solidarność” oraz wartościami moralnymi, którymi kierują się członkowie Związku.

GŁÓWNY INSPEKTOR PRACY

Anna Tomczyk

Warszawa, dnia 11.04.2012 r.

GNP-306-070-5-1/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu .....16.04.2012..

Pan

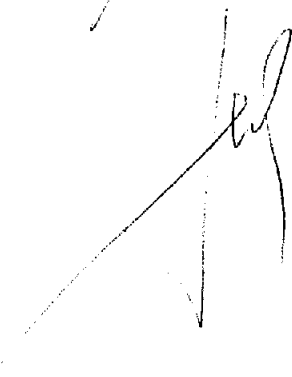
Lech CZAPLA

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

Odpowiadając na pismo z dnia 23 marca 2012 r. (znak: GMS-WP-173-88/12) w sprawie poselskich projektów ustaw: o związkach partnerskich oraz przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, pragnę zwrócić uwagę, iż materia regulowana pierwszym z ww. projektów ustaw wykracza poza obszar działania Państwowej Inspekcji Pracy, natomiast zmiana w ustawie z dnia 26 czerwca 1976 r. – Kodeks pracy przewidziana w art. 14 drugiego z ww. projektów, poszerzająca o partnera krag osób, na które przechodzą prawa majątkowe ze stosunku pracy po śmierci pracownika oraz uprawnionych do odprawy pośmiertnej, byłaby konsekwencją ewentualnego uchwalenia ustawy o związkach partnerskich.

2 porównanie

Warszawa, 12 kwietnia 2012 r.

DP-IV-MJ-024-239/11

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 16. 04. 2012

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Szanowny Panie Ministrze,

W nawiązaniu do pisma z dnia 23 marca 2012 r. (znak: GMS-WP-173-88/12) dotyczącego poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich oraz poselskiego projektu ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich uprzejmie informuję, że Narodowy Bank Polski nie zgłasza uwag do powyższych dokumentów.

z pozdrowieniami

PW

Związek Województw Rzeczypospolitej Polskiej

Warszawa, 19 kwietnia 2012 r.

ZW/0714/91/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu .....19...04...2012

Pan
Lech Czapla
Szef
Kancelarii Sejmu

Grzegorz Gacek Nowicki

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 r., dotyczące przedłożenia opinii nt. poselskiego projektu ustawy: **o związkach partnerskich oraz poselski projekt ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich**, w załączeniu, uprzejmie przekazujemy uwagi otrzymane z województw: śląskiego i lubuskiego.

Bogdan Ciepielewski

/-/ Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura ZWRP

URZĄD
MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA
ŚLĄSKIEGO

Zespół
Obsługi Prawnej

Katowice, dnia 30 marca 2012r.

OP.KW-00087/12
OP.0821.00048.2012

Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura
Związku Województw RP
ul. Świętojerska 5/7
00 – 236 Warszawa

W odpowiedzi na pismo z dnia 28 marca 2012 r. (przesłane drogą elektroniczną), zawierające prośbę o wyrażenie opinii w sprawie projektów ustaw z 2012 r.: o związkach partnerskich oraz ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, uprzejmie informuję, że Zespół Obsługi Prawnej tut. Urzędu nie wnosi do w/w projektów uwag merytorycznych.

Natomiast pod kątem oceny formalnej należy zaznaczyć, że w/w teksty ustaw zostały przesłane w ten sposób, że nie zawierają uzasadnienia dla projektowanych rozwiązań. Ponadto redakcja przepisów projektu ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich jest niewłaściwa pod kątem oceny językowej, niespójna i mało czytelna; tekst został sformatowany w ten sposób, że miejscami utrudnione jest jego odczytanie, użyto niejednolitego rodzaju kroju czcionki, występują błędy logiczne w budowie przepisów. W tym znaczeniu tekst projektu nie spełnia podstawowych wymagań formalnych, które w odniesieniu do aktów legislacyjnych określają przepisy rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z 20 czerwca 2002 r. w sprawie „Zasad techniki prawodawczej” (Dz. U. Nr 100, poz. 908).

ul. Ligonia 46
40-037 Katowice
tel. +48 (32) 20 78 617
fax. +48 (32) 20 78 618
biuro.prawne@slaskie.pl
www.slaskie.pl

2 powołaniem
RADCA PRAWNY

Joze/Koczar
KL239

Lubuskie

Wicemarszałek Województwa Lubuskiego
Maciej Szykuła

Zielona Góra, 2012-04-11

DS.XII.910.1.2012

Pan
Bogdan Ciepielewski
Dyrektor Biura Związku Województw RP

Adelowny Poczty Dyrektora,

Odpowiadając na prośbę dotyczącą przedłożenia opinii poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich oraz poselskiego projektu ustawy - przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego w Zielonej Górze, Departament Infrastruktury Społecznej nie wnosi uwag do ww. projektów.

Z poważaniem
M. Szykuła

Urząd Marszałkowski
Województwa Lubuskiego

ul. Piłsudskiego 2
65-057 Zielona Góra
tel. +48/68/454 52 83 fax. +48/68/326 33 99
www.lubuskie.pl

LACZNIE03

**GENERALNY INSPEKTOR
OCHRONY DANYCH
OSOBOWYCH**

dr Wojciech R. Wiewiórowski

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 30. 05. 2012

DOLiS-033-176/12 / TG/32555

Warszawa, dnia 25 maja 2012 r.

Pan

Lech Czapla

Szef

Kancelarii Sejmu

ul. Wiejska 4/6/8

00 – 902 Warszawa

Szanowny Gen. Minister

w odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 roku – znak: GMS-WP-173-88/12 – (data wpływu do Biura Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych 28 marca 2012 roku) dotyczące projektów:

- 1) ustawy o związkach partnerskich;
- 2) ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich

uprzejmie informuję, iż do w/w projektów ustaw – z punktu widzenia przepisów ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 roku o ochronie danych osobowych (t. j. Dz. U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926, z późn. zm.) – nie zgłaszam uwag.

2
Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
z up. Z - ca Generalnego Inspektora

Andrzej Lewiński
Andrzej Lewiński

PRZEWODNICZĄCY
KRAJOWEJ RADY PROKURATURY

Warszawa, dnia 31 maja 2012 r.

KRP 001/387/12

dot. GMS-WP-173-88/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. 31.05.2012

Data wpływu .....

Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu

Stanisław Piotr Misiński

Uprzejmie informuję, że Krajowa Rada Prokuratury na posiedzeniu w dniu 30 maja 2012 roku sformułowała uwagi do *poselskich projektów ustaw* :

- 1) o *związkach partnerskich*,
- 2) *przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich*:

Reglamentacja prawna związków pomiędzy osobami tej samej płci oraz nadanie podmiotowości prawnej osób wchodzących w takie związki należy do suwerennego władztwa ustawodawcy. W obu wypadkach chodzi wszak o prawo podmiotowe, które zawsze może być przyznane, jeżeli nie koliduje ze standardami konstytucyjnymi i prawnomiędzynarodowymi.

Zważywszy dodatkowo na okoliczność, iż unormowanie tej materii wymaga opowiedzenia się za określonym światopoglądem oraz przesądzenia pewnych kwestii aksjologicznych, przychodzi ocenić, że decyzja o potrzebie albo o braku potrzeby wprowadzenia takich rozwiązań do krajowego porządku prawnego będzie miała charakter *stricte* polityczny.

Krajowa Rada Prokuratury wypowiadać się zatem na ten temat nie może.

Dostrzec jednak wypada, że oba projekty traktują nadto o związkach osób różnej płci, a więc związkach konkurujących z instytucją małżeństwa, przy czym przewidują

konsekwencje tożsame z konsekwencjami zawarcia małżeństwa, nie wyłączając konsekwencji w sferze prawa karnego materialnego i procesowego.

W tym zakresie legitymacja Krajowej Rady Prokuratury do oceny projektów wydaje się niesporna. Prawny byt proponowanej instytucji relatywizowałby ustawowe kompetencje prokuratury, określone w art. 2 ustawy z dnia 20 czerwca 1985 r. o prokuraturze (Dz. U. z 2011 r. Nr 270, poz. 1599 z późn. zm.), także do tego typu związków. W efekcie prokuratorzy byłiby zmuszeni – przykładowo – ścigać partnera, którego obecnie uważa się tylko za narzeczonego czy konkubenta, w razie wstąpienia przezeń w związek małżeński z kim innym (projektowany art. 206 k.k.), honorować jego czyny, które dziś uznaje się za narażenie na uszczuplenie podatkowej należności publicznoprawnej z punktu widzenia przepisów Kodeksu karnego skarbowego (np. w kontekście art. 56 k.k.s.), oraz rozważać, czy zachodzą przesłanki uzasadniające akt inicjacji lub udziału w postępowaniu sądowym w obliczu powstałego między partnerami sporu cywilnego (art. 7 k.p.c.). Ponieważ nie wydaje się, aby związek konkubinatu zasługiwał na aż tak daleko posuniętą ochronę prawną, Krajowa Rada Prokuratury została wręcz obowiązana poddać projekty ocenie jako dotyczące, i to bezpośrednio, prokuratury w rozumieniu art. 24 pkt 2 powołanej ustawy.

W przedstawionym kontekście projekty w części, w jakiej proponują zrównanie konkubinatu z małżeństwem, są nie do przyjęcia z wielu zresztą względów.

Dość zauważyć, że „zalegalizowany” konkubinatu nie tylko antagonizowałby partnerów w sytuacjach wspomnianego konfliktu uczuciowego bądź cywilnoprawnego, ale i mógłby być pretekstem do nadużyć. Niepodobna przecież stworzyć mechanizmu prawnego przeciwdziałającego zawieraniu związku partnerskiego – żeby daleko nie szukać – wyłącznie w celu uzyskania przywilejów podatkowych kosztem Skarbu Państwa czy też wejścia w krąg spadkobierców ustawowych kosztem osób najbliższych dla spadkodawcy w aktualnym ujęciu dziedziczenia z ustawy. Unicestwienie skutków prawnych związku partnerskiego, zawartego jedynie w tym celu, za pomocą przepisów prawa cywilnego o nieważności oświadczenia woli złożonego dla pozorów (art. 83 k.c.) byłoby zadaniem niewykonalnym. Trudno wszak wyobrazić sobie skuteczne wykazanie symulacji w mentalności zainteresowanego z racji powodowania się tylko skutkami legalizacji związku, nie zaś racjami, które legły u podstaw dopuszczalności jego zalegalizowania.

W ten oto sposób projekty wręcz zachęcają do „ucieczki” w związek partnerski osób z jednej strony stroniących od małżeństwa, a z drugiej – żadnych przywilejów służących małżonkom, pod pozorem uzewnętrznionego pragnienia wejścia z osobą przeciwnej płci w relacje właściwe małżeństwu.

Zasadniczy problem sprowadza się więc do jednoznacznego określenia funkcji, jakie miałyby spełniać taki związek, skoro pragnący wspólnego pożycia partnerzy *de lege lata* mogą stać się mężem i żoną nawet wtedy, gdy nie osiągnęli pełnoletności (art. 10 § 1 i 2 k.r.o.).

Nie znalazłszy sensownego rozwiązania tychże dylematów, Krajowa Rada Prokuratury opiniuje oba projekty w powyższym zakresie zdecydowanie negatywnie.

2 *januarii*

[Signature]
Edward Zalewski
Krajowej Rady Prokuratury
wz
Piotr Włodarczyk

Rzecznik Ubezpieczonych

www.rzu.gov.pl

Aleksandra Wiktorow

Warszawa, 2012-04-19

RU/90/AD/12

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 23. 04. 2012

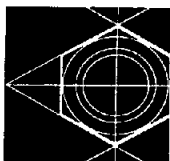
Pan Minister
Lech Czapla
Szef Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00-902 Warszawa

Szanowny Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23 marca 2012 r. (znak: GMS-WP0173-88/12) dotyczące poselskich projektów ustaw:

- o związkach partnerskich,
  - Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich,
- uprzejmie informuję, że Rzecznik Ubezpieczonych nie zgłasza uwag do projektów.

*2 powołaniem
Alina*

Warszawa, 18 kwietnia 2012 r.

PIRP-1840/X/02/2012

SEKRETARIAT SZEFKA KS

L.dz. ....

Data wpływu 23. 04. 2012

Szanowny Pan
Lech Czapla

Szef
Kancelarii Sejmu
ul. Wiejska 4/6/8
00 – 902 Warszawa

dot.: pisma Szefa Kancelarii Sejmu z dnia 23 marca 2012 r. sygn.: GMS-WP-173-88/12 dotyczącego poselskiego projektu ustawy o związkach partnerskich.

Szanowny Panie,

w imieniu Polskiej Izby Rzeczników Patentowych, działając na zasadzie art. 43 ust. 1 i 3 oraz art. 51a ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych (Dz. U. z 2011 r. Nr 155, poz.925) – uprzejmie informuję, że Polska Izba Rzeczników Patentowych nie wnosi uwag i propozycji do art. 78 projektu ustawy (zmieniającego ustawę z dnia 11 kwietnia 2001 r. o rzecznikach patentowych). Pozostały zakres projektu ustawy pozostaje poza właściwością działania samorządu rzecznikowskiego.

z poważaniem
Anna Korbeja

Prezes
Polskiej Izby Rzeczników Patentowych

SKO.KRSKO/51/12/2012

Kraków, dnia 27 kwietnia 2012 r.

Szanowny Pan

Lech Czapla

Szef Kancelarii Sejmu RP

Warszawa

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu 07.05.2012

Wielce Szanowny Panie!

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 23 marca 2012 r. (data wpływu do KRSKO: 29 marca 2012 r.) uprzejmie informuję, że Krajowa Reprezentacja Samorządowych Kolegiów Odwoławczych nie zajmuje stanowiska wobec przedstawionych do zaopiniowania poselskich projektów ustawy o związkach partnerskich i ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich ponieważ projekty te nie dotyczą kwestii związanych z działalnością samorządowych kolegiów odwoławczych.

Bardzo dziękuję za możliwość konsultacji.

Z poważaniem

PRZEWODNICZĄCA
KRAJOWEJ REPREZENTACJI
Samorządowych Kolegiów Odwoławczych
Krzysztof Sienkowski
mgr Krystyna Sieniawska

Otrzymują:

1. Adresat;
2. a/a

PROKURATORIA GENERALNA SKARBU PAŃSTWA

Główny Urząd Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa

ul. Hoża 76/78, 00-682 Warszawa
tel.: (+48) 022 392-31-17; fax: (+48) 022 392-31-20

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kanclaria@prokuratoria.gov.pl

KR-51-171/12/KBU

W/21276/12

Warszawa, 2012.07. 06

SEKRETARIAT SZEFA KS

L.dz. ....

Data wpływu ....06...07...2012...

Pan
Lech CZAPLA
Szef Kancelarii Sejmu

Pracownicy Panie Ministrze,

W odpowiedzi na pismo z dnia 23.03.2012 r., znak: GMS-WP-173-88/12, dotyczące zaopiniowania poselskiego projektu ustawy **Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich** (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), uprzejmie informuję, iż pomimo wprowadzenia pewnych zmian, w stosunku do wersji projektu z dnia 16 lutego br., nadal zachowują aktualność uwagi do tego projektu zawarte w opinii Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa z dnia 5 kwietnia br., znak KR-51-171/12/KBU (W/11136/12) – kopia pisma w załączeniu.

z wyrazami szacunku

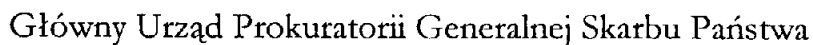
WICEPREZES
Prokuraturii Generalnej
Skarbu Państwa

Iwona Ostrowska-Juchniewicz

Otrzymują:

- 1) adresat – 1 egz.,
- 2) a/a – 1 egz.

www.prokuratoria.gov.pl
e-mail: kancelaria@prokuratoria.gov.pl

W/ M36/12

5. d. m

V

Iwona Gintowt-Juchniewicz

4.04.2017.

Opinia poselskiego projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń)

W związku z otrzymaniem do zaopiniowania *poselskiego projektu ustawy Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich* (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń), zauważa się, co następuje:

Projektowana ustawa wraz z projektem ustawy o związkach partnerskich wprowadza nową instytucję związku partnerskiego, opartą na przepisach dotyczących związku małżeńskiego. Oprócz uwag o charakterze zasadniczym, przedstawionych w opinii dotyczącej projektu ustawy o związkach partnerskich, przedłożony projekt wprowadza nowe rozumienie pojęcia „partner” bez jego zdefiniowania lub doprecyzowania, iż chodzi o osobę pozostającą w związku partnerskim z daną osobą, w sytuacji, gdy sformułowanie używane jest już w danym akcie prawnym w innym znaczeniu. Należy zauważyć, iż wykonywanie wolnych zawodów możliwe jest przez osoby fizyczne (partnerów), którzy w tym celu utworzą spółkę partnerską (art. 86 i nast. Kodeksu spółek handlowych). Tym samym w art. 18 (dotyczącym zmiany ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o advokaturze), art. 19 (zmiana ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych), art. 30 (zmiana ustawy z dnia 14 lutego 1991 r. – Prawo o notariacie), art. 36 (zmiana ustawy z dnia 21 grudnia 1991 r. o zawodzie lekarza weterynarii i izbach lekarsko-weterynaryjnych), art. 52 (zmiana ustawy z dnia 5 grudnia 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentysty) należałoby uwzględnić konieczność wprowadzenia różnic terminologicznych, ażeby to samo sformułowanie „partner” nie występowało w dwóch różnych znaczeniach.

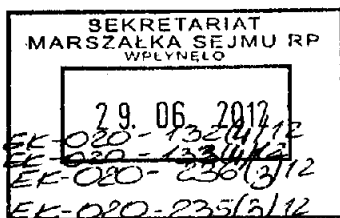
STACJA TV
Innowacja i rozwój
Ciepła i miła
K. Biedroń
4.04.2012.

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Komisja Ustawodawcza
UST-00 - 74 /12

Warszawa, dnia 28 czerwca 2012 r.

Pani
Ewa KOPACZ
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

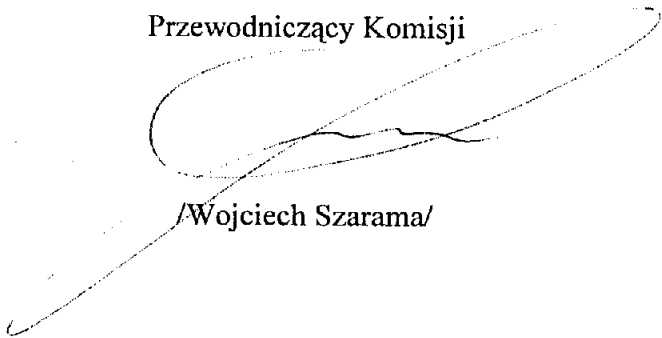
Szanowna Pani Marszałek

Przekazuję – przyjęte na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2012 r. – opinie Komisji Ustawodawczej o poselskich projektach ustaw (skierowanych w dn. 27.03.12 oraz dn. 14.06.12):

- o związkach partnerskich (przedstawiciel wnioskodawców Robert Biedroń),
- Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich (przedstawiciel wnioskodawców Robert Biedroń).

Z poważaniem

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

OPINIA nr 85
Komisji Ustawodawczej

**w sprawie poselskich projektów ustaw: - o związkach partnerskich, - Przepisy
wprowadzające ustawę o związkach partnerskich**

przyjęta na posiedzeniu
w dniu 28 czerwca 2012 r.

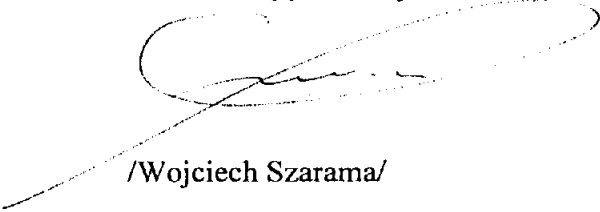
dla Marszałka Sejmu

Komisja Ustawodawcza, na posiedzeniu w dniu 28 czerwca 2012 r., rozpatrzyła skierowane przez Marszałka Sejmu – w trybie art. 34 ust. 8 regulaminu Sejmu RP, celem wyrażenia opinii w świetle zgłoszonych wątpliwości w sprawie zgodności projektu ustawy z Konstytucją RP - poselskie projekty: - o związkach partnerskich, - Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich (skierowanych w dniu 27 marca 2012 r.), (przedstawiciel wnioskodawców poseł Robert Biedroń).

Komisja, po przedstawieniu projektu i wysłuchaniu ekspertów, przeprowadziła dyskusję. W wyniku głosowania Komisja

- uznała ten projekt za niedopuszczalny.

Przewodniczący Komisji

/Wojciech Szarama/

Warszawa, 1 marca 2012 r.

BAS-WAPEiM-469/12

Pani
Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie zgodności z prawem Unii Europejskiej poselskiego projektu
ustawy o związkach partnerskich oraz poselskiego projektu ustawy –
Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń)

Na podstawie art. 34 ust. 9 uchwały Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 lipca 1992 roku – Regulamin Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (Monitor Polski z 2009 r. Nr 5, poz. 47, ze zmianami) sporządza się następującą opinię:

1. Przedmiot projektu ustawy

Wnioskodawcy przedkładają dwa projekty ustaw:

- 1) o związkach partnerskich
- 2) Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.

Pierwszy projekt ustawy określa zasady zawierania i ustania związku partnerskiego oraz prawa i obowiązki partnerów w związku partnerskim. Projekt zakłada uregulowanie praw i obowiązków wynikających z zawarcia związku partnerskiego. W art. 3 uregulowano ogólnie postanowienia dotyczące sposobu zawarcia związku partnerskiego. W art. 5 określono okoliczności, w przypadku których osoba nie będzie mogła zawrzeć związku partnerskiego. W art. 10 i 11 wskazano przesłanki, w których nastąpi ustanie związku partnerskiego. Pozostałe przepisy dotyczą innych obowiązków i praw partnerów, np. równych praw i obowiązków w zakresie udzielania sobie pomocy i wsparcia (art. 6), obowiązku alimentacyjnego (art. 12), prawa do zachowania majątku nabytego przed zawarciem związku partnerskiego (art. 9) i in.

Projektowi ustawy o związkach partnerskich towarzyszy projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich. W projekcie tym

przewidziano nowelizację 153 ustaw, wymienionych w art. 2-154 projektu ustawy, w tym m.in.

- ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 ze zm.) – w zakresie prawa do pochowania zwłok ludzkich przez partnera,
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) – w zakresie przyznania partnerowi prawa odmowy zeznań w charakterze świadka,
- ustawy z dnia 12 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) – w zakresie dziedziczenia ustawowego,
- ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) – w zakresie przyznania partnerowi prawa odmowy zeznań w charakterze świadka,
- ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768 ze zm.) – w zakresie m.in. zaliczenia partnera do I grupy podatkowej, a jego zstępnych i in. do grupy II,
- ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688 ze zm.) – w zakresie zasad rejestracji związku partnerskiego,
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) – w zakresie objęcia pojęciem „osoba najbliższa” również partnerów, o których mowa w projekcie,
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.) – w zakresie prawa odmowy zeznań po rozwiązaniu umowy związku partnerskiego.

Proponowane ustawy miałyby wejść w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. (art. 13 ustawy o związkach partnerskich w zw. z art. 1 projektu ustawy – Przepisy wprowadzające w życie ustawę o związkach partnerskich).

2. Stan prawa Unii Europejskiej w materii objętej projektem

Kwestia zawierania umów dotyczących związku partnerskiego leży poza zakresem prawa Unii Europejskiej.

Należy jednak podkreślić, że w prawie Unii Europejskiej jedną z podstawowych zasad ogólnych jest zasada niedyskryminacji, wyrażona w odniesieniu do przynależności państwowej w art. 18 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TfUE). W art. 19 TfUE przyznano kompetencje Radzie (za zgodą Parlamentu Europejskiego) do ustanawiania środków niezbędnych w celu zwalczania wszelkiej dyskryminacji ze względu na płeć, rasę lub pochodzenie etniczne, religię lub światopogląd, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną. Na podstawie tego przepisu przyjmowane są szczegółowe akty prawne, takie jak np. dyrektywa Rady 2000/78/WE z dnia 27 listopada 2000 r.

ustanawiająca ogólne warunki ramowe równego traktowania w zakresie zatrudnienia i pracy (Dz. Urz. UE L 303, 2.12.2000, s. 16 – 22), która wyznacza ogólne ramy dla walki z dyskryminacją ze względu m.in. na orientację seksualną.

Wskazać należy również na ugruntowane orzecznictwo Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej (dalej jako: Trybunał) dotyczące niedyskryminacji, w tym na orzeczenia w sprawie C-147/08 *Jürgen Römer przeciwko Freie und Hansestadt Hamburg* (niepubl.), C-267/06 *Tadao Maruko* (Zb. Orz. 2008, s. I-1757), C-144/04 *Werner Mangold* (Zb. Orz. 2005, s. I-9981), C-555/07 *Seda Küçükdeveci* (Zb. Orz. 2010, s. I-365).

Ponadto, należy uwzględnić przepisy dyrektywy 2004/38/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie prawa obywateli Unii i członków ich rodzin do swobodnego przemieszczania się i pobytu na terytorium Państw Członkowskich, zmieniającej rozporządzenie (EWG) nr 1612/68 i uchylającej dyrektywy 64/221/EWG, 68/360/EWG, 72/194/EWG, 73/148/EWG, 75/34/EWG, 75/35/EWG, 90/364/EWG, 90/365/EWG i 93/96/EWG (Dz. Urz. UE L 158, 30.4.2004; dalej jako: dyrektywa), dotyczące przyznania partnerom pozostającym w zarejestrowanych związkach partnerskich, prawa do wjazdu, pobytu i wyjazdu z terytorium państwa członkowskiego.

3. Analiza przepisów projektu pod kątem ustalonego stanu prawa Unii Europejskiej

Projekt ustawy o związkach partnerskich zakłada określenie zasad zawierania i ustania związku partnerskiego oraz określa prawa i obowiązki partnerów w związku partnerskim. Sama instytucja związku partnerskiego nie jest uregulowana w prawie Unii Europejskiej. Potwierdza to orzecznictwo Trybunału – przykładowo w orzeczeniu w sprawie C-147/08 *Römer* Trybunał wskazał, że na obecnym etapie rozwoju prawa Unii ustawodawstwo dotyczące stanu cywilnego mieści się w kompetencjach państw członkowskich.

Należy podkreślić, że w projekcie ustawy nie przewidziano formalnie zrównania instytucji małżeństwa i związku partnerskiego (nie ma odrębnego przepisu o tym stanowiącego). Jednakże, biorąc pod uwagę, że materialnoprawnie instytucja związku partnerskiego stanie się instytucją zbliżoną do małżeństwa, to wprowadzenie do prawa polskiego takiej instytucji będzie wymagać – w świetle prawa Unii Europejskiej – zagwarantowania partnerom określonych praw, wynikających z wymienionych w punkcie 2 opinii aktów prawnych UE. Zgodnie z orzecznictwem Trybunału (por. wyrok w sprawie C-147/08 *Römer*), porównywanie sytuacji powinno opierać się na analizie skoncentrowanej na prawach i obowiązkach małżonków i zarejestrowanych partnerów, jakie wynikają z obowiązujących przepisów krajowych. Jak wynika z kolei z wyroku w sprawie C-267/06 *Tadao Maruko*,

dotyczącego odmowy przyznania renty rodzinnej zarejestrowanemu partnerowi zmarłego członka zakładowego systemu emerytalnego Trybunał nie dokonał porównania małżeństwa i zarejestrowanego związku partnerskiego prawa niemieckiego, lecz opierając się na analizie prawa niemieckiego przeprowadzonej przez sąd krajowy uznał, że w prawie niemieckim istniało stopniowe zbliżenie reżimu prawnego utworzonego dla zarejestrowanego związku partnerskiego z reżimem prawnym obowiązującym w przypadku małżeństwa.

Analizując przepisy projektów ustaw w kontekście wskazanych wyżej dyrektyw, należy wskazać, że zgodnie z art. 1 ww. dyrektywy 2000/78/WE, jej celem jest walka z pewnymi rodzajami dyskryminacji w odniesieniu do zatrudnienia i pracy, w tym dyskryminacji ze względu na orientację seksualną, w celu realizacji w państwach członkowskich zasady równego traktowania. Proponowane zmiany w ustawach, określone w projekcie – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich, nie są sprzeczne z tą zasadą.

Ponadto proponowane zmiany (art. 126 projektu ustawy – Przepisy wprowadzające w życie ustawę o związkach partnerskich) realizują również postanowienia art. 2 dyrektywy 2004/38/WE, zgodnie z którym pojęcie „członek rodziny” – na potrzeby tej dyrektywy – oznacza:

- a) współmałżonka;
- b) partnera, z którym obywatel Unii zawarł zarejestrowany związek partnerski, na podstawie ustawodawstwa danego Państwa Członkowskiego, jeżeli ustawodawstwo przyjmującego Państwa Członkowskiego uznaje równoważność między zarejestrowanym związkiem partnerskim a małżeństwem, oraz zgodnie z warunkami ustanowionymi w odpowiednim ustawodawstwie przyjmującego Państwa Członkowskiego;
- c) bezpośrednich zstępnych, którzy nie ukończyli dwudziestego pierwszego roku życia lub pozostają na utrzymaniu, oraz tych współmałżonka lub partnera, jak zdefiniowano w lit. b);
- d) bezpośrednich wstępnych pozostających na utrzymaniu oraz tych współmałżonka lub partnera, jak zdefiniowano w lit. b);

Dyrektywa 2004/38/WE nie nakłada w żadnej mierze na państwa członkowskie obowiązku przyjęcia przepisów dotyczących związków partnerskich. Jednak państwo członkowskie – jeżeli uznaje równoważność związków partnerskich i małżeństw (a tak prawdopodobnie stałoby się wraz z wejściem w życie projektowanej ustawy) – ma obowiązek przyznać prawa członka rodziny związane z wjazdem, pobytem i wyjazdem z terytorium UE również partnerom obywateli UE i innym wymienionym wyżej osobom związanym z partnerem.

Dodatkowo, w art. 3 ust. 2 dyrektywa 2004/38/WE nakłada na państwa członkowskie obowiązek ułatwienia wjazdu i pobytu m.in. partnera, z którym obywatel UE pozostaje w stałym, należycie poświadczonym związku.

Przyjmujące państwo członkowskie dokonuje szczegółowej analizy osobistych okoliczności i uzasadnia każdą odmowę wjazdu lub pobytu wobec tych osób.

Należy zatem stwierdzić, że skutkiem przyjęcia ustawy o związkach partnerskich będzie konieczność przyjęcia przepisów, które nie będą wprowadzały dyskryminacji. Zaproponowane przepisy ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich realizują ten postulat, a tym samym nie są sprzeczne z zasadą niedyskryminacji przewidzianą w ww. aktach prawnych UE.

4. Konkluzja

Projekt ustawy o związkach partnerskich oraz projekt ustawy – Przepisy wprowadzające w życie ustawę o związkach partnerskich nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla

Warszawa, 1 marca 2012 r.

BAS-WAPEiM-470/12

Pani Ewa Kopacz
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Opinia prawna
w sprawie stwierdzenia – w trybie art. 95a ust. 3 Regulaminu Sejmu – czy
poselski projekt ustawy o związkach partnerskich oraz poselski projekt
ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich
(przedstawiciel wnioskodawców: poseł Robert Biedroń) są projektami
ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej

Wnioskodawcy przedkładają dwa projekty ustaw:

- 1) o związkach partnerskich
- 2) Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich.

Pierwszy projekt ustawy określa zasady zawierania i ustania związku partnerskiego oraz prawa i obowiązki partnerów w związku partnerskim. Projekt zakłada uregulowanie praw i obowiązków wynikających z zawarcia związku partnerskiego. W art. 3 uregulowano ogólnie postanowienia dotyczące sposobu zawarcia związku partnerskiego. W art. 5 określono okoliczności, w przypadku których osoba nie będzie mogła zawrzeć związku partnerskiego. W art. 10 i 11 wskazano przesłanki, w których nastąpi ustanie związku partnerskiego. Pozostałe przepisy dotyczą innych obowiązków i praw partnerów, np. równych praw i obowiązków w zakresie udzielania sobie pomocy i wsparcia (art. 6), obowiązku alimentacyjnego (art. 12), prawa do zachowania majątku nabytego przed zawarciem związku partnerskiego (art. 9) i in.

Projektowi ustawy o związkach partnerskich towarzyszy projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich. W projekcie tym przewidziano nowelizację 153 ustaw, wymienionych w art. 2-154 projektu ustawy, w tym m.in.

- ustawy z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych (t. j. Dz. U. z 2011 r. Nr 118, poz. 687 ze zm.) – w zakresie prawa do pochowania zwłok ludzkich przez partnera,
- ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2000 r. Nr 98, poz. 1071 ze zm.) – w zakresie przyznania partnerowi prawa odmowy zeznań w charakterze świadka,
- ustawy z dnia 12 kwietnia 1964 r. – Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 93 ze zm.) – w zakresie dziedziczenia ustawowego,

- ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. Nr 43, poz. 296 ze zm.) – w zakresie przyznania partnerowi prawa odmowy zeznań w charakterze świadka,
- ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2009 r. Nr 93, poz. 768 ze zm.) – w zakresie m.in. zaliczenia partnera do I grupy podatkowej, a jego zstępnych i in. do grupy II,
- ustawy z dnia 29 września 1986 r. – Prawo o aktach stanu cywilnego (Dz. U. z 2004 r. Nr 161, poz. 1688 ze zm.) – w zakresie zasad rejestracji związku partnerskiego,
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553 ze zm.) – w zakresie objęcia pojęciem „osoba najbliższa” również partnerów, o których mowa w projekcie,
- ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. Nr 89, poz. 555 ze zm.) – w zakresie prawa odmowy zeznań po rozwiązaniu umowy związku partnerskiego.

Proponowane ustawy miałyby wejść w życie z dniem 1 stycznia 2013 r. (art. 13 ustawy o związkach partnerskich w zw. z art. 1 projektu ustawy – Przepisy wprowadzające w życie ustawę o związkach partnerskich).

Przedłożone projekty ustawy nie są sprzeczne z prawem Unii Europejskiej.

Poselski projekt ustawy o związkach partnerskich oraz poselski projekt ustawy – Przepisy wprowadzające ustawę o związkach partnerskich nie mają na celu wykonania prawa UE, a zatem **nie są projektami ustaw wykonujących prawo Unii Europejskiej** w rozumieniu art. 95a Regulaminu Sejmu.

Szef Kancelarii Sejmu

Lech Czapla
Lech Czapla

Tłoczono z polecenia Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Skierowano do druku 10 lipca 2012 r.

Cena 10,14 zł + 23% VAT

